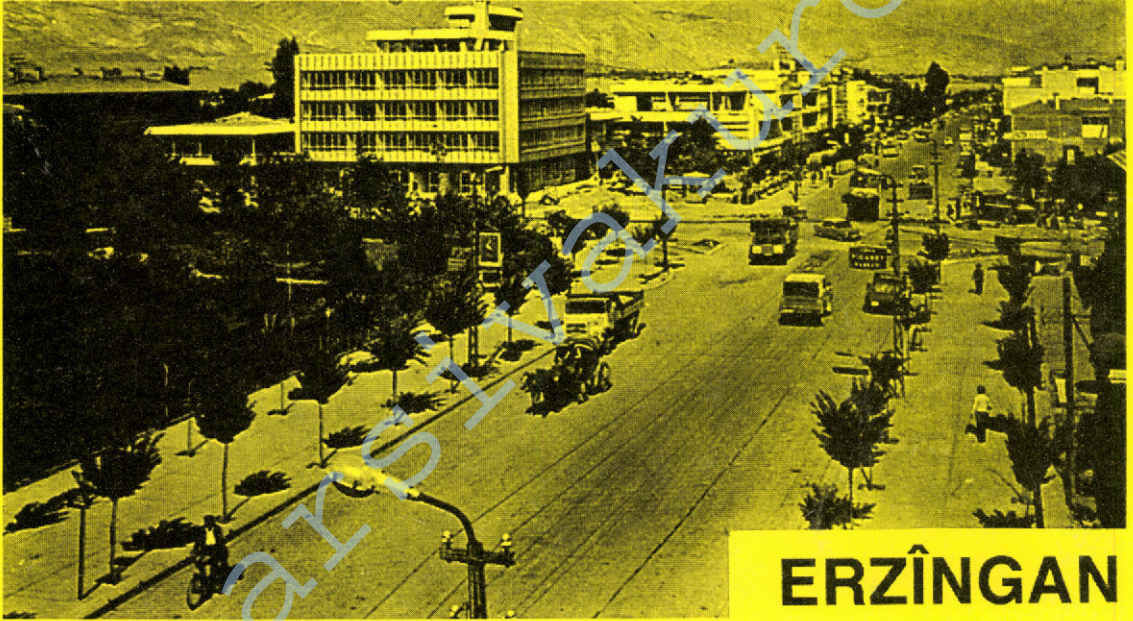

KORMIŞKAN BÜLTEN

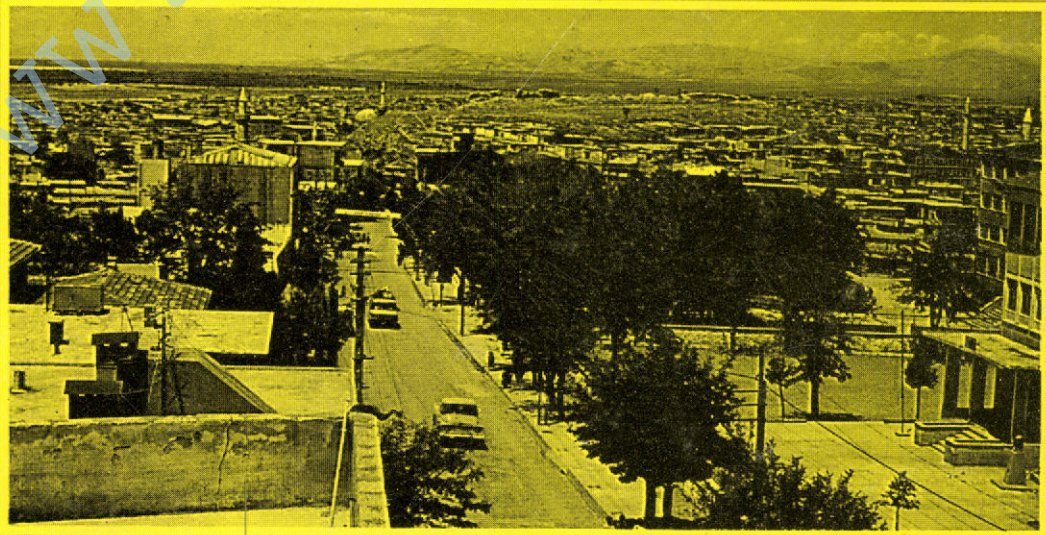
Amor: 2

Ziwan û kulturê Zazayan
Journal of Zaza language and culture

1995

ERZÎNGAN

SÊWREG

KORMIŞKAN

Zıwan û Kulturê
Zazayan

AMOR:2

Wîherê ci
Chief Editor

Koyo Berz

Redaksiyon:

Mihê 'Elişan
Şewra
Sureya ZAZA
Zozan Aslan

Mesulê Almanya**Zerweş Serhed****Mesulê Holanda**

H.Doşnikıyan
Gagan Çar

ADRES Kormişkan:

Box: 4014
128 04 Stockholm - Sweden
Tel:00946: (0) 8.710 21 83

Koyo Berz c/o ASLAN
Stenhagsv.233
752 66
UPPSALA - SWEDEN

Postgiro:

Cuma ASLAN
Sparbank AB Sverige
8361 6 403 092 716 6

Aboneteya ê ser: 40:-DM

Layout: Faruk İremet

TEYESTEY

Fına napa û veşna.....	Koyo Berz	1
Persey ma Zazayan ser!.....	M. 'Elişan	3
Ceng (Lej) ser!.....	M. 'Elişan	6
Zoni sera çen vateni.....	Memê koêkorta	7
Pîzeyê ci teqao.....	Zazom Rojnew	8
Keynaya Şenik.....	Nazım Hikmet	
Mitra.....	Faruk Yakup	
Zıwan, Sêwregi.....	Suvar Temizbaş	9
Ma Dımiliyê (Zazayê).....	Aziz pak	10
Welatde usar!.....	Azedeylam	12
Dest vlênayênayeni ra ame.....	Koyo Berz	13
Zıwanê May.....	Gani Çitırkaya	14
Zazatroiika dımiliyan.....	H. Doşnikıyan	15
Gome; Esker Kiseno.....	Kemal Astore	16
Şamiya welatê ma.....	Atê	17
Suro -11-.....	Zazom Rojnew	18
Kormişkanı ser.....	Celal Beyazgöl	19
Idarekerdeni û ekonomi.....	Koyo Berz	20
Tayi ma.....	Celal Beyazgöl	22
Dewletade zalimî!.....	Celal Beyazgöl	
Biyarê zıwan.....	Koyo Berz	23
Kormişkanano vano.....	Kormişkanij	24
Wendexane.....	Koyo Berz	
Zon Yake fek?.....	Memê Koêkorta	25
Iqubal Mashî.....	Memê Koêkorta	26
Heso,.....	Koyo Berz	27
Vejna.....	Koyo Berz	28
Virardia E.Pamukçu're.....	H.Cansa	
Dêrê vaji.....	Koyo Berz	29
Almanya'dı seminer.....	Lejwan Büyükkaya	31

MEKTUBI WENDOXAN

32

Peyhesnayeniş**M.Areyız****G.Çar;**

Veyvi û veyve.....	Koyo Berz	37
Pamûxçi rê mektûp.....	Şewra	43
Firansa û atom.....	Şewra	44
Di zoni; di kulturi.....	Şewra	45
Çend peyvete (mertali).....	Koyo Berz	46

QANDÊ QEÇKAN

Kom çına ra hesken.....	M.Elişan	47
-------------------------	-----------------	----

FINA NAPA Û VEŞNA

Koyo Berz

Zaney, rewşenfikir, verkewtey, parti û rayvistey, çep û rastê şaran û ê Dimiliyan! Wendewanê erciyayey, keyney û xortê Dimiliyan bivinê, bivinê! Bewnirê bahdê 58-59 seran fina welatê ma Dimiliyan, warê şardê Zazayan, cay bawkalandê Şêr û Şehidan, hera serehewadayan, qelbê welatê Dimiliyan Dersim napa. Napa û veşna. Veşna, kerd adir û dûman.

seran tepey a fina amê dırbetan ra goni. Fina têra bi û veşê zeriya may û piyan, way û birayan. Fina çıman ra emey war hersê germinê gonini. Fina keseri amey anteni û pizey bi pırrê goni. Fina axi û waxi, bermi û fixan kewt şardê bêpaşti. Fina, fina napa welatê Dimiliyan û veşnê zeriya şardê inan. Fina veyvi viya, qeçî bê pi verday.

Koca, kani koti dı, kamci quli dı mendı? Kani, koti dı rê zaney şaran, roşnefikir, wendey, verşiyayey, rayvistey, parti û organizasyonu, çep û rastê welatê Anatoli, ê Kirdistani, ê Dimilistani, ê laziztani û ê bini? Qandê çiçi na bêvengey û serê xovercinayeni? Konca dı xo nımıto şaranê Dınyay, şaranê rojakewti û rojaway? kani ê kı kêsedo bol ra çekenê, roj dewletê vırazenê û xılneê (Xırabe) kenê? Kani ê kı Dimiliyan serra politika resnenê û inan xo sero hesabnenê. Kani ê kı wexto hera dı, dınya cı rê teng û werdêk yeno, ê?

E, e ma zanê ewro xo kerr kerdo, bêveng manenê û bêveng pawenê. Çımkı ê kı Dersim dı yenê qetılkerdeni şarê inan niyo, şarê Dimiliyano. Dı serda 1936-37-38 an dı ji wına bıbi û kes cı rê wihêr nêviyabi. Hêtan, tay-taydê cı ji şibi û talanê inan xo rê ardbi.

Ma zanê, wexto hera dı hesabanê politika, hesabanê weçinayeni, meclisşiyayeni ma ser kenê. Labirê ewro biyê lal û kerr, kor û nêdiyaye. E, e ma zanê peme kerdo xo goşan, niyaşnawenê, perde anto xo çıman ver, nêvinenê, si nayê xo zeri ser, çiyê

hisnêkenê.

Koca dı rê ê kı meydanan dı nûtiqi eştê, ê kı vatê ma mayê, ma şaran rê wihêr vijênê û inan pawenê? Kani ê kı xo temsilkar vinenê û ma ji xo ra hesabnenê, kani, kani ê, koca dı mendê?

Tabi kes do mûyêda gandê xo nêluno û hesê xo nêkero. Çımkı wazenê Dersim biveşo, si siyeri sero nêmano. Nêmano, nêmano kı, tim Dimili kemi bê, bêquwet bikewê û inan miyan dı asimlebê û vıribê. Dimili kami yê û koti ra ameyê? Ya ê do Tirk, yan ji Kurd birê hesabnayeni. Ya do name xo ya nêne, eger xoyanê vanê cı ra jew nêmano. Wexto kı qalê Dimilini (Zazayini) bikerê û vajê ma no yê, heqê heyatkerdeni cı rê do çinê bo. O wext do namey panê, cı rê vajê xayın, vajê Japon, vajê Tırşıkçi û herwına. Wexto kı vajê ma Dimiliyê, hum dişmenê cı û him ji dost û birayê cı do cı rê cephe bigirê û şirê pırodê.

Keso qalê Dersim û Dimiliyan nêkeno. Namey Dimilini weriştı. Kani şêri, qelemşemşêri, qelemnûy, zaney û nûştıxi? Kani, kani nûştıxê Tirk, Kırdas û ê Zazayan? Bewnirê verpê û weşanandê inan ra, xetkerdeni û nûştandê inan ra, qe kê çiçi Dersim û Dimiliyan ser nûşnayo? Çend nûştıxan halê Dersim û Dimiliyan, panayena sük û dewan, jan û jandareya şardê wıjanan arda zon (ziwan)? Bewnirê rojnûşt (rojname), hewtnûşt (hewtname) Meng-nûştandê (mengname) cı ra, qe Dersim û Dimiliyan ser çiçi eşto. Keso nêşino heqiqetan ser, heqiqetan nêvıneno û nênuşneno. Ê kı nûşnenê ji zey xo nûşnenê. Tay vanê aha ma wına kerd aha ma eşt filan cay ser, aha ma filan ca veşna, aha ma hendayê kuşti û herwına. Ê kı mirene ji, ê kı kuşenê ji ê ma yê. Jewbi çına çiniyo. Heta ewro şıma diyo lacêdê Tirkêdê zengini ameyo kuştenu û adir kewto a zerida inan? Nê xeyr. Heme ê ma yan ji ê feqırandê Tırkanê. Keso raştay nênuşneno û nêrafineno çımandê şaran û ê dınyay ver. Raştaya cı naya, kes o nêwazeno Dimili xo lıngan sero vınderê, nêwazene Dimili birê sınasnayeni û piyase kewê.

Tırkan ma xo ra, Kurdan ma xo ra hesabnayê û xo sero dayê hesabnayeni.

E, e nûştoxê qelemnûy, nûştoxê çend nameyini, zaney Tirk, Kırdas û ê Dimiliyan, şıma rê vana û şıma ra pers kena. Qe o yo Dersım dı se beno? Çırê şıma yê nêwetanê raştey û heqıqetey bınûşnê. Ka qelemnûyeya şıma, jahrê qelemandê şıma koti dı mend?

Ma şıma rê raştey û heqıqetey vajê, qandê kı Dimiliyê newe-newe wazenê namey xo vejê û bidê villakerdeni. Wazenê xo û şarê xo bidê sınısımayeni û şırê kokdê xo ser. Wazenê xo vejê meydan, ka çiçiyê, çiçi niyê bidê ispatkerdeni. Wazenê wêrê şehsiyetê xo bê û xo sero birê hesabnayeni. Ey ra nino hesabdê kesi. Cora vanê xırabe û wêran kerê û nêverdê xo pê resnê û jewbê. Tırkan bı serana dayo seredê ma ro û bı dardê zoriya ma xo ra hesabnayenê û dayê hesabnayeni. Ma pelçiqnayê, payandê xo bin dı hemıqnayê û bı serana war û welatê ma lıngan bin dı talan û wêran kerdo. Ma kerdê qısqancı miyan û nêverdayo ma seroyê xo vejê û hewadê, ka ma kamiyê kami niyê. Wexto kı ma hewadayo ji bı çekandê xo yê en quwetana hêriş ardo ma ser û seroy ma pelçiqnayo. Kurdan ji serewadane kı ma kerdê û ma tey şehid kewtê, ê heme xoser hesabnayê û xo rê kerdê mal. Heta ewro kam weriştı tarix û kulturê ma xoser hesabnayo. Ma ze Dimili şarra nêhesibnayê. Nûştıxanê Tırkanê milliyani bê Tırklıxey û Tırkan qalê şarna nêkerdo. Nûştıxê Kurdan ê milli û namdari Ahmedê Xanê ji bê Kırdasan (Kurmancan) qalê şarna nêkerdo. Dimili cı zınci vero bı, sinordaş û enbıryanê cı bı, ê ji zey inan bındesti bı, labırê rısteyêdê xo dı qalê inan nêkerdo û niyardo zıwan.

Merdım ê ma yê kı hebê wendıbı û tay çi zanayê, hemeyê inan ya bı tehdıtana, ya bı zora, ya tenya verdena, ya biherinayena, ya tay weedi dayena, yan ji tay mewkiardena û herwına xapeynayê, antê xeta xo ser, kerdê merdım û nûştıxê xo. Inan ji tum útım zey inan vato, zey inan nûşnayo û zey robotana hareket kerdo. Keso nêwetano ewro qalê dimilini bıkero. Ma werzê roşê, ilam ma do bı zondê xeribana qıse bikerê, fikirê xo vajê û niqaş bikerê. Wexto kı ma des merdimê Zazay cayê dı roşê, jewdo Tirk

yan ji Kırdas biro, ma do huma açarnê zondê inan ser û bı zondê inan a qısey bikerê.

Yanê Dimili (Zazay) vınbıyayena hemver pêyê. Ha ewro ha meştı şaran miyan dı fetısênê û pède şınê. Qandê ney vanê ma dest û qolan wesarnê, fealiyet kewê û kerdanê dışmenan rafınê çıman ver û fıkranê inan pıç kerê. Vanê ma Dersımi, sük û dewanê xo bıreynê. Ma bı xo xo rê nêbê, kesna ma rê nêbeno û kesna rındeya ma û serkewtena ma nêwazeno.

Koca dı mendi, çı rê keso mûyanê xo nêlûnenı, hesê xo nêkeno û raştey nêvano. Kocadê Dınyay û Awrûpa dı ma danê bazarkerdeni û roşenê. Eger sükêda inan wını xırabe û wêran bıyayê, inan do qeyama dınyay bıqlaynayê.

Şıma zanê raştey vateni tum û tum tala û nına hesabdê merdım yan ji merdımandê hemveri. Nına hesabdê menfeetperestan, politika resnayan û sıyasetvanandê sıyonıstan.

Ma zanê do meştı ma rê ji vajê xayın û ajani. Labırê vanê ê na jûwerı rınd bızanê, ê kı ma benê danê bazarkerdeni û roşenê, ê kı ma sera politika resnenê, ê kı bıyayeni û kameya ma inkar kenê, ê kı wazenê ma vını kerê û wertera hewadê, ê kı ma xo rê kar anê û heqê qısekerdeni nêdanê ma, ê kı ma xapeynenê, ê kı ma rê bêbextey kenê, ê kı zon û kulturê ma xoser hesabnenê, ê kı kombıyayenandı zor danê ma û tum wazenê ma bı zondê inan a qısey bikerê, ez vana qey xayın û ajani ê bı xo yê. Tarixê ma ji ê inan ji wertedı ro. Qandê jew çi ma ajan û xayıniyê. Çımkı ma raşteya şardê xo rafınenê çıman ver ey ra ma xayın û ajaniyê. Çımkı raştey û raştey vateni nına hesabdê bol merdımın. Wexto kı tı raştey vajê û raştey rafınê çıman ver, o wext dışmenê to do zahfı bê û hemver to cephe bigırê.

Raşteya cı naya, vanê ma Dimili bı xo raya xo bıvinê. Bê şardê ma kes ma rê nêqahrêno. Hetan tay-taynan dest ra biro do birê talanê ma ji xo rê berê. Vanê ma Dimili pêrê, war û welatê xo rê wihêr bıvıjiyê û partıyanê xo vırazê. Ma û Kırdasana ma bırayê pêyê û wırna ji destandê jew dışmeni bin dı rê. Vanê ma paşti bidê pê û piya serewadê û bıgirweyê. Jewbı ne reyayışê inan û ne ji ê ma esto. Çend heqê inan ê qısekerdeni nê erdan sero esto, vanê hend ji ê ma bıbo. Heme çi vanê zey bırayana ma pê ra bara kerê. Ne

kı ê zor bîdê ma û ma heme çi zey inan vajê û bı zondê inan a qısey bikerê. Vanê ê ji hewl bîdê xo, fedakarey bikerê û ma xo miyan dı nêpelçiqnê, raya a-simule kerdeni nêşanê xo ver û nêvajê ilam zey ma bê û bı zondê ma ya qısey bikerê. Kombiyayenan dı, pê hetu amyayenan dı ma heme Zazayan bı zondê inan a qısey kerdê. Labirê rojê inan heq nêda ma û bı zondê ma ya ma dı qısey nêkerdi. Konferansê Zıwandê Kurdi Sîwêdî bı, çihar-panc nûştuxê Zazayan şî bı ê konferansdê zıwanî. Labirê inan ji zey inan Kırdaski qısey kerdî bı. Çı faydeyê ê konferansi do ma rê bibo. Konferanso kî ma nêşê bı zondê Dımiliya xo tey temsil bikerê, karê ma ê konferansi dı çıçiyô? Ê zıwan zanê Zazayanê kî şî bı ji, qay est bı inan ji zondê xo ra şermayayê û inan zonê xo werdi û hiç diyê. Ey ra pa qısey nêkerdê.

Işte halê ma Dımiliyan noyo. Ney ra vanê ma aqilê xo arêdê xo sere û raya xo ya raştı bîvinê û xover şanê. Ewro ma kar anê, labirê do meştı payê ma ro dê û ma xo miyan dı bîpelçiqnê, pergem-pergem kerê. Meştı mısınayoxê (Mahlîmê) bırışê şardê ma miyan û şarê ma mecbûrê goştareyda qısandê zondê ey bikerê. Cı ra çiyê fahm nêkerê ji bı zora do goştarey bikerê. Heta ewro zahf wına kerdo. Na raştaya cı ya, kes nêşeno nay bınımno û inkar bikero.

PERSA MA ZAZAYAN SER!

M.Êlısan

Rayer ma ê serbestey û xoserbiyayış Zazayonew. Ma persa milli ê zazayo kesira giredon. Zazay xo nêfelitnse kes nin Zazayo nêfeletnen. Persa milletey Zazay persika serbixoya nê Kırdaso ra ma giredon nê zi Tırko ra serey xo yew persa. Eyr welati ma Zazaistan bin potinon gun werdoxon burjuwa zi dewletey Tırkdew. Hedef mayo ê eyri u sıfteyin(verin) işgalci u kolonyalist ordi Tırk Zazistan ra eştış teberyew. En barikew asoniw lê hedef mawu siyasi lazım ênobu. Ma welat xodı êsker niwazen. Lej semed Zazaistan cay yi estu, lej kî semed Zazaistan niw cay yi Za-

zaistan dı çınaw? Tey Zazay xo Kırd* * vîneni u persa milli ê Zazayo Kurdistan ra giredoni u Kırdason şıwenisto ra paştı gênî. Kırdaso zeder bı xo wazeni, xo ispat bıki kî Kırdi. Şuwenistoni Kırdaso ino xori kar onu u wazeni veri Zazayoni welat heskerdoxo dı ino xori sey maşa kar biyari. Zazawukı en durım ferqken ters reaksiyon nawen, fımkerdiş en zi zorniw. Fesadey u pısey inkarkerdoxo pêr planıyn enoy, in Kırdasi kî ona pısey ken zı zafey ra şari hetı ê Lic u ê Sowregi ra yi. Lic u Sowreg miyon coxrafay Zazaistan dı. Nuştew ceri dı ez wazeno dı misalo ser en durımıdı bido: 1-Bewn Kitabı "Torna Şex Seid" ra dı inkarci çına nuştu(...): "Tey Zazay xayinê vecyayi von Zazay Kurd ni" (...): Kırdas Licew. Bı xo inkarkerdiş Zazayora xayinêy miletey xo ken, inkarci çınaw çına niwu zı kes nızon, roci dı yew siyaset dı kayken 'hêta inka çend siyaset bedelnay. Zaza semeduk raştay xo on zo von ez Zazayo, Kurd niyo ay semed ra nêben xayı. Xayı Zazawuk xo inkarken von ez Zaza niyo u zerardon meseley xoya millir u Kırdasu kî en durım zon lê veng xo nêken oportunistey ken. Nêney L... rınd zon xayı çınaw çınaniw. Wazen bı gewzey ra belki cayk bires, nêney sey raştay qebulkerdiş çikew baş desta nin.

İnkarkerdoxu diyın zı: 2-Çend ser veri gıstey Kurdistan peresti yew makale nuştıbi nomey makalı "Çıma Dımlı" yanı qey Zazaki ita dı vonu kî: "En waştı u hedef newe niw, rewnawu kî zaf ten, cay u dezgey u dewlet zer ken u wazen ispatı bı kî Zazay Kurd ni." Ma zı en merdım u kesik sey in fikirıyen: Yin ra wazen eger durıst se û şıwenist ni se wa ispat bı kî Zaza seni ben Kırd(as)? û Zazaki seni bena kırd(as)kî? Hodri meydo! Zuri dıriyey fesadey u pıseyra kê cayk pey nıresen, vatey mı belki gırob lê raştay onaya.

Tey inkarci wazen çamur berzi meseley milli ê Zazayo! Bêhdı kî ma Sıweydıdı Kormışkan amor yew vet yew inkarci yew merdım dı qısey ken von: "A... dı qısey bı kî, vac: ay kî Kormışkan dı nuşte nuştı teyın yin ra xayın. Tı xo yin miyon ra bonc wa nomey to nê 'héremyew" En fitneyey inkarci sera A... nomey xo tepa oncen u xo pasiv gın. Ena ray şın kê wayeri Kormışkani meymon yi benu: Tıra vonu kî teyın şıma ra watu xayı, ay semed ra A... nomey xo tepa ontu. Sey mar bin şımbêl. Wayeri Kormışkan en inkarci ra vonu kî ".... Kesi

nêşeno mara vacu xayi." Béhdî kî A... raştêyê mûsa 'hîlebazêyê mar bin şîmbêlê ferqê ke u va ez wazeno şîmadî bigûrya. Ma dî zor çînkew, kes kî bîwazê karbîkî seamed şexsiyetê xo u ê mîletêyê xo karêken. Ma nêwazên kes mara bîremo û quwetma kembo. Lê ma wayer pîrensîbon û wayer dehweyê xoyî kesîk madî dîşmeneyê ken wa akêrde bîk. Ma dîşmenateyê ra nêremenê nê zî dosteyê ra. Lê ma mecburê xo "Marron bin şîmbel" ra bîpawî! En zî heqî mawu. Kîrdasara kesîkî dîşmeneyê Zaza u Zazaîstani kênî aleqeyê yîn hûkmetî Tîrkadî rîndu, veyşnayîşê Kurdistan u Zazaîstan bîra yîn vîrî dî nîyû. Aysêmedê ra teyîn inara şî hukmatu faşîstê Tîrkêr askereyê zî kerdê, welatî dî hukmatu faşîstê tî dan gîrî tebera zî eleqeyê xo dewleta faşîstê ra nêwazên bîbîrîn. Merdîmî qehremanîkî ser koyon dî lej kênî aynodî zî dost nîyî u wazên çîyo belaşê ser ronî. Ay sêmedê ra nêwazênî 'hérekêti millî ê Zazaîstani zî vîrazeyêw. Herêketîkewê serbîxû lîngonê xo ser vîrazeyêwê insonkî pîseyê ken u kerdê 'hésabê kî tîra bêr berskerdîş. Ay sêmedra tersê ha yîn pîzedew!

RAŞTEYA 1995 SER

1995 dî Awrupadî teyê konferansî vîrazeyêwê binomêyê Zazayo ra yew Zazayê dewetî in koferansê nêkerdê, reyîna zî sêmedê hêlnayîşê Zazayo programê xo vîraşt. Sûrgûnê Parlamentosu bî Zazakî ya qestekî (Kîrdkî) sondê vîraştê u teyno MED. T.V dî zî wendê. Heqê kesî çînkewê şexsiyetê mîletê dî kaybîko. Reyîna S.P bî zonê Zazakî ra "heme şarê Kurdistanî, çayê xwî kampanyaya "Kîrdkî bîwane, kîrdkî bînuse" de bigîre!" bîldîrî vîlakê. Ma zî vîndenê pîreyê ronîştîvanonê Zazaîstan: Zazakî bonîn, Zazakî bînusîn, Zazakî vîrxobîyarîn (bîfîkîr). Vîzêrê Tîrkêyê Kîrdasê wazên ma bî xapîn. Zazawukî ha mîyon partîyonê Kîrdasan u Tîrkodewê fekê yî meseleyê yînê gîrewtewê nê vengê yî vecênê nêzî 'hésîkê tî ra. Tersên "it tîra wac mî." Med T.V reyîna emsarê destê bî neşîrîyatê xo ke sêmedê Zazayo Med T.V u TRT ferqê kî çînkewê. Raştêyê MED.T.V kopyayê TeReTî'yew. TRT ê şîwenîstônî Kemalîstôn Tîrkonew. MED. T.V "vatedê enternasyonalîstônew" lê raştêyîdî ê Apoîstôn Kîrdasonew. Tey Zazayê MED.T.V dî vecyayê u qîseyê kerd

bîzonê Tîrkî u Kîrdaskî ra mesajkî dayê mîletêyê Zazayê Kîrdkî bon, Kîrdkî bînus u Kîrdkî vîrxobîya (bîfîkîr). Sêmedê mîletêyê xo vîraştîşê welatê xo barbîreyakê dewlêyê Tîrkêyê Desîm'dî kênî bî yewê qîsa zî bîbî behsê nêbî. Tîrkî bî hewtayê poncê serîkewê bî heme metodonê xoyî barbîreyê nê eşkawê Zazayo a-sîmle bîkî. Eyrê Kîrdasê wazên ayê metodîkî Tîrkî karê ardî lê çayê peyê nêresayê yîn newê ra wazên ma serê karê bîyarî. PKK ra bigî 'hêta Enstîtuyê Parisî, 'hêta Federesyonê Cemêtonî Kîrdasonî ê Sîwedî perî emsarê qerarê xo dawê kî Zazakî nerê nuştîş. U peserokonê xo ra pelî kî sêmedê Zazakî abîbî gîrewt. Ena mesela ardîşê zonê dîşmenateyê Kîrdasê nîya. Egerê dosteyê ra fîmkenê se enê hêqîqî dosteyê. Ma Kîrdason u Kurdistanê xo rî mutefîkê vînenî parçeyê Kurdistanê Tîrkîya ma alaqedêrê kenê enê teyê dîşmenê ma yew. Ma paştê daya u ma donê demokratonê u sosyalîstônê raştêkinonê ê Kurdistan. Lê meştîdî (sîba) bîdestê şîwenîstôn u burjuwazî dî Kurdistanê ikewê antî demokratîkê dîşmenê Zaza u Zazaîstani vîrazeyêwê ma eyrê ra enîrê nêvonê omî, wa qertê akêrde berê kaykerdîşê enê tawîrê ma sîyasîwê u akêrdewê, wa herkesê peyê bîzon. Apo kitabonê xodî nuştî u von: "Mîletêyê Kîrdasê seyê pesîbî P.K.K. şexsiyetîkewê xoserbîyayîşeyê u mîletbîyayîşeyê da Kîrdas u Kurdistan" Xocêyê Kîrdasonu gîrdê îsmîlê Beşîkçî zî eno testîkên ma zî von: vateyêkewê zafê rîndê ma ombarekî kenê Apo'yê. Lakîmê Apo ê Kîrdasonewê mîletêyê Kîrdasîrê xeyrî oğurlîb. Dosteyê yewê terefê nêbena. Ma dîşmenateyê Kîrdason u Kurdistanê nêkenê bedelîyê zî ma 'hêta inka ma dawê u ma peyê şerefê zî gîrî, wa şarê zî dîşmenateyê ê Zaza u Zazaîstanê nêkî, egerê şerefê tede estse!.. Ma wazên Kîrdas u Partîyîna zî ma Zazayo dî dîşmenateyê nêk, egerê raştêyê ra wazên Kurdistanîkewê musteqîl u serbestê se va paştê bîdî 'hérekêti millî ê Zazaîstani. Zazayê welatê xo terkê nîkerdu, qîsmî bîbî u Koyonê xodî hukumrânî xoyo. Zaza xo ra vonê ê Zazayo u wayerê kameyê xo vecyawê, herêketî Şexê Seîdê dî ê Desîmê dî Zaza sêmedê dînê teyna ney sêmedê kameyê xo zî serehewanabî mîletê Zazayê enê fîkîrdîbî. Lê çayê ra paştê nîgîrewtê cîronê ma enê nîzîdî Ermenî u Kîrdasê bî yîn zî paştê nîdayê ma. Planê Ermenîyon u Kîrdasoyê yewu wurdê kîştîzî waştu û wazênî Zazayo bînateyê xo dî bîhelnî. Ena raştêyê şîwenîstôn Tîrkonê û Kîrdasoyê ya mexsusê nîwazênê fîmê kî yazî nêzonayeyê Zazayo nîşnasnen! Zaza dêhweyê xora fekê

nıverdaw u nıverden zı. Le Kırdas ona niw. Kurmanc vonu, Filan eşir von, bêvon eşir von lê Kurd nêvatin. Lej P.K.K û P.D.K ya zı ê Y.N.K û P.D.K lej ê çınayew? Zaf êgıt u carmed xort Zazayo semed namey Kurd ber şınasnayış bımerg xo ser koyon dı, hepıxono dı işkencexono dı wayer namey Kurd vecy-ay le qaryerist kewtibi nomey eşiron xo dıma. Nika zı onaw, in hırıs çewres seron peylna faktor teberyew. P.K.K yew çıgır ake, tarix Kırdas u Kurdistan' dı. Kırdas tı ver bışk xo idare bıki dıma wa dewır bêr Zaza'y û inkarey. Tı nê eşk xo idare bıkse tı seni eşken şar bi idarebiki. Raştey té' hla lê rašta. Durım Apoy ê Surye ha ortedew. Durım Kurdistan Iraq ha ortedew. Êmerika, Almanya û İngiliz uca idare kenı bıwaz verdeni pê bıwaz omışkeni. Iran, Surya u en peyra Tırkya zı bi şirik bırayon xoyo Berzaniyo û Apoyo. Herkes lazım tira ders big!!.. Ver Zazay gerek Kırdas bıfıkyew!!.. Milet sey miletay Kırdas ona şırse nêşkena bıba hukumrani (suvereni) xo. Roşınfıkrı Kırdas meseley milli ê Zaza u Zazaistan serı méhlúmatu raşt miletay Kırdas nıdse dışmenateya pilê miletay xori kenı. Kırdas semedu kı huqumran xo niyo inkar kerdiş Zazayo der zıraru, faşist Tırkor faydey yi resen lê ê Kırdas nêresen!!.. Pırey Zazay zonayey xo meseley milli sera nıgrewt. Dewletay Tırk zı dewletika bınomusa insonon xo xapına. Seni Zazayo nıxapın. Sera 10 % Zaza xo Kurd vın se, sera 90% xo Zaza vinen. Tey kawramodı seray insono pınıyodew, en Tırk dahil Kırdas dahil u Zaza zı dahilı. Rehmetlı Êziz Nesin bılaqa nıvatin "miletay Tırk sera 80% êhmeqa" Kırdaso zı Tırk êhmeq kerdu., Kırdaso zı Zazayo êhmeq kerdu. Ehmeq, ehmeq ehmeqo ena raştey maya.

ZAZAY XO SENİ VINEN!

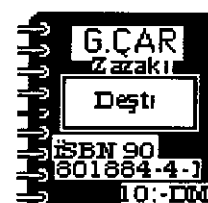
Tey Zazay esti xo Zaza vineni u çare serkerdiş persa milli ê Zazayo reyna Tırka hettı bımani lê tey heqi milli sey kamey u heqi kulturi beru naskerdiş u xo het kıştı sıyasi ra anadolıcı vineni. Noştın xo dı Zazaistan kar nêyonı. ino ra kısmik alewi-Kızılbaş (Zaza-Dımlı-Kırmac) kısmik zı suni Zaza'yi. Tey Zazay esti dındari meseley milira zeder

mesey din daha aver vinen, lê xo inkar nıken von ma Zazay u zon xori wayer vecin mezg ino omew şuyayış, faydey yin yin zêdır kesir çinkew. Bı roconê gürey xo viyarnen.

Tey Zazay xo Zaza vineni xeta xo zı ronaya. İno ra kısmı ki élewi kısmı ki zı suni kısmik zı ataisti. Meseley İna meseley din niya meseleyka miliya. Halkerdış mesela zı in wazen Zazaistan bıfeleyo Welat xodı Zaza bibu hukumrani xo!!..Raya Zazaistan enfıkırda, wazena. Zazaistan'ikew serbest sey heme şaron dınyay wazena Zazay nuştay çarey xo bı xo bewlibiki û huqumrani xo bi. Nê Tırk nê Kırdas û nêzı İngiliz, Fransız u Êmerika wayer Zazaistanıbi. Wazena Zazay bıxo wayer Zazaistanıbi. Ya merg ya zı serbestey rayer Raya Zazaistanıyo. Ebubekir waştın en pespektiv mıyon Zazayodı çay xo bigo. Roşın serbestey asonin vınayış, çarew bı çinkew!! Şıwenisti bar Kurdistan û Zazaistan grokeni.

* Kırd-Kurd-Kırdas-Kurdos (Grekki dı)-Kırmanc-Kurmanç(kı)-Kırmanc'an. Zon ma dı herindey 'hérfeý - U - dı ma 'hérfeý - l- karon. Sey Tırk-Tırkktı, Kırd-Kırkktı u sey ino!!.. Kırmanc; Kurmanç; Yewuk bê'eşir tira yen vatış Bewn:Şemdinlı Rôportajı M.İlhan Erdost.Kırmanc; Soyluluğu olmayan aşiret üyereridir. Aşiretinden bırey, alle veya kabile halinde ayrılarak, bir başka aşiret içtinde yerleşmiş olanlarda kırmanc sayılır.

Mı ena mesela 4 tenora ayrı ayrı eşnawıt u qısey ke veri wayeri Kormışkanıra eşnawıt, dıma A dıma zı l...u Ş... ra . A... samımı l... tira se watu se va. U l... zı va kı ' şıma nuştını sey M.Bozaslanı, K.Burkay u ê Apo'y şıma bışk bıaçarın Zazaki u Kormışkan'dı neşir bıkişe ayçax kes neşen vac Kormışkan dışmeneya Kırdaso ken. Nika ona von' Ce-wab mı enoy ma keşti gebent: Çı Kırdasi ben u çı Tırki ben Zazayo inkar kenise dışmen miletay Zazayoney. Zazay mıı xo keşiri nê ronon u herbi qısey ken. Kımet dostey zı zon u kımetdon doston xo zı. Bınatey miletay Kırdas u miletay Zazay dı pıroplem çinkew pıroplem bınatay inkarkerdoxon Kırdason u Zazawı kı xo inkar nêkendew. 2Bewn Berbang hejmar 93, Adar 1994 Organa Federesyona Komeleyên Kurdistanê û Swêdê. Hévi hejmar 8 Kovara Çandıya Gıştı İnstitüt Kurde Paris. 6-8 şubat1995 te Berlinde yapılan Uluslar arası Kırd Dil konferansında alınan kararlar.

CENGi SER!

Mihê Êlişan

Lej ra en zide sıwil zırar(cırm) vinen. Heme lej bi êsil xo şert u şurt yi est. Ser qaxıd dı in şert u şurt bewlıkerdey. Lê raştey dı lej ki heta inka bi u çi ki miletu piya viraşt u bind imzay xo eşte, raştey dı nı xebetnen. Sey Yewbiyayışey Milleto (B.M) Konseya Awrupa u NATO. Bes qısey ser qaxıd dı mend. Lomey u qıse kerdış virazen ser. Lê praktik dı tesir yi zaf nıvırızın. Durım normaldı insonatey ser heme çiya. Heq u huqıq inson ra qısey ben. Lê lej dı insonatey u heq kom serdew se u paştey yi esta se u zexm se, xo ser heme çid vinen! Wazen heme çi. Heq huquq insonatey u heme çi wazen xo heqli vinen çim yin u mezg yin, yin zeder çik nevinen. En yew nıweşey lej nawen. Eyr ma ser welat Zazaistan'dı Kurdistan'dı vındır se, ma heme çi daha rınd vinen. Bosna Hersek dı, Çeçenistan'dı wê'hşetey kı esta Komara Tirk(TC) bêhs kena lê wêhşetey kı Zazaistan'dı u Kurdistan'dı kena wazena bınımnu eyr yew durımke w bêbext miyoda biyayışey ya u çınabiyayışey ya miyon mınaqeşidew. Bı se seronuk welaton madı xerepnayışık viraşt eyr roc omeya rocey hesab! Hin neşkena inkarey Kırdason, Zazayon, Aşuriyon, Lazon, Armeniyon u ay binon bı. Raştey biyayışey u mıbiyayışey ya mınaqeşeda. Bı her xusıs xo dı K.T (T.C) miyon neheqeyda şari eno rınd vinen. U semeduk derbe dışmenir bıd dest ra çına yen teksir neken. İn şar kı bı sesernewuk bindest Tirkondey, semed kerdey dışmen xem nıken. Mınet dışmen diyar koydew von! Bı tank, top u teyarey dışmen ra der meydo onên. Dışme çına tıra yen teksir nêken. Hal Desım ha ortedew. Şar ma pey en nı decen. Çik kı yi decnen inkarey nezonayey kı yena viraştış xayın kı miyon şar dı vecin dec yin daha zêdew, şupe u ino nıkerdışey virazen u tehlikew pil zı enoy. Eyr roşenberon welat mara zaf çi yen waştış, çiyora tey çi enoy: Ver heme çi nomey milettey xo kı: şınasnên u bê

wengey xo kê şık nen. Çiw bi Welatıd çikewkı ben hayedarkê ben u şar xerib en durım ra haydar ken. Eyr durım Dersım, Çewlig, Xarpet u Diyarbekır verçımındew. Çiw acil u tali çınaw? Durım eyr çınaw? Ver heme çi dışme bı pêrey qowet xo ra yen welat ser, dewon, qezon u sukon ma veşnen. Urz eyel pırı-bin lingon dışmen gun werdidew. Şert şurt lej çınaw nın şınasnayış. Zaf çi zerey welatıd ben, tebera xeberey ma peynıben. Nı zerey welatıd nı zı teber welatdı mé'hlumat rınd nin dayış. En durım ra en zide merdum bı suc cırm vinen. Nızonatey bê imkoney durım daha zide zorken. Dewletey Tirk bı imkonon xo daha pırofsyoneel xebetına. insonon may nızono sey maşa xo destadona. Sistem feodaley ra istifade kena. in xayınık sılehey dewlet gırewta sey maşa xo desta dona. Çı xeleteyik virazena dışme xor ken mëlzeme u ver welat heskerdoxod karon. Lazım ma tektık u sıtrateji dışmen heme hetra bızon. Ay kaydera sıtrateji u taktikon xod şaşeynêk. Aqıl mendey dewletey Tirk eyr Êmerikaya. Êmerika çi xo yi kı latin Êmerika dı kar ard eyr şerq tı zı kar ona. Konturgerilla model yi Êmerika zaf cayo dı kar ard. Tercubey Latin Êmerika ra ma zaf çi musen. Teknik newe ra ma bı eşk istifade bı k se dışme puç, heq yira ma eşken ber! Ver heme çi gerek ma zuron dışmen puç bı k u xo nık herındey dışmen. (Millet xo rı nık dışme).

Waneyê KORMISKAN 'î!

**M i x u , s e f r e d a k t o r e y d a
K o r m i s k a n î r a a n t . Q a n d ê
k i , v i r n a y e n i ç e n d i ç i ,
s e b e b ê n o k a r v e r d a y e n i
b î . E z , q a n d ê r e d a k s i y o n ê
K o r m i s k a n î s e r k e w t e n i û
d o m k e r d e n a c ı w a z e n a .
F . î r e m e t**

Zoni sera çen vateni.

Memê Koêkorta

Bêzon isanetey handê nêbiyêne rınd. Xerê zoni o, isan pılanê xo ra çimi museno. Doman se ke amê dinya hetan hawt sere zaf muhimo, seba domana. İsan ebe zon ilim u erkan vêneno İsanetey bizon medniet di.

Zon fikrê isani o. Zoni isani ardê têlewe. Zon Wertê isana de ze pird do. Milet ebe zon jûvini pers kenê, bizon jûvinra hes kenê bizon aşq u sevgi musneno jûvini. Welat ebe zon beno jû. İsan bı zon jûvini fam keno. Waxto ke isani jûvini fam kerd a waxt jûvini dayina rınd nas keno, jûvini ra daha zêde heskeno. Eke isani jûvini fam nêkerd demek ki jûvin ra dûriyo. Bêzon isan nêşikino bêro têlewe. Zon nêzantine zaf çiyê de xraba. Mordem ke teze şono dugelanê bina; zon nêzantine çika rınd zano. A taw gereke nê zoni bumuse. Waxto ke isan zon musa a taw her çi çixa beno rınd u rehet. Na musnayiş eke ebe waştêna isani bo, tawa nêbeno. İsan çika zêdezona bızano hande rındo.

Ma ebe zoreki vanime nê no jû zon o. Hama ma jûvini ki qe fam nêkenime. Make jûvini fam nêkerd çixa vana no jû zon o vacê. Ze dewleta Tırka, bizoreki nêbeno. Bızor hetan koti şono? Tırka hawtayê serê niya va pêniya dına sebiyê, her çi nawo werte de. Nika é bı xo ke inam nêkenê.

Ermeni vanê Zazaki fekê de zone ma o, kurdi vanê Zazaki fekê de ma o. Hama kesê dına ki Zazaki nêzano. No senê zono ke isan jûvini fam nêkeno. Demekê nayede çiyê esto. Make jû zon biyêne ma tenê şenik biyêne ki ma jûvini fam kerdêne. İsanî ke jûvini fam nêkerd ti vana çi vacê. Meşte ki jû de xêx vecino vano Dinya de jû zon teyne esto é bini ke fêke nê zoni yê. Ma kam goş nano Rocê mino jû hevali ma zona ser qesê kerd. Mesele amê zonê ma ser. Hewali va: "Ez van ez kurda, cêniya mı ki vana "ez kurda" Ez kurmanci kurmanci qesê kena; ceniya mı ki zazaki qesê, ma jûvini qe fam nêkenime. ma jûvinde turki qesê kenime" Qesê ma xêle bı derg pêniyede hevali va: "Kurdki jû zon niyo kam vano çi va vaco. Zonê esto namê xo Kurmanci o; zone ki esto namê xo Zaza-

ki o" Nika niyaro isani ke jûvini fam nêkerd. Tı nêşikina inkar bikerê. Tı nêşikina vacê no jû zon o. Ebe qesa nê beno. İsan gereke gore ilimi qesê bikero.

Jû zon, jû parti, jû lider u jû fikir sebi pêniye de Sovyeti u dugelanê bina de? Ez nêwazen zaf na mesela ya kerî. Çımke na mesela zaf derga. İsanî nêkunê jû qalib. Cao ke jû zon, jû partiye, jû lider u jû fikir esto ûja de demokrasi çino. ûja de zorbaluxiye esta. Tı şikina bilbıla vacê mevane? Bilbil ebe zonê xo wane no. Ezi ki gereke ebe zonê buwani. Zonê mı mirê weşo, zonê to tore weşo. Eke ma jûvini fam nêkenime bê ya ti zonê mı bunuse, yaki ez zonê to musena. Ebe zoreki nêbeno. Ma pêro nêbeno ma zonê şıma bumusime. Ma qey jû Tırk qe êno lewê kurmanca qey é Tırki qesê kene? Na xoşa kesira nêşona. Ma qey jû kurmanca ke eno lewê zazaya, é zazayi kurmanci qesê kenê? Qey niya nêno? Demeki nayêde çiyê esto. Ebe qese, ma pêro vanime " heya " wa her kes zonê xo qesê bikero, hama zobin eke jû zazayi zonê xo de xezete yaki kıtave vet. Pêro piya bı jû veng vanê " Nê no ajan o, ne welat kenê parçe, ne zo nê çikê..."

Zon kulturê isani o. Zon non u sola isaniya. Kamci ajani kulturê dışmenê xo kerdê zêde? Ajan dışmen o. O se niya dışmenê xorê rındiye keno. Cao ke jû zon, jû partiye, jû lideru jû fikir ke esto, ûja ya ti nina qebul kena, ya ki ti ajana. Çımke başka alternatif çino. İsan ke hebê goş vıjdanê xo serno, nê se qebul keno. Hebê insaf bikerê. Hebê caê xo de vınderê, destê xo vıjdanê xo sernê.

Nika ez vanake ez zonê to fam nêken. Tı qey mira qarına? Ma ti ki zonê mı fam nêkena Tawa ez bena hers, ez tawa qarına. Nika ez zonê to fam nêkena Tı ki zonê mı fam nêkena. Na raşta ya raştê niya? Eke raşta sebebo ke ti nêverdana ez zonê xo de qesê bikeri u binivisni çiko? Ez zan nika ti xo xo de hûna vana: " Ne ". Make hini o ez ke vana ez kurmanca; ez ke vana ez dımlıya; ez ke vana ez zaza wa, ma ti qey bena hers, ti qey mı ra qarena? Demokrasiyê to niyaro. Hebê dorme xo de qaytê dugelanê Ewroba ke. Make birae jûvinime, biratinaebe zereweş bena, ebe zoreki nêbena. 950709

PÎZEYÊ CI TEQAO.

Zazom Rojnew

Rojê dewijîdê dimilîyan vera êreyê sebzeyê xu arêdanê pêser, çûwalanê xu pîrr (degênê) kenê û nîmedê şewi ra werzenê, baranê xu bar kenê heran û vera sûki kewnê ray. Benê ki ê sebzeyê xu, ê zer-zewatê xu sûk di biroşê. Rayo çûwalêdê jewi ra balcanê kewna erd u lingandê Heywanan bin di pelçiqêna u teqena.

Nê dewijî yenê bazar di sebzeyê xu, çiyê xu roşenê, çiyê xu danê pê û wazenê agêyrê dewi. A ageyrayeni di rayari ser o vînenê ki, di merdumi çewtê erdi biyê u winênê a balcanida pelçiqnayê ra. Inan ra jew kirdaso, jew zi sûkijo. Kirdas vano;

-No şêro. Tiya di kewto merdo.

Sûkij zî vano;

-La çi şêro merdo. La no şêrê çiçiyê la... La no zercê mîyandê qefesîyo. Nêy gil-gil werdo pêy merdo.

Kirdas û sûkija şêrey u zereceyda a balcani ser kewnê pê di mûşewre (munaqaşe) u qijenê pê serdi. Kışta sukî ra karwanê Dimilîyan yeno. Karwanê Dimilîyan ninan hetî vindeno u winêno ninan ra. Labirê nêzanê ê yê qandê çiçi qirenê pê serdi. Nê yenê nê Kirdas u Sukiçi hetî u silami danê ci u ci ra pers kenê, vanê:

-Rojê şima bixêyr bo. La xêyro, şimayê sevanê pê rê? Qandê çiçi şimayê munaqaşe kenê?

Kirdas vano;

-Ez vana no leş, ê şêriyo, no Sûkijo vano nê; No leş, leşê zercêdê mîyandê qefesîyo.

Dimilî vanê;

-La çi zercê mîyandê qefesîyo, la çi şêro çi halo? La na balcana, balcana! Gunaya ero, pay bîya u pîzeyê ci teqao.

Keynaya Şenik

Nazım Hikmet

Ber şima ez dono tiro
yew bi yew beron şima.
Çimon şima ra ez masino
merdey biçim masini.

Des ser benku
Hiroşimadı merdo.
Yew keyneyko hewt sereyo.
'Eyel merdey pilnebeni.

Por mi verni kıl girewt,
Çim mi veyşay qiliyay.
Yew çeng wel ez biyo şiyoy,
weley mi va vayida.

Ez semed xo şima ra
bin di çiki nêwazeno.
'Eyel ki sey qağit veyşa,
Şeker zî nêşken boru.

Dono beron şima rî,
yew imza bîdı xalê, datew.
Wa nêmir 'eyeli,
şeker zî wabêşk bori.

1956 Tırkki ra açarnayox: M.'Elihan

*Mitra

Faruk Yakup

Ez **hozanwanêna
zerya mi qeçeko mahsum
qet bi vayeyêna niyameyo rotenu
u gıştandê çataliyê zeriya wuna
halinê çimandê Mitra ra
mi tiji arêkerdı
xoriyêya zerida şiiiri dı
kîhoyeya ***mêşandê tijinan xemilnê
no eşqê mîno to rê wunasin
****pêhesyayena dîsmalê eşqî dı
huwayê Mitra.

*Mitra: Mitoloji di, nameyêdê homayê tiji

**Hozanwan: Şair, nuşkar

***Mêşe: Dar u ber, daristan

****Pêhesyayen: İlan

Bimnot: Na fıqra mi muntıqa Sêwregi, dewda Qılxani ra, em Xezah ra gırota..

ZIWAN**Suvar Temızbas**

Zıwan vêşî muhımo.
Qandê to, ey, ay, şıma
û ma pênan rê.

Zıwan qandê fıkıra,
qısana, zeri rê
vêşî muhımo.

Bêziwan tı, o, a, şıma
û ma çınıyê.

Zıwan ma rê lazım o,
qandê coy, tum û tum.

Zıwan qeçkıru ra dest pê keno.
Hetana merg,
O şeno kilitê heme çı bo.
Ê Alimey,
Ê şexsiyetey,
û ê insanetey.

Zıwan-
tum zeydê lılıkıyayo...

SÊWREGI

Sêwregi-
sûka İnsanandê meşûran,
sûka qeç û xortandê Dımılıyan.
Sûka kı ma cı ra kewtê dûrı.
A kı kewta destandê xerıban,
A sûka şardê Dımılıyan.
Sêwregi-
sûka bawkalandê ma.
Sûka dewıjan û sükıjan.
sûka ê pêrinan.

Sêwreg-
Tı kewta mı vırı,
tıya dı, xerıbey dı,
Welatê şarı dı.

Sêwreg-
sûka ma Dımılıyan..

MA TIRKÎ NİYÊ, KURD U KURMANC NİYÊ KIRMANC QET NİYÊ MA DİMİLİYÊ (ZAZAYÊ)

Eziz Pak

Ma yê vinenim (weynerim xu ra) kî, ewro milê ma yo ma verdi çewt-biyaye. Zerî waştê kî o jî zey şarandê binan seredîk biyayê, raşt biyayê, ma ver nêcineyayê û ma cî ra nêşermayayê. Heyfê xu o yo kî, ma milê xu anê (cinenê) xu ver, xu fênim o hal û wîni geyrenim. Sebeb (semed) o yo kî, wexto kî ma weynerim xu peynî, ageyrenim peyser, ma vinenim kî zanayanê ma şardê xu vêşerî şarna rê kar û bar kerdo û girweyayê. Xu vêşerî xu xeriban rê tewnenê û ediznenê. Nay nînanî miyan dî nêweşî peyda kerda û a nêweşî ewro ma dîha vêşî tewnena û eciz kena. Esto se ewro enbazan ra, şardê ma ra o yo niyaseno, GLOBAL dê dinyay dî o yo se beno û dinyayo seni viryêno. Qey esto se enbazan peme kerdo xu goşan û goşê xu kerdê kerî, perde anto xu çiman çimê xu kerdê korî. Dêmeg ne wazenê çiyê başnawê û ne jî wazenê çiyê bîvinê. Lazim o ewro heme çî ma ra bîaso, o yo erdê dinyay sero se beno, se nêbeno. Wexto kî dewletê rojakewtenî ravey şî, verşiyayenî viraziyay, merdîmanê ma yê zanayan şardê xeribî miyan dî xu rê ca girot û inan rê girweyay, Nêşa kî xu newe kerê û şardê xeribî ra pak kerê. Lazim bîkî insanandê ma ra bîasayê, inan peybizanayê û fahm bîkerdê kî, şertandê ewroy dî kes kesî rê kar û xîzmet nêkeno. Herkeso qandê xu, qandê şardê xu kar keno, jewnay rê nê. Nengûyê kê esto se o serey xu wîrineno!

Însanê ma yê Dîmîliyê kî vanê ma zanayeyê, xeylê inan zaf tersinokê û tersan ver nêwetanê kî vajê ma "Dîmîliyê". Çend çiyê do eybo kî kes xu ra bîterso û eslê xu înkâr kero. Gûniya cî cî rê, şardê cî rê nêgîrênayo, nêgîrweyo, jewnay rê bîgîrênayo û bîgîrweyo. Însano kî gûniya cî cî rê nêgîrweyêna o tim şarî rê milê xu keno çewt û koletey keno. Milçewtey tim ters keno kesî pîze. Ters û milçewtenî tim kesî kena koley şarnay û fêna destan bîn. Jewo kî tim şarî dîmî şîro, emeleya cî bî cî nîro, nêbo, o merdîm zaf beno tehlikelî û beno

saldîrganê (hêrişkerdê) şardê xu. Merdîm o tersinok, merdîm o pîsîrik kolîxeya şarnay qebûl keno. Merdîm o kî a kolîxey qebûl keno, o merdîm hemver şardê xu beno şêr. Nîmûne jewo kî eslê xu înkâr keno şarê ma ey rê vano: "Heramzade" Heramzadeyîni jewî dî ca bîbo, zerarê ey ey vêşerî şardê ey rê beno. Ma weş zanê merdîm o kî nêşo lûliya xu bîcîno, nêşo barê xu hewado û wêrê xu bo, ê merdîmî ra xeyr nêvijêno, cî ra xeyr nîno. O merdîm karî vêşerî zerar dano kesî ro. Merdîm o kî xeyrê cî cî rê, şardê cî rê çîniyo, jewnay-rêyo. Wextê do kîlm dî nahfê ê merdîmî bîbo zî, dûr û derg nahfî vêşerî zerarê cî esto.

Heyf, heyf o yo kî vano: "Ez xu sînasnena" Merdîm o kî terseno vajo "Ez Dîmîliya" Sazbendçiyê se, Kîrdasî nêzano, dêrî (lawîkî) bî zîwandê xu ya vano û dîmî ra vano, ya Kurdo ya Tîrko. Jewo kî umûmî zîwanî sero girweyêno (linguistîkî waneno), zîwanê may û pêrdê xu ser woneno, konferans dî vano: "Ma Kîrmanc û Kurdîm" O kî tercumaney keno, vano bî zîwandê Dîmîliya vano Kurdî û dîma parantêzan (qewsan) miyan dî Dîmîlî nûşneno...

Enbazêno! Metersê! Meşermayê! Vajê ma ne Kurdîm, ne zî Tîrkîm û ne zî Kîrmançîm: Ma bî Elewîdê cî ya, Şahfî û Sûnîdê cî ya şarê nê (Mîletêna) û nezdî hewt mîlyoniyê. Welatê cî, herra cî û zîwanê cî çiyay, xuser mîletêna, Dîmîliyê.

Heta ewro ma nêşa xu rînd bîsînasnê. Glasnost û perestroika çimê ma zî akerdî. Ma yê wînenê kî şarê ma Dîmîliyanî keno wertera werzo û wîniyo. Hem zîwanê cî, hem Kultur, urf û edetê cî; Nê pêroyê gîndayenî verdi, tam kenê bîbê wîni. Vanê ma nêverdê, gan û gûnî bîdê cî. Şaro ma bîndest verdano û bî xîzmetkerdeneya xu rê kar ano. Xîzmetê xu dî dano girweynayenî. Ewro ma nalet wanenê (nahlet vanê) pîlanê (gîrdanê) ma çiyê do pak û pa sereberzbê nêşa bîdê ma û ma pa bîperê. (Zîwan, Kultur, Urf, Edet û şarey ser). Wa qandê coy qeçê (domanê) ma

nêvajê mar û pêrane ma xu rê qet xızmet nêkerdo, tum û tum şarı rê xızmet kerdo. Wa qeçê ma nay rınd bızanê ma yê ewro qandê iman, qandê vernıda iman û amyayenda iman wazenê bıgirweyê. Bışımı xu bıdım ıspatkerdenı kı, ê zı bışê zey şarandê dınyayê bınanı seredık, ê şaran mıyan dı heyat bıramê. Qey ma ra o yo mıyaseno (maseno), Baltıkum dı, Balkan û Yogûslawya dı o yo se beno, se nêbeno. Qafqasya ra heta Sıbrıya dınya pêro pêya koyayo. Dışmışbê (bıfıkırıyê), Qafqasya dı Çeçen, İngûs, Sabstûğı, Abazay, Kabarday, Balkarı, Ossestı...kes şeno diha vêşı kero. Ê kı nıfûsê (Romıştwanê) cı deshezaryê zı serrehewadayo û ê yê dahwa dozde welat, herri û zıwandê xu kenê û heqê xu wazenê.

Xu ra verıra Cumhûriyetê cı estê, fina zı ey tayn vınenê. Musteqıl, xuser welatê xu wazenê. Romıştwanê nınan hendê nımanımde ma zı nêbeno. Ma hend bolıyê (zahfıyê), qandê çıçı ma xu dı heq nêvınenê kı, heqê xu yê serbestey, xoserbıyayeney bıwazê?. Bıleheq Napolyon Bonapartı dı serda 1799 an dı vatbı: "No dınya dı çıyê kı kesı anê pêser, jew menfeeto, ê dıdını zı terso" Ma qandê coy se kemı? Ma Dımılı feqırı (Neçarı) yê. Ne mal û barê ma, ne perey û paştıya ma û ne zı quwet û zılımkareya ma esta kı, kes ma ra bıterso.

Welatê ma dı qıseyê esta, vanê: "Sereyo kı finê pızede marı ra bıvıjıyo, o sere fina peydı nêşıno, mıyageyreno pızede marı zere".

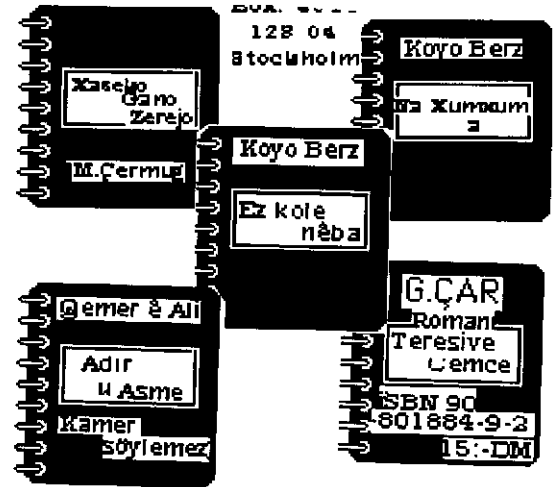
Ma Dımılı zı mecbûrê kı vajımı, "Ma Dımılıyê, ma eslê xu ınkar nêkenê, qedrê zıwandê xu zanê, gênê" Wa ma Tarıx ra vını nêbê! Qandê çıçı ma Kurdan û Tırkan mıyan dı bıheleyê, asımılebê, pede şırê û vınıbê?. Eger Kurd û Tırkı durustıyê, heqê mıletey sınasnenê, vanê ma rê yardım bıkerê, destê ma tepêşê kı, ma vını nêbê. Wa heme bızanê, ma do gûniya zerıda xu búrımı, qandê kı milê xu kesı vero çewt nêkemı!. Reça ma ya gırdı naya, her Dımılı wa keydê xu dı, bı zıwandê marda xu ya qeç û qıldê (kufletê) xu dı qısey bıkero. Wa bı zıwandê may û pıya qeçekı gırd nêbê, şenê mektebandê (Wendexanandê) xerıban dı zı sernêkewê. Zıwanê may û pı nêmisê, do

kemeyê cı dı peyda bo û xu tum werdı bıvınê û zıwanandê xerıban mıyan dı vınıbê.

Ma ne Kurd û ne zı Tırkê, ma Dımılıyê. Senı şarê bınyan zı Kurdê nêterseno, dano xu sêne ro û vano "ez Kurda" Vanê ma zı vını bêtêrs û bêxem, bêxof û bêşerm xu sênerodê û vajê "Ma Dımılıyê". Qereçı bıqereçında xu ya eslê xu vını nêkenê û vanê ma Qereçıyê. Çı rê ma şermayênê û nêvanê?

Tıxtor İsmail Beşıkçı 1970 E yayınları "Doğu Anadolu Düzeni" (Düzana Rojakewtedê Anatoli), perde 308 an dı hereketê Şex Seid'ı ısbırıkçıyê İngılızan (İngılızana karkerdox û rayşıyayox) dıneno, vınenno. Dı serda 1990 an dı, fina na qısa xu peydı gênno.

Enbazê kı nıka vanê Dımılıyê xızmetê Tırkan kenê, wa ê weş dışmışbê (bıfıkırıyê)! Ê do zı zey Tıxtor İsmail Beşıkçı ya rojê ê qısanê xu peydı bıyerê (bıgrê) Qandê coy vanê weş sero bıfıkırıyê û hewna, (hendıkı) lıncı çekerê ma.....

WELAT DE USAR!

Azedeylam

Lêle sodriyo Welat de, serra 1953 de.

Maê veyndana domanone xo, cıra vana:
 "Cigêre mı urce xo ser
 Mecdana usarri, hawtemal amo
 Yawane hêwne Zımıstan ra usta ra xo ser
 Xo xêmelnena u bena newe
 Vore viloşiya ro, hêrd biyo belekın, bır tene kewe
 Milçiki viçene, viliko sarey darde we, huyine
 Dı hêştı ra têpiya, 21. Pire/Newroce-Roca Newiya ke ame
 Ded, dereza u cirani eme pêser, çi poce-me weme
 temur, zurna u dawule cineme
 Desto dame be zubini, lawıko vame
 Dorme adır de kaykeme-piya çerexime
 Hawt roci hawt sewi"

Çêne mına rindeke:" So hêni ra awa ne-wiye biya ke
 Ez bıçıkê, hawtemali poci!"

Lace mı, ez qêdaê to biceri:" Piyê to vey-da vaki
 Mirzai ra vace biêro avsarone gawo bianco
 Zımıstani de muse araşiyayene, newazene biguriye!"

Gulsına nêçare şiya hêni, awa ana.
 Mirza, axao qızkek, hona hêwno xori de-ro,
 Deste xo cıra nêbeno.

Mirza ni qeso ke hêşino pê,
 Kuno derde pare xo u
 Til beno xo ser vano:
 "Ya ya daê, ez hawo usto ra!"

Dakile sona verva roci destoni xo dare-na we, kena riyê xora u vana:
 "Roştıya Homay, qesa çewte/dısmêniye çê ma ra-hometa ma ra dır fiye!"

Axore rê nornena, rê rê lawıko vana.

Domane aê xo xode pers kene:

"Na daka ma berbena, yan ki sa bena ±"
 Domani çı bızane ke, dırvete mordeme Zazai hona kuliye, wes nêbiye.

Pi, Hêmlı, lace xo ameyis de vineno u qir-reno:

"Ero, dest u pay gıredayê rew be,rew!
 Gao bor ze tiwo, nêwazeno biguriyo!"

Mirza sono pe avsarone gao, şia u bori, cenno, onceno

Zerrê hêgaê Kase Suri de.

Dorme xode niadano, zaf rındekiye vineno, beno sa;

Hem ki serva bıçika hawtemali,awa ke boa xo 10 metro ra ena.

Pi laji ra vano:

"Biko biko
 Simer-goçen mewe, mordem bel!
 Cûandê u bıwane rvver so!
 Eke nê, manena ze mı cıtkar!"
 Maê, pi u mulxute çei
 Nisene ro zerrê hêgay de.
 Hem wene bıçika hawtemali,
 Hem mesto ser qalo anr ra.

Pi qesa ceno:

"Kamcure Tırko re
 Çime sımá tım akerde be!
 Sımá ke dır ra di
 Dıçendermey u zu kiravatın
 Rêw biyare pêser bız u mio
 Bıremne, bêre wedare!
 Eke nê
 Vergi ena male ma
 Lête kene bene
 Mare pêyser verdane
 Vesaniye, tesaniye!
 Va lêwendo re /dıздо re xênim be
 Mi u bize nêweşi
 Leng u lêkaşi!"

Maê qesa cena, vana:

Asm u nem ra têpiya
 Dızde Tırko ke nêamey
 Bız u mio doseme

some zerrê bîrr de
Tîrsike vineme ame
Sîta xo amen keme
Masto tamazın viraceme
Hem weme u hemki cıra
Ron, do u sînce
Torak u têrrende vecene
Cıra tene ceme beme
Xarpêt de roseme
Usaro!
Hewri şîayi ene pêser, rêqene
Asmêne gewr de pêqene
Bulisk êrzene, Koê Sîpey lêrzene
Zaf siliye-torge rusnene
Lasero peyda kene, dero zingnene
Domano tersnene
Kaso Sur de

Gosde!
Kaso Sur zu komo Çewlig de
Çewlig mezra wa Xêçe de
Xêçe dêwea Şîx Memedona
Şîx Memedo zu aşîra Kalmen Suri ya
Dersim de
Dersim cao de mane gıranı
Welat Zazaistan de

Kaso Sur, parçike Welatî!
Tı mêzg u mêne mı
Çeka cengdariya mı
Heskerdis u qariyayise mı
Fîrrê çokone u diyağê çismone mı
Nisane roştîya khaniya şare mı
Omede muno bêqefelyayis
Ez ke to xo vîra bikeri, çino
Vace!
Kotiye
Vîlik u çiçegi
Nergîz u Sosini
Gulîk u guli
Mêrx u vîyali
Boa vesa tezey, çırpoze hêgay
Sıplîngi, xêloki, gîzeri, kengeri
Verek u bîzekiye ke
Ma vîrar kerdene, phaç kerdene
Çime zelaliye ke huyayisde bêreqiyene
Germiya mordemone welati
Cûanikiye u cûmediye
Bêxofiya u cengdariya mordeme Zazai
Hem ki verva vergone roca dûyê?
Azedeylam ra vace!
Kotiye ni u i dermane derd u kulo?
U key ena Serbestiya Sare Zazai?

MA RÊ ÇIÇI AME; DEST VİLÊNAYENI RA AME

KOYO BERZ

Şuma zanê, heta ewro çiçi ame ma sere
dest vilênayeni, lew desta nayeni û
çepiki cinayeni ra ma rê ame. Kê çiyê raşt
yan ji çewt va, ma hîma cî rê çepiki cinay
û hahaha kerd. Ma nêkend û ser o
nêfikiriyay, ka o yo se vano se nêvano.
Qandê ma qandê rojandê ma yê verni û a-
myayenda ma, ka çiyê esto yan çiniyo, do
çiyê bikero ya nêkero.

Jewi qiseyêda pûçî û eştê ji kerdî ma cî rê
çepiki cinay. Nêza no Sileyman Demirelo,
na Tansû Çîlera, nêza no kam o, o kam o.
Wexto kî qiseyê kerdî yan ji nûtiq ant, ma
hîma werîştî xoser û dest bî çepik cinayeni
kerd. Va nêza no zaneyo, no Şêxo, no axa
yo, no rewşenfikiro, no tarîzzano, nêza
kam o, ma hîma da pîro û ma şî mî ma lew
na cî desta, cî ver o esasvînderdiş vînderdi
mî û ma destê xo vilênay. Ê kî ma rê heqar-
ret kerd, ê kî ma roti, ê kî ma kîştî, ê kî
dest na mal û mulkdê ma ser, ma cêra niy-
abîrnay, hemver nêvijay û ma nêgeyray
heq û huqûkdê xo. Neheqey û heqey ma
cêra niyabîrnê, pê ra nêvetî û ma ser o
nêfikiriyay. Parti û qadroyanê partiyan ma
eştî bazar, day bazarkerdenî û roti, fina
ma bêveng mendi û ma hesê xo nêkerd.

Çawîşê do dîpîrpîr ame ma heme meydan
dî rêzkerdî, may û namûsê ma va, fina ma
nêwetard hesê xo bikerê û hemver bivijiyê.
Labîrê ma bî xo bî xo pê rê benê, pê rê
camêrdiyê, pê ef nêkenê.

Zordayan ma çîwey kerdî, hukmatî ma
kîştî û sîrgûn kerdî, partiyan ma dîtî, tay
şexsan ma roti, fina ma hemver ninan
bêveng mendi û ma nêwetard vengê xo
vejê. Dewê ma veşnay û kerdî vengî, şarê
ma cadê cî ra sîrgûn kerd û talanê cî xo rê
berd, fina ma çepiki cî rê cinay û va
bîrawo. Va no zanayeyo, no Alim o, no
nêzan çîçiyîyo no çîçî niyo, bê ser o
fikîrnayemî û kendemî ma cî dimî şî, lew na
cî desta, cî ver o destî vilênay û cî rê çepiki
cinay. Nêza no sereşîro, no serdaro, no se-
reskero, no qomîtano, no seroko, no mer-
kez komite ra yo, ma goş na a qîsandê cî û
cî dimî şî. Ma nîqara û zîrna qandê xo nê,
qandê şarî, qandê taytaynan cinê. Ma

paşti bı şardê xo ya nê, taytaynan a gîrêdê. Reyayenî û serkewtena xo ma şardê xo dî nê, şarna dî di. Heta key, heta çîwext no do wîna bîramo û ma do bı nêzanayena, bêemel û bêposanayîş nînan dîmî şîrê. Heta ewro nînan qandê ma, qandê amayenda ma qe se kerdo? Qe rojê ma do wêrê xo, wêrê maldê xo, wêrê insiyatîfî û ê benlîxeyda xo nêbê? Ma tîm benlîxey a ma do, şexsiyetê ma do berziyo lîngan bîn û pay bo. Ma tîm ma do jewnay ser o birê hesîbnayenî, kole bîmanê, destan bîvlênê û seri xover cinê? Ma tîm ma do bêveng bîmanê û şar tîm biro seredê ma ro do û ma xo ser o bîdo hesîbnayenî? Tîm do şexsiyetê ma ya kaykerê û ma berê bazar dî biroşê? Ma tîm ma do ê kî qandê menfeetê xo ma roşenê inan dîmî şîrê? Wexto kî ma raştey va, hesabdê inan nêşî û inan rê tal amê ê do ma rê vajê ajan û xayînî? Qe ma do hemver nê çîyan, nê kerdenan, na neheqey û zordarey nêvîjîyê, hesê xo nêkerê û bêveng bîmanê? Nê, nê birayêno nê! Dewrê nînan, dewrê heqaretan, dewrê bêvengey, dewrê sextekarey, dewrê xapeynayenî, dewrê tehdîtan, dewrê bêbextey, dewrê şuwenistey, dewrê zûrkeran, dewrê cambazan, dewrê koletey, dewrê mil ronayenî, dewrê taytaynan dîmî şîyayenî, dewrê dest vilênayenî vanê peynî biro û bîqedîyo. Vanê ma hemver nînan bîvîjîyê, serhewadê û nînan çîmandê dînyay ver o mahkûm kerê. Perdeyê ridê nînan hewadê û heqîqetey a cî vejê meydan. Vanê ma lanet bîwanê nê wînasînan û inan mahkûm kerê. Demê dîriyey vanê peynî biro, demê do newe, demê roşnayî û ê zanayenî abîyo û biro. Ma yê kê ra û çîçî ra tersenê û qandê çîçî mil ronanê? Eger jew merdîm do se serî bêşeref, bêşexsiyet û bêqereker heyat bîramo, wa bîşeref, bîşexsiyet û bîqereker bo, wa rojê, helê yan jî seatê bo, a se serî rîndêriyo.

Wa dîha kes ma nîyerzo bazar û nêroşo. Dînyayo zey çerxdê felekiya çerx beno, geyreno û vîrêno. Rojî û seriyê ravêrenê. Labîrê heta ewro serbestey û xoserbiyayenî ma dest nêkewtî û ma nêdî. Qenê wa nesilê ma yo kî, ma dîmî yeno o bîvîno. Vanê ma inan rê, dînyay inan roşnayî kerê, serbestey û xoserbiyayenî peyda kerê û ronê. Vanê no jî wezîfey ma yê tarîxî bo.

ZIWANÊ MAY

Gani Çıtırkaya

Ze hungimêna şîrîno
Ziwanê may
Çendî tam kerê,
hendî merdîm wazeno tam kero.

Ze dengîziya gîrd u horîyo
Ziwanê may
Merdîm miyan dî wazeno asnaw bı kero.

Ze tîjiya germo
Ziwanê may
Merdîm bı şewqê ciya wazeno bı veşo.

Ze awa zem-zemî pak u bîrîqêno
Ziwanê may
Merdîm wazeno çewtbo bîşmo.

Zeydê dêrî eşqî zeriweşey pîro
Ziwanê may
Merdîm wazeno dêrî kero.

Ze îstanîka saf u şîrîno
Ziwanê may
Merdîm nêwazeno vîndero,
goşdarey bîkero.

Ze goşdareya vengê mîrîçîkî şewray
Muzîk tede pîro
Ziwanê may
Merdîm vazeno bîbo bîlbîl
u dêrî kero.

Açarnayîşî: Mazêr

KORMIŞKAN

**Bîwanî,
bîdîwendenî
cî rê wêhêr
bîvîçiyê, vîlakî
û cî wari kî**

ZAZATROÏKA DIMILIYAN

H. Doşnikyan

Şîma Mîleta (Şarê) Zaza-Dimîli nîka do vajê no Zazatroïka Dimîliyan koti ra vijiyê? Şîma se vanê vajê. Zazatroïka Dimîliyan do xo îspatkerô kî, ne Kirdotroïkaya û ne jî Tirkotroïkaya. Do xo teslîmê nê wirnan jî nêkerô û a do xo heme mîletan rê naskerdenî (sînasnayenî) do, dî herda xo sero cûmbûseno (Cimhûriyeto) serbest û azad bo.

Dî serda 1938 an ra hetanî serandê 1970 jî kesî nêzanayê Zaza-Dimîli, yan jî Kirdas çîçî yo, çîçî nîyo. Dî herketê Dersimî dî şarê ma bî zilmê do wahşîyaneya amê qetîlkerdenî. Dewleta Tîrkan waşt kî a herda wijay sero, bî namedê Zaza û Dimîliyan qet çiyê nêmano. O wext ra hetan serda 1970 a yan, sed û sedayê (veng û bahsê) Zaza-Dimîliyan nêvijyabî. Şaranê çorşmedê ma herketê Dersimî xo rê kerd mal û mîletandê çorşmî rê mesela Dersimî ze îsyânê (serhewadayena) Kurd û Kurdistanî lanse kerdî bî. Qet verê zincîda inan nêveşeno. Heta nîka jî (heta ewro jî ê yê vanê kî, herketê Dersimî wîna biyo, wîna şîyo û xo rê kerdo zey sembolêdê serhewadayenda Kurd û Kurdistanî.

Wexto kî herketê Dersimî dî Zaza-Dimîliyan xover dayê, heta Dîyarbekîr jî girot bî xo dest. Balam çî fayde kî eşîretanê Kirdasan û Begandê Kirdasana sîyasê Kemalîstan ramit û peyra Înqîlabê Dersimî bî xayîneya xençerî kerd û fetîsna. Kemalîstî bî hucûmê (hêrîşê) do gîrda şî Dersimî ser. Bî sehezarana qeç û qûl, cimî û camêrd ame qetîlkerdenî û Înqîlabê şardê Zaza-Dimîliyan pancas serî peydî eşt...

Na bêvengey heta serandê 1970 an ramit û domkerd. Eya tepey a newe ra bî namedê Kurd û Kurdistanîya, roşenger (roşenfikîr) û zanayanê şardê Zaza-Dimîli dî herketan û partîyandê Kurdistanî dî cay xo girot û dest bî kar û bardê sîyasî kerd.

Heta ewro jî motorê herketêdê

Kirdasan, merdimê roşenger û zaneyê şardê ZazDimîliyê. Ewro jî hal winayo û o yo wîna rameno. Rind bî kî Zaza-Dimîliyan kameya (kîmlîga) xo ya mîli (namnetewî) keş kerdî. Bî na kameya xo ya ê do xo dost dîşmenan rê bidê sînasnayenî. Do dînya do pey bîzano kî, Zaza-Dimîli ne Tîrkê û ne jî Kûrdê. Çimkî mîletê (şarê) kî tarîxê cî, Zîwanê cî, edet û torey cî bibê, a mîletî mîletêda xosera û realiteya tarîxya...

Dînya ewro zahf vîryayo, çimkî o yo ker-te-kerte sînor û perçîniyê werte ra werzenê. İktîsadê dînyayo beno jew, Balam (Labîrê) sînorîyê jî bî ey a virênê. Ê dost û enbîryanandê ma, hewna tehamulê cî çîniyo kî, Zaza-Dimîli bî Zîwandê xo ya qîsey bikerê, bîwanê, bînuşnê û xo ravey finê. Kultur û edetanê xo bîramê, ravey şîrê û xo tanzîm kerê û miyandê diwêlandê dînyay dî cayê xo yê şarey bigîrê.

No nûştayê mî hebekê bî qeîmda zahf a-sana ameyo nûştênî. Ez îman (Emel) kena kî, o kî nê nûştayê mî bîwanê, ê do kemîvêşî fahm bikerê Zazatroïkaya Dimîliyan çîçî ya çîçî nîya. Ê do fahm bikerê kî Zazatroïka Dimîliyan çîçî qest kena. Nûştandê xo yê bînan dî (vernîkênan dî), ez do zahf îzahetê Zazatroïka Dimîliyan ra mewzîbahs bikera. Na gamî ez do nê nûştayê xo yê Zazatroïkaya Dimîliyan hebekê kîlm bînuşna kî, sereyê şîma wendewanandê Bultendê Kormîşkanî nêtewna. Kemeyê yan jî qîsûrêdê nê nûştêdê mî beno jî, waştena mî aya kî, wa kîriteranê xo vajê û bînuşnê. Ez hadreya bî îman a raştay û çewteyda cî ser qîsey bikera, bigîra û bîda. Heta Nûştêdê dîdîni şîma heme weşey dî bîmanê, kar û bardê Kormîşkanî dî ser-kewte bê.

Zazatroïka Dimîliyan do heta çend nûştan dom bikero û bîramo...

**...İnsano bêzuwan
zey darda
bêmeywîyo.....**

GOME

Kemal Astore

Zerre gome de selxi,
Binê selxu de piska mali,
Dorme gome çali u çepero,
Çeperser bilbil waneno.

Şûwanei selxi veti çaire ser bierdi.
Tey qewale cimite derdê xu pêda kerdi.
Zerra xu kota çeneke hire xu sono,
Piê çeneke kor bo ci nêdano.

Asme vecie vengê qewale bari bari yeno,
Her kes hewno wes de xori sono.
Şûwane waceno vîrara çeneke de hewn ra şiero,
Lewunê xu çiçikunê sipiu ser rono.

Gome ver deciê astareî bereqinê,
Şûwane keçe ser ništo ru xeal keno.
Asmen de asterei veciê roşt danê,
Vengê qewale tari de vila beno.

Gomê mali, gome mali,
Şûwane feqiro xojibe sari.
Alemê dina dewr- u şendaro,
Çimê dina kor bê, şûwane teynao.

Esker kiseno

Wenca esker amo tabur,
qır keno kiseno hazar hazar,
Çe u çeber, axure u mereke do adir ver,
ne ters zaneno, ne guna zaneno kutiko zexer.

Birrê Muziri vêseno sodir son,
bonê xalike Gûlie vêsa, naxır tey merd,
Esker bêdin u bêimano pêruno qır keno,
goni u gunaşer je axwe ser verdano.

Zerrê mî zon dano dustê Merxu ser,
mordemi kişinê çimedina ver,
Dari adir ver zınçenê, mordemi tıfongu ver,
Na wext zaf mordemê ma kişinê dawa haqî ser.

ŞAMIYA WELATÊ MA

Atê / Elmanya

- 1- Tırşê hiloriga
- 2- Tırşê pune
- 3- Tırşê şamka
- 4- Tırşê bami
- 5- Tırşê mir
- 6- Tırşê sur
- 7- Tırşê firigi (ê alucay, ê saya)
- 8- Tırşê bancana
- 9- Qatme rûweni
- 10- Qatme ribi
- 11- Qatme pênrî
- 12- Qatme toraqi
- 13- Pîlola sur (sipe)
- 14- Keşkek
- 15- Şorbay kuwati
- 16- Şorbay doy
- 17- Şorbay mercîwa
- 18- Buljulê şamka
- 19- Rîz
- 20- Dolmey boxça
- 21- Siraw (ê goştî, ê kergi)
- 22- Korme
- 23- Pırpar
- 24- Gelciwan
- 25- Qılxane
- 26- Keley kengeri
- 27- Kengerê surkerdey
- 28- Kengerê masti
- 29- Kûftey Kûncî
- 30- Kûftey kormi
- 31- Kûftey piyazi
- 32- Salatey xeyari
- 33- Salatey pırpari
- 34- Salatey şamka
- 35- Salatey kormiti
- 36- Kesibeş
- 37- Gûlamîk
- 38- Nançuçuk
- 39- Benik
- 40- Kuleme (sogılme)

KULEME (SOGILME)

Têyestey kuleme: Qandê çihar (4)
merdiman rê.

- 6 Bancani
- 1 İso to tun
- 1 Sir
- 2 Koçiki şamiya rûweni
- 1 Koçik isoto sur
- 1/2 Sol

Viruştîşê ci: Verê Şeş (6) bancana bişuwê, u qûlkerê, dima adirkerê (wazenê se firun miyan kerê. Firun di bipêyşo). Dima pêyşay se firun ra vecê u purkerê bi sirkutika bikuwê u isotê tun zi lete kerê. Sol u sir zi, bi sirkutika bikuwê. Dima ruweni taway di surkerê, miyanê taway isotê suri veradê wa sur bo. Dima bancana, bîsir u isotiya sur kerê, solixê sur bo. Merdim biwazo se, şeno kuleme bi di babetiya buro. Mastiya u bêmastin.

Bereketê sofere dê şima vêşî bo...

30.08.1995

Erciyaye yê nuşkar u hozanê (şairê) Kormişkani. Mî amorê şima yê sıfteyîni girot. Her çendî kemeya cî bîbo zi, fîna zi zaf weşê mî şî.

Ez wazena amorê şimayê newey vêşî bê. Zîwanê magazinî, mî xû rê nezdi vîna. Zîwan zelal u bî fama bî. Amoranê şima yê newey di ma bî şimaya bê u mîl bîdê cî...
...Madi u manewî ma bî şimaya yê...

Waştênê mî qandê serkewtenî, bî şimaya... Bî zeriweşeya.

Atê

Domê amor jewî...

SÛRO

-II-

Zazom Rojnew

Bî hêşa bi. Tenya, bê veng u sokir. Kesêcê çinê bi. O tenya xû nê, embaza xû zi fikiryayê. Ma nîka nê bi, pê hetî bi. Bî çîmanê hêrsî pêrê bewnay. Çî çax ameyê pê het, heş u keder ina bê heş veradayê pêhetî. O çax derya, koy u kerey goşdarey nêkerdê, nê hesyayê qirin u bê vengya ina. ina, bibi parçeyê naturi. Zey heran, zey daran, zey awî ina bibi malê naturi. Kes nêşayê ina cayê xû ra werzano, bî abırno.

-Mî fam nêkerd, tî qandê çîçî şîrê? Ma bes niyo ez to hetira, rojneya çimê mî. Meşo... Qûrbanê to bena, meşo. Ma tî nêşenê, tenya vînê goşdareya mî bikerê? Tenya vînê... Ax dîlo, ax dîlo, ax homa tî çî heşî veredanê pîzeyê merdım...

Çimê cıra hersî rijyayê erd. Erdê çolî, bî hêrsên çîmanê eya kewtê şehwet. O zi nêy zanayê u vinayê senin erd bî hersên çimên çiya bîhal biyê. Erdî zi qeçek wazeno, erdî zi wazeno qeçek vîrazo. Vîrazo kî qeçekî bibê wêhêrê erdan. Bibê homayê hinsanan..

- Ez raştî zi xint biya. Eger ez xint nêba qandê çîçî enbazanê xû rê xeberî pîsi dana. Ez xinta... Ez xinta. Kam xinto? Ez xinta. Neheqey bî raştay, qandê çîçî mî Mehmedî rê xeberî pîsi da? Mehmed henekî hez kenî. Ez zana o ehlaqê cî yê henek esto. Ma mî bî xû bî ê ya henek kerdo. Qandê çîçî mî zerya cî çîkne? Çî heqê mî esto zerya cî bişikna? Gere ez telefonê êy bikera u ûzûrê xû bîwaza. Bî nameyê homa, Mehmed xîrab niyo... Gere merdım hemver enbazanê xû wunî nêkero. Merdım qîymetê enbazanê xû bîzano. Eger merdım qîymet nêzanîbose merdım tenya maneno. Labîrê ez bî xû tenya biyayen ra nê tersena. Tenyatey mirê daha weşo. Çî wext hinsanê xû tenya his bîkerose beno tenya. Ez tenya niya. Zaf hinsan mî hezkenê u zanê ez kama. Ina zanê ez kama. Labîrê ez bî xû zana kî ez kama? Nê ez nêzana.

Suro, fikiryayê u halê xû ra qe kêfweş nêbi. No heme hereket u qîseyandê cî dî xû mîsnayê. Seét miyan dî wext

raferyayê seét dîwês, biyê seét vîzt u çîhar. Rojamor (teqwm) roja, sera u menga vîrnayê. Suro vîna êynî cayê xû dî bi. Qandê Suro, qe çiyê nêameyê vîrnayîş. Ode, mitbax u heme çiyê cî leymin bi. Eger enbazanê cî yê kîhani halê Suro nîka bîvînayê inan nêkerdî kî no Suro yo. Labîrê no Suro bi. Suro yo camêrd u qeh-reman...

-Dîrrrr...Dîrrrr...Dîrrr

-Kamo?

.....

-La kamo?

.....

Vengê mûzîkî hendî vêşî bî kî, veng nêşiyê Suro. Suro şî hetê teyîba u vengê teyîbî nîzimke u vîna perske.

-Kamo? Vem âr det?

-Ez a, ez a Suro, bê kêverî akî.

-Mî vengê to nas nêkerd. Tî kamê?

-Ez a la. Ez Mehmed.

-Tî qandê çîçî amey? Tî mî ra çîçî wazenê?

-La akî. Ez Mehmed. Enbazo delal bê kêverî akî!

Suro nêzanayê çîçî bîkero. Ze awa ger-mo keleyneye sere yê Suroy ra ame cêr. Suro, ze rîwendê miyanê taway dî, heleya... Rîhê cî, zeriye cî bî babetna. Suro rema mitbax çekmece ra kardi yê goştî vet...

-Ez a sekanena. Çîrê mî kardi vet. Çares (14) werdeyê mî esto) Çîrê ez êy nêvecena. Ma mî qandê çîçî çares werde girot.

Suro, bî vînê dî xû eşt ode. Bî balîşna yê xû ra çares vet u gûle da vek...

-Dîrrrr...Dîrrrrr...Dîrrrr...Dîrrrr

-Suro, enbazo delal bê kêverî akî. Ez wazena bî to dî qîsey bikera. Ma enbazê pê yê la. Ma ra xîrabey nîno kesî. Enbazo delal...

Mehmed, destê xû verada bî ca yê posta u wuca ra qîrya yê. Suro kewt bî wel-wele. Suro vîna rema şî mitbax honîke ra (buzdolabi ra) cinê şuşey vetî u xû rê qedehê pîr kerd. Qedehê xû ra çend qûltî girot u

*Kormişkan wazeno
zwan û kulturde xo rê
wîhêr bîwiciyo...*

bewna nêbeno heme cini ant sere yê xû.

-Dırr... Dırr...Dırrrr...Dırrrrrr

-Suro, ez zana tı kêye dı rê bê kêveri akı!

Suro destê cı dı çares werde ame hetê kêveriya;

-Şıma yê mı ra çiçi wazenê? Şıma yê wazenê mı bıqşê. Şıma yê wazenê mı xint bikerê.

-Enbazo delal, tı xint niyê. Ma ez to u tı mı nas nêkenê. Bıra, bê kêveri akı ma tayın qısey bikerê. Ez ûzır wazena. Mı ef kı. Qomıtano delal bê kêveri akı.

-Mehmed, enbazo, no dınya dı mı rê ca çınyo. Ez nêy weş zana. Tı nê gere ez to ra ef bıwaza. Ez nêzana mı qandê çiçi to rê u maya to rê xeberê pisi daya. Tı nêy weş zanê kı maya to qandê mı ze maya mına bi.

-La tamam tamam bê kêveri akı. Bew şaro goşdareya ma keno.

-Şar! Kamcin şar. Ma weş tı tenya niyê? Hı mı nıka fam kerd. Tı tenya niyê. Şıma yê wazenê mı bıqşê.

Suro vına rema hetê mıtboxa u vına qedehê xû bı cına pır kerd u ant sere yê xû.

-Nınayê wazenê mı bıqşê. Sanki ez nêzana, heta nıka çend enbaz ameyo kıştênı. Nına mı wazenê bıqşê.

-Suro...Suro...

Suro destê cı dı çares werde ame koridor.

-Şıma yê wazenê mı bıqşê ez zana u ez zana tı tenya niyê. Tı bı xû va; "Bew şaro goşdareya ma keno".

Teber ra, Mehmed huwa u Suro hıwetena Mehmed aşnawıt;

-Tı mı rê hûwenê... Wuni yo... Tı mı rê huwenê...

Suro çarde werd da hetê kêveriya..

- Teq teq teq teq teq teq teq

- Birê la, Birê.... Ez kesi ra nê tersena. De birê ha...

Suro, heyşt (8) gûle teqna bi. Bonê baruti u adır kewt bı miyanê koridorı. Suro, nêzana yê sekero.

-Mehmed, Mehmed...

- Mı rê çiyê nêbi. Bê kêveri akı.

- Teq teq teq teq

- Suro, bew gûle qedyay bê kêveri akı.

-Nê... Gûle yê mı nêteqna jew mendo.

Zere ra vengê gûle yê badêyên u vengê no "Ax" ame. Mehmed, ser merdivana dı xewırıya... Zere ra vengê no "Xırr xırr" u teber ra zi vengê erebe yê polisa ame yê.

KORMİSKAN SER!

CELAL BEYAZGÜL

Raştiye KORMİSKAN rındiki vejina ye mi zaf çefe mı ame ayera ez KORMİSKAN bimbarek keno. Vayştına mı awakı KORMİSKAN gure xo duamkero daha rındek vejıyo. Eki isane ma isveç (Sıweyd)'te zon u kulture xo sera çıyo bikeri no zaf mihimo seba mılete mare. Eki KORMİSKAN isveçte dewam bıkerı se texmine mı xeli beno quet nayera şıka çına.Heto binra peyaiki KORMİSKAN sero gurine gere bı zeri u raştiye bigureyi, gere ciye xo zumura yakerde vaje. Heto binde ne guri ze ciyo mihum bıde xo ver, ze kaykerdane nede xover. Mı bı xo vaşt ma piya bı gurime, inaji waşt tabiki feqet dinara ju hevali mıra vake tıke wazena be redeksiyonde ca bıce u bı guriye, nayede mı texmin kerd kı ne piyayi wazeni xorê teniya bı guriyel tabiki xore ey zane ez vanki dinare rast be-ro isala gure dina rast sono xore dewam kene. Feqet zeke mı va gere insanode yakeri qesekerê persena xo raşt vaje. Mı verdera ey hevalonra va kapaxe peserokê nıvısnı "ziwan u kultu ra Zazayan." Na vatena (cümle) pero piya Kirdaskiya yani zonima niyo, ma heni nevanime. Vataniara zon u kultura Zazayo texmine mı raştiye niyara. Eke heni nebo ah cax kirdasi heqa xo esta ki vaji no zon lete lehçe kirdaskıyo. Vatena mı avake ne hevalo ne çıye xo taye ecele kerdo gere rast kere ki ma pero piya jumunra fam bıkemı. Eke bı raştiye vazeni ma ze mıleti piya piya bime. Feqet esase ne Bulteni ciyade zaf rındı cefe ma zaf cıre amo. Hetanke ma biskime ma paşte bı di me ci.

**Zıwan û kultur
sınasnamey insaniyo.**

Însano

**bêzıwan û bêkultur
kamey ra dûriyo.**

**Kameya insani kultur û
zıwani beli keno...**

İDAREKERDENİ Û EKONOMİ

KOYO BERZ

No koşedi ez wazena hebê bahsê ida rekerdeni û ekonomidê Dimiliyan bikera. Dimiliyan miyan dı veri û ewro nê kar û zenati estibi. Idarekerdeni û ekonomiyê Dimiliyan veri citêrey, recberey, seydwaney, heywan warikerdeni (Dewar û çarwey) û zewbi tay zeneetan serbi. Dı o dem dı sera %60 yê şardê Dimiliyan citêrey kerdê, dewar warikerdê û nanê xo a ray ra vetê. Sermayedarê Dimiliyanê ê wexti Beg, Şêx, Axa, Bezirgan, Tacır, Zenetkar û herwina bi. Şarê neçari ji recberey, cananey û kar û barê inan kerdê. Taynay ji bı tay heywan û karitenda erd, dık, rez, baxçe, bostan, qezenc û zerzewata idarê xo kerdê. Tabi warikerdena heywanan ji idarekerdena ninan dı zahf rolê gırdi kaykerdê. Zahf keyey (eşiri) wêrê bolandê çarwan û naxirdê dewari bi. Qatixê inan vetê werdê û o kı cı ra vêşimendê ji berdê rotê û idareyê xo pa kerdê.

Dimili, Kırdas, Ermen, Asûri, Faris û Erebanan enbıryanê pê bi. Bolê cı yê çarwan têmiyan dı çerayê û kergê cı kewtê têmiyan. Bı enbıryan biyayena yan ji têmiyan dı heyatê xo ramitê. Kırdas, Ermen, asûri û Dimiliyan miyan dı, o wext dayen û girotenêda zahf germi, dostani û weşî estibi.

Nê qewıman miyan dı şarê Ermeniyan û ê Asûriyan zahf dewlemendi bi û zahf zenati cı dest ra ameyê. Zeneetê ê çorşmi û karê zeneeti kerdeni nime ra vêşê cı Ermeniyan destı bi.

Tabi na dayenı û girotenı hetı ji, zulum û zordarey, tahda kerdeni û lej mabêndê nê qewıman dı kemi nêbi û tim ramit. Fitne û fêşadan, zordest û zalıman nê rahat nêverday û tim verday pê. Qandê zayıf û bêquwet vıstemı û bı no hesaba xo dest vıstemı. Bı pê dı kıştena û zayıf vıstana ê bı seran a xo destan bin dı tepışti û hewna ji ê yê tepşenê. Tabi nê lejan dest welatê ninan ji talan û wêran biyê. Tabi nê lejan û na talankerdeni dı ê kı zahf zarar diyê, bolê

cı Dimili (Zazay) bi. Çımki nimey Dimiliyan xıristiyan û nimey cı ji Musulman bı. Nê sedeman ra zahf zarar diyê. Tabi qandê dewlemendeyda welatê Dimiliyan, kırdas û Ermeniyan Osmanıyan, İraniyan (Farısan) û Ereban bı serana hêriş berd ninan ser. Bı nê hêrişana ji nêmendı, Welatê ninan sero da pêro û welatê ninan xo lıngan bin dı talan û wêran kerd. Zekı belati sero pêrodê, wini welatê ninan sero da pêro û welatê ninan kerd welatê leji. Bı no hesaba xo lıngan bin dı pelçiqna, kerd talan û wêran û vıst xo destan bin.

Tabi teniya bı destandê Osmanı, Faris û Erebanan nêbi. Jû jû fıni ji ninan bı xo hêriş berd pê ser, yan ji bı xo bı xo pê kışt û welatê xo kerd talan û wêran. (Tabi nê ji fina bı kayandê dışmenanê pisana biyê)

Fına sıftıyêmi bı hêrişkerdeni û destandê Sellaheddinê Eyubi ya nê welati kewti destandê Erebi û Musulmanan bin. E ya tepya ji diha nêşa miyaneyê xo rast kerê. Herga kı serehewada dışmenan da sere ro û ê pelçiqnay.

Bahdê Sellaheddinê Eyubi, derba en gırdı no fin Osmanıyan û Farısan dest ra werdı. Osmanıyan û Farısan welatê ninan xo miyan dı kerd lete-lete û xo destan bin dı tepışt. Tabi İdrisê Bidlisi ji derbêda gıranı dê şardê xo ro, Dimili û Ermeniyan ro. Ey ji kardesteya Osmanıyan kerdı û bı kaykerdena kayandê inan a ramit eşırandê Dimiliyan, ê Kırdasan û ê Ermeniyan ser û ê vısti destandê Osmanıyan bin. Zerarê Sellaheddinê Eyubi û İdrisê Bidlisi zahf şardê Dimiliyan û ê Kırdasan rê biyo. Vanê Tarix ê wınnan ef nêkerro. Dışmen bo minetê xo çınıyo.

Tabi teniya bı ninana ji nêmendı. İbrahim Paşayê Milliyan, Xalıt Begê Cibran û jewbi tay sereşirê Kırdas û Dimiliyan amey kayandê Osmanıyan. Osmanıyan Alayê Hemıdiyan vıraşti û tay sereşirê Kırdas û Dimiliyan kerdı serdarê nê Alayıyan.

İbrahim Paşayê Milli, bı ordiyandê zahf gırdana hêriş berd Eşırandê Kırdas û Dimiliyan ser. Bı ê hêrişandê xo ya ê zayıf vısti. Ca bı ca tay eşıran xover da, labirê se

kerê, ê zahf biquwet bi, nêşa serkewê.

Bahdê ca bî ca pede şiyayenda eşir û sereşirandê kirdas û Dımılıyan, nê wirna şaran ji zahf zerar di, zayıf kewti û diha nêşa miyaneyê xo raşt kerê. Bî no hesaba quwetanê Osmanîyan û ê Millîyan welatê ma talan û wêran kerd, veşna û na pa.

Tabî bahdo aqilê Ibram Paşay ame cî sere kî, o yo şaş keno. Labirê fina girwe girwira ravêrd bî. No fin hemver Ordîyandê Osma nîyan serehewada û lejkerd. Eşiri xo ra veri ra ê lejan dî zeyif kewti bî. Ey ra qandê Osmanîyan zor zahmet nêbî. Bî ordîyandê xo ya hêriş berd ordîyandê Ibram Paşay ser. Ibram Paşay Millîyan xover da, labirê se kero, veri xeta kert bî, quwetê Dımılıyan û ê Kirdasan cêser vîsti bî û pê ra kerdî bî villa. Osmanîyan bî no hesab a zorê ey jî berd. Bahdê şikyayenda ey welatê ma Dımılıyan û ê Kirdasan temamê cî kewt kontrolê Osmanîyan bîn.

Bî no hesaba, bî nê kayandê pisana dîşmenan eşirê kirdasan bî destandê eşirandê kirdasana, ê dımılıyan bî destandê dımılıyana, yan jî kirdas bî destandê dımılıyana, dımilî bî destandê kirdasana dayê şiknayemî û zayıf vîstê. Bahdê zayıf vîstemî hêriş berdo cî ser û serey cî pelçiqnayo.

Bêaqileya ma, kayamyayana ma, xapeynayena ma, biya sedemê destan bin kewtenda ma. Hendik wîna bîdomno ma nêşenê destandê dîşmenan bin ra bigengazey a bireyê û xoser bê.

Tabî nê lej û nê hêrişan sektey zahf girdî dayê idarekerdenê û ekonomidê welatê ma ro. Bahdê her lej, her talan û wêran kerdenî fina newe ra viraştênî û ray vîstemî cî rê îcab kena. Nê sedeman nêverdayo ma ravey şîrê. Welat yan jî şaro kî tim cî sero, yan jî cî miyan dî lej bîbo, nêşeno çiyê dî serkewo yan jî dezgena xo dest fino. Ney ra zahf peyra mendo.

Bahdê nê izahetê zahf werdi ez wazena bira tay kar, zenet û çiyandê pa idarekerdenî û xo pa warikerdenî ser.

NECAREY (marangoz): Necar, (Dartaş) o merdim o kî dar û ber, text û çido textîni ra çî virazeno ey rê vanê necar. Necar û zenatê cî rê jî vanê necarey. Necaran dar, ber û textan ra no çî viraştê. Destey hacetan (aletan), qapqa-

pi, koni, nirey, haleti, ciwên, textê nani, dolab, kêber (qapî,deri) teqa, pencera, mase, iskeme (kursi), sedêrê sero ronîstemî yan jî rakewtenî, textê bani, textê loxî (darlox, qeys), rewte bani, mîsasi, textan ra sekûy, sandiqî, sandiqê barbarkerdenî, tewlay, çerçewey û herwîna.

Zahf merdîman idarey xo bî necareya kerdê. Zeneatê necarey, o wext jî ewro jî hewna perey keno û ravêreno. Cayo kî tey necarey bena ê cay rê jî vanê Necarxane.

ASINGEREY (demircinî): Asinger yan jî demircî, o kî asin ra çî û heceti virazeno ey rê vanê asinger yan jî demircî. Ê zenatî rê jî vanê asingerey yan jî demircinî.

Çiyoy kî asingeran viraştê inan ra taydê cî nêyê: Xerçer, kardî, şemşêr, qalûçî, zengen, huwe, torzin, merî, şîş, tewqî, şîşa nani, şîşê kebabi, qedûm, çakûç, sîrsî, dahri, tîrpanî, zomp, asinê teqe û penceran, kesey kêberan, asin ra kêberî, asinê çorşmey kêberandê textînan, rêzîlê girdê dewar girêdayemî yan jî estoran qeydkerdenî û herwîna. Cayo kî tey demircinî (asingerey) bena ê cay rê vanê asingerxane.

Zenatê asingerey veri jî perey kerdê û ravêrdê ewro jî wîniyo. Zeneatê do zahf bî qimeto. Merdimê kî asingerey kenê, pa him weş idarey xo yê keyî kenê û him jî pa benê dewlemendî.

Do bîramo...

Ê SE BÎ Koyo Berz

Hera kî ma piya pay kerdê.
Şewê kî ma kuçan ra geyrayê,
Qe çiçî ame înan sere di,
Ê se bî û hetê kotiya şî?

Qe rojê to kesî ra perskerd?
Qeçkîna ma senî ravêrdî bî.
Min û to ya kamcîn kay kaykerdê.
Rojê ma senî ameyê û ravêrdê.

Lê mi waşt kî, ez to ra başnawa.
Qe ma wirnan pê ra heskerdê?
Yan mi qîmetê to weş zanayê.
Ê demdemandê demseran di...

TAYI MA VATENA SERO XO FERKLI VENENI!

CELAL BEYAZGÛL

Nesela tayi cewadi taye ma xora vani Kırmancı tayi xora Zaza yaji vani Dımli goremi ne hire ci mare zenginiya ferqiye niya. Heto binde ma ze mileti heyay roca ewroi name xo gore aşireto ardo ca. Ma nkara name ju ca veqtea xo ju mekeme ez texmin ken ma taye here kunmi, hem here kunmi hem peydi posmam benme.

Taye cayade eye meki vengo vejene tabiki çefe isano yeno feqet heto binde dewleta Tırko ewro Desım'de qetliyam vırazene harde ma sero mılete ma kısıeni birani ma vesneni dewani ma vesneni ma neşkenime vengi xo vejime yaji be quet vengi xo vejime. Heto binra taye ma ma mılete Elevime no sene çıyo yani mılete Elevi koti esto heto binde eleviye Erebo, Tırko, Kırdı qey xora nevanne ma mılete Elevime yani made çiyed kemi esto. Ez eleviyion Tırko rınd naskeno adete mao dina qetiya ze jumini niye mesela ye ma pıro ravere ma este Düzgün Bawa, Kureş Bawa esto heto binra isanima ravazi rakıye non bure axe bisimi verde vengı Xızırı dane tabi teniya ne niye her çıye ma ey eleviyananbinora ferqlıya ayeriji rast niyo ma vajime ma mılete elevime. Peki Tırki u Erevi xora vani ma mileti elevime eki ey xora ma mılete elevime.

Teyi çıya gere ma jumı(n)re grek yakerde vajime yani ey maci ze ey mıletonne bini elevi u suniye ma esti tabi suniye ma gere xeli gamane gırso berze nezdiye eleviyane xobe, çunki heyay roca ewroi Osmanlıo u safio zaf zulım mılete mao elevira kerdo yane Osmanlıyo u İdris Bitlisi (Hemidiye alayları) zaf zulumo honaji kene ayera eki eleviye Zaza hona suniyara sike kene zaf neheqi niye. Tabiki bare ma her cade gırano sebe xo dormemade duare xırabiye ame vırastene hete neka, feqet ez texmin kenno eye ma gere tayına ecele bikeri dawa xo sera. Daha zede tepiya mekume. Ez wazen ma beyami xo vir Osmanlıyo u torne Osmanlıyo, torne Bitlisyo qereze xo sonde xo werd ke tum tum dısmeniya xo Desımire bikeri Desıme vertera ra-

vezne. Ewro vazene na vatena xo biyare ca ayera harde ma sera goniya mılete ma ricnene bi neheqiye. Ayera ecelekere bere ju ca endi ma ra sar neheqiye mekero, zulım mekero beso.

DEWLETADE ZALIMI!

CELAL BEYAZGÛL

Na zulmoki mıleta ma sera ewro, zedi ke si bini sera çino. Heto jura Dewletade zalimi heto binde cıranane ma, ma inkarkene halbuki defe defe (fını fını; ra ray) insan bı çımane xo ilımu heqsızie veneno xo: Xode vano ma nê qomo niyanendeçinebiyene lazime ma nebi. Feqet defenji insan qareno yane bebeqtiye, inkariye, zulmiyera. Gere modem neterso, neremo, eki vajino vera vındero, eki vazenu lapace ravezno tepiya paquyo. Her cara raver ma zanenme, isanê ma hem zaf rındi hem zar, zere weseyo. Naye dınya alem zaano, belki ayaraji her çıye xo vınerd. Yeno her kesi viri heyani roja ewrji cayeki zalımo xırabiye bıkerdenê mılete Desımı her ca teniya zere Mamekiyede ne Gımgımde, Kığide, lete Erzinganıde oh pero Mamekiyede dorme Mamekiyede mileti dukane xo gıretene oh zalımi protesto kerdene. Feqet ewro zalımo Desım iskal kerdo mıleta ma dewora vejene, bırane ma wesneni, insane ma kısıeni... VENG CİRANANE MARA NÛVEJINO; tabiki dewleta Tırki dısmene maya ayera kamik dewleta Tırkirado kefe ma eyeno oh eki serte mau dine jumini cenno se! Ma piya sikiñme na zalım dewleta Tırkiradıme, feqet gereke serte hurdıma heto jumini bıcere oh imkana bi. Heqiye jumira nas kere. Yeno her kesi vir zemanero pero mileti mecbur bı vatena Tırko bıkerofeqet ewro heni niyo endi kes vatena Tırko nekeno, hem nekeno hem mecal nedano Tırki perso verdera vaje. Tabi vatena ma ki endi esta oh gere bıbo ke şar ma bızano endi maji estime yani çıyoke welate made beno nayera tepiya gere xebera ma cıra bıbo. Yazı endi şerte ma neyi kamke vazeno ma piya çımü kenmi ne eki welate made vatena ma nebo ma ketia nayera tepiya neverdanim kes harde ma sera nıga xo berjo. Tabi honaki ma na şarira nevata gere ma bı xo beme ju cavatena xo, qerare xo jukeme. Ayera tepiya dostu dısmene ma, ma bıcere ver çıma oh bıvene ez texmin ken rastiye nawa.

BIYARÊ ZIWAN

Koyo Berz

Sûk û dewê welatê mî,
 Ko, kere, deyey û erdê cî.
 Şewê vengî û bêvengî.
 Heme çî, bigan û şarê mî.
 De bêrê, bêrê qısey bikerê.
 Jan û jandarey a zerîda xo,
 Zulım û zordestey a dıřmeni,
 û ê heme kerdenanê zalıman,
 Jew bı jew, jû bı jû biyarê zıwan.
 Wa dınya peybihesiyo û bızano.
 Qe o yo se beno, se nêbeno.
 Çı zulım û tahdayê şardê mî rê benê.
 Gostarey bikero, pa haydar bo,
 Bivino, bızano û peybihesiyo.
 De bêrê vajê û biyarê zıwan.
 Şewê tari, rojê xırab û qetılını.
 Hewrê sıyayê mij û dûmanını.
 Hewn û xeyalê bêwihêr û bêpaştı.
 Posanayenê peyni niyamıyayey.
 De bêrê, bêrê biyarê zıwan.
 Tenyayabıyayena şardê ma,
 Talan û wêrankerdena welatê ma,
 Biyayen û ê kerdenanê dıřmenan,
 Jû bı jû rafinê çımandê dınyay ver.
 De bêrê, bêrê biyarê zıwan.
 Bı bonba, jahr û jinosida,
 Veşnayena dar û ber û ê vıllıkan.
 Remayena cın û cınawırı,
 Bı perayena şıyayena teyr û tûri,
 Kıştena nê heywanandê bêzıwanan.
 û qêrin, qijin û fixanê şardê mî,
 Tovê jahri eştenı û jahrkerdenı.
 Bı heme çekandê kimyewiyana,
 Kıştena heme bigan û bêganın.
 Jew bı jew, jû bı jû biyarê zıwan.
 De vajê, lo de vajê dar û berê ma.
 Teyr û tûr o bêzıwan o, bêguna.
 Cın û cınawıro bêsıtar o bêzerar,
 De vajê, vajê, vajê û biyarê zıwan.
 Reziley a war, welat û şardê ma.
 Xezebey, xedarey û zalımeya barbaran,
 Kerdenanê dıřmenandê bêwıjdanın.
 Biyarê zıwan û rafinê çımandê dınyay ver.
 Bıdê, bıdê mısınayenı û nişankerdenı,
 İnsaney ra nasib nêgırotena barbaran.
 Jew bı jew xetkerê û bınuşnê.
 Wa dınya peybihesiyo û bızano.
 Bızano kı lanet bıwano inan ser,
 û riyê inan insanın ver o sıya kero

KORMIŞKANO VANO

Nostêno, wayêno, birayêno, dezayêno, hedkeyneyêno, xalkeyneyêno, xalzayêno welato veşeno, veşeno, veşeno. Veşeno, talan u wêran beno, destan bin dî nalenê. Fina, fina koçê ma destpeykerdo. Fina, fina war u wargehê ma, heraw bawkalandê ma ya talan u wêran bena. Potinan bin dî paybena, henîqêna u nalena. Qe, qe şîma yê aşnawênê u vînenê, o yo qe se beno? Bewnirê, bewnirê çorşmandê xo ra. Eşîrê Ereban ji jew bi jew bi dewleti. Hewna ma yê şari sero yenê hesibnayeni u destan bin dî nalenê. Qe no do se bo u heta çiwext wina biramo u dombikero? Qe ma do aya nêbê u nêwerzê xo lîngan ser? Qe ma do şopda serbestey, xoserbiyayeny u xosinasnayeni dimi nêkewê?

Kormişkano gazi şîma keno u vano. Kerey u korey, nemelazîmey u nêzanayey, nêvineyeny u niyaşnawîtey, gangîraney u tersey a xo me nê. Peme xo goşan, perde xo çîman ver mancê. Werzê, werzê, werzê xoser. Eger şîma do bîmirê, serbestey miyan dî bi şerefdê xo ya bîmirê.

Şîma tam kerda u şîma zanê rumetey, azadiyey, serbestey, xoserbiyayeny, xoverdayeny, şerefey u sereberzey çend biqimeta, çend weşa. Werzê, werzê xoser. Dest u qolan wesarnê, qandê xo destvîstey u tamkerdemî jewbê, jewbê u bigîrweyê, bigîrweyê, bigîrweyê u bigîrweyê.

Waştênan u zeriwaştênan xo bi hewldayenda xo ya jew kerê, pê dî kilit kerê kî, ma bişê çerçewedê waştênî u hewldayeny dî piya bigîrweyê. Waştênî zahîfîyê, labîrê hewldayeny zahîf kemiyê. Heta-heta çîniyê. Vanê ma bîwazê, hewl bîdê xo u bigîrweyê kî, ma bişê serbestey, serdestey, xoserbiyayeny u azadiyey xo dest finê. Jewbî rayna u çarenadê ma çîniyo.

Kes bîwazo, hewl bîdo xo u bigîrweyê çiyê kesi dest ra nêreyêno. Heme ray u neqebî gîrweynayeny ra, waştênî u hewldayeny ra ravêrenê.

Qandê coy Kormişkano veyndano u gazi şîma keno u vano: Bêrê, bêrê bêrê. Bêrê ma destan u paştîyan bîdê pê u piya bigîrweyê. Bigîrweyê kî ma bişê serkewê u bireyê. Bê gîrweynayeny, jewbî raynada ma çîniya.

WENDEXANE, WENDENI U NUŞNAYENI

Koyo Berz

Qeçekê (Domanê) xasek u delali!

Şîma zanê wendexane, wendeni u nuşnayeni çiçiya?

WENDEXANE: Domanê delali, şîma zanê merkezê wendeni u nuşnayeni, serê wendeni u nuşnayeni, temelê wendeni u nuşnayeni, cay alim u zanayebiyayeny u cay wendewaney wendexaneyo.

Wendexane, o cayo kî ma tey famê wendeni u nuşnayeni benê, tey wanenê u nuşnenê o cayo. Wendexane cay wendeni u bî wendena zanayebiyayeno. Wendexane (Mekteb) dî wendewani u mîsnayoxî (Mahlimî) estê. Wendewan u mîsnayoxana wendexani teşkil kenê. Wendewan u mîsnayoxana nêbê qîmetê wendexani jî nêmaneno.

Qandê wendeni u nuşnayeni piyê qeçkan, wêrê qeçkan qeçkan genê benê wendexane dî qeydê cî virazenê. Qandê wendeni u nuşnayeni, qeçekê xasek u delali şewra rew werzenê, dest u riyê xo şuwênê, çînayê xo yê pak, xasek u ê wendexani danê xora, Ara (taştî) xo kenê, kitab, defter, qelem (panuşt), silgî u çiyê xo yê bîniyê wendeni kenê çantedê xo u verê xo danê wendexanê xo.

Tabî tay wendewani (telebey) qandê kî enbazandê xo ya kaykerê, hebê rew şînê wendexane. Teberdê, hewşdê wendexani dî bî enbazandê xo ya heme piya zey birayana pê dî kaykenê. Wexto kî zilê zerekewtenî çîneyêno, bî enbazandê xo ya şînê kewnê sînfandê xo u cayandê xo dî roşenê u raya mîsnayoxdê xo pawênê.

Mîsnayoxê cî yeno kewno zere u xeyr amiyayeny keno a heme wendoxandê xo. Bahdê xeyramiyayeny, mîsnayox u wendewandê xo ya piya heme desr bî dersandê xo kenê. Sifte mîsnayox dersî dano, wendoxî jî goştarey a cî kenê. Qandê kî rînd bîmîsê, fam bîkerê u bîzanê vanê goşanê xo bîdê mîsnayoxdê xo ser u aqîlê xo hemî bîdê dersan.

Mîsnayox cayê xo yê dersdayeny dî, masa xo ya mîsnayoxey kîştî roşeno u dersî da-

no. Ju-ju fını qandê weş famdayemî sınıfî miyan ra geyreno u wendoxanê xo kontrol kenê. Ka kam çend misayo çend nêmisayo. Cayo ki misnayox roşeno ê cay rê vanê kursi yan ji cay dersdayemî, yan ji masa misnayoxi.

Wendewani ji dî-hirê wendewani pê kışta, ronıştokan sero roşenê. Cı vero ji masey cı yê sero wendemî, nuşnayemî u çiyê xo dekerdenî estê. Hergî masa jewî dî çimeyê (çekmeceyê) esto. Wendewani çiyê xo yê wendemî u pa nuşnayemî kenê ê çimî miyan. Wextê wendemî u nuşnayemî ê çekmeci hetê xo ya ancenê u çiyê xo miyan ra vejenê u kar anê.

Wendewani vanê weş goştarey a misnayoxdê xo bikerê u goş a qisandê eyne. Wexto ki misnayox dersi dano, vanê bêveng bimanê u pê dî qisey nêkerê. Çiyê ki fam nêkenê u nêzanê, vanê misnayoxdê xo ra perskerê u fam bê.

Koşeyo ki hemverde wendewanan dî, o koşedî textê sero nuşnayemî esto. Kes bî tebeşira ey sero çî nuşneno ki heme wendewani bîvinê u not bigirê. Bahdê qedayenda dersi, hergî roj wendewanê ê textî weş pak kenê, çiyê ki sero nuşneyayo sil kenê.

Vanê wendewani qimetê misnayox, qimetê çidê xo yê wendemî u nuşnayemî u qimetê wendexane u sınıfda xo bîzanê. Çimki bê inan birayê inan ê bini, heta qeç u tornê inan do ji birê u o wendexane dî dersi bîvinê u bîwanê.

WENDENI: Wexto ki kes şino wendexane, çî waneno u miseno, çiyê ki yeno nuşnayemî ey bî nuşana (Herfana) misnayemî rê wendemî vanê. Bî wendena kes beno wendox, beno zane, beno alim, beno tixtor, Abuqat u herwina.

NUŞTENI: Çiyê ki kes zano, yan ji newe miseno, yan ji wazeno jew bîwano, yan ji wazeno bido ifadekerdenî, ey qaxidî ser ravênayemî rê nuştênî, nuşnayemî vajêna. Kes estarık, folklor, kultur u edetanê xo nuşneno u keno kitabî. Nesilê kesiyê ki newe werzeno inan waneno u miseno. Ê ki kitabî nuşnenê inan rê ji vanê nuştex. Nuşnayemî nuştêra yena.

Geçekê xasek u delalî! Goş a misnayoxdê xo nê, ey ra may u pêrdê xo ra bî zıwandê xo ya wendemî u nuşnayemî bîmisê.

Serkewtemî qandê şima. Dıweşey dî bîmanê!..

ZON YAKE FEK?

Memê Koêkorta

Nika zoni dinya de estê? Kes rind nêzano, hama taxminen 5300 zoni dinya de estê. Afrika de teyna 1200 zoni u Amirka de 900 ra zêde, Asya de 1700, Oceaia de 1200 Ewropa de 40 zoni estê.

Tenê zoni estê isan rind nêzano zonê yaki fekê. Ferqa wertê zon u fek de çika? Qey ma tenê zona ra vanime zon tenine ra vanime fek? Tarifo en rind, fek: Tenê veng a isan ze juvuni nêveceno hama juvuni fam kenê. Yanê wendene luzum nêkeno. Bêwendîşî ki isan isan juvini fam kenê. Zon hini niyo isan ke juvin fam nêkeno. Isan gerege buwano ke ê zoni bumuso yanê bêwendîş isan juvini fam nêkeno.

Nêzo çixa muhumo ke isan bîzano dinya de çika zoni estê. Dinya de ju zon bi feqr waxto ke ju piya u pêen zonê korniska qesê kerdêne o ki Cornwall de merd 1700 de? Yaki Afrika de ju dewe teze bêro vênê. Qe kes zonê dina fam mekerê. A waxt ki dinya de ju zon beno zêde? Muhim niyo dinya de çixa zoni estê. Hama zon çiko? Fek çiko? Çî ferqe esta wertê zon u feq te? Na muhima. Zoni ya juvinra duri biyê nuka amê nezdiyê juvini; ya ki verde juvinra nezdi biyê nika juvinra duri kewtê.

Tenê zoni zaf juvinra nezdiyê. Ma nê zona ra vanime zonê gurube (families). Dinya de 200 ra zêde gurube (language families) estê. Mesela zonê ke kunê guruba indoeuroba. Ver de belki ju zon biyo u çen fekê dê, biyê. Nê feki juvinra qeytê duri, pêniye de biyê başka zoni. Nika indi ê feki niyê, ê başka zonê. Mesela zoni Îslandi ki ebe na qeyde amê werte. Verde fekê de zonê Norveçî bi. Hama nika indi fek niyo zonê de bino.

Tenê zoni handê juvinra duri niyê. Tenê zoni juvini fam kenê ze zonanê Îskandinavi nê zona de isan çixa nivistena kanê vêneno hande juvinra benê nezdi. Gorê no tarifê ma gereke zonê Norveçî, zonê İsveçî u zonê Danimarka ju zon bo. Hama nê hirmina zoni ayri zonê. Ma gere ke qaytê kulturnî u siyasi ki bikeme. Nê hirmina ayri dugelê. Aye ra ju zon niyê Eke nê ju dugele biyêne belki ma nêvatêne zon, ma vatêne feki.

Mesela zonê İsveçî de hus, mus, ut, zonê İngilizî de house, mouse, out; zonê Elmani

de haus, maus, aus. Zonê İsveçi de vengê u, zonê İngiliz u zonê alman de no veng beno (au). Ma qaytê çen kelimanê bina bikirme. Mesela: Zonê İsveçi de vengê e ben, sten, deg; zonê İngiliz de no veng beno (ðu) bone, tone, dough, zonê Alman de beno (ai) bein, stein, teig. Vengê t zonê İsveçi de ting, tre, tãnka, zonê İngiliz de no veng beno (o) thing, tree, think; zonê Alman de beno (d) ding, drei, denken. Zaf kelime niya juvindra nezdiye estê. İsan şikino mesela zêde kero. Ma zanime ke nê hirê zoni verde ju zon biyê. Namê xo ki zonê Germani o kan biyo. Verde feke ju zon biyo, nika ki her ju başka zonê ro.

Zoni zaf gran xo kenê teze. İsan omrê xo de naye ferk nêkeno. Nika zona de çio muhim o ke isan juvini fam bikero. Eke juvini fam nêkerd no indi fek niyo no zonê de tezo. Çimke indi isan gereke nê zoni buwano ke bumuso. Yanê isan zoni pêdo museno. Feki hini niyê, isan se maa xora bi u zonê maa xo musa fekanê bina ki fam keno.

Ma qey tenê kelime ze juvinë? Nika se ke mi cor zıkr kerd; tenê zoni verd ju zon biyê, yani zonê ju gurube. Aye ra zaf kelime ze juvini ênê watene yaki zaf nezdiyê juviniyê.

Ju ki waxto ke isan teze zon musenê tenê vengi ze juvinë mesela pa-pa u mama. Tenê vengi, gorê vengê namê heywana êno vatenêe. Nê vengi her zon de ze juvini vecine yaki zaf nezdiyê juviniyê. Tırki ma nê kelime ra vanime " yansima " Ayera tenê kelime ze juviniyê.

Tenê kelime ki zona juvindra guretê. Yani juvindra dênkerdê. Kelimê dênî ki zaf zonade estê.

Yanê zoni ke zê juvinye, yaki "mordemê" juviniyê nêbene ju zoni. Zonê ma ki ma ra başka kes nê zano. Ekê şima zonê ma fam kenê heya no ju zon o; make şima fam nêken mara vanê çî. Dinya de 5300 zon estê. Ju ki zonê ma bo ma sebena. Ana beno 5301 zoni qa dinya nêbena xirabe.

İQUBAL MASHİ, HONA 12 SERE Bİ, AME KIŞTENE

Memê Koêkorta

İqubal Mashî des u dî sere bi Pakistan de amê kiştene. Pakistan de şeş milyon ra zêdedomanê ke deso çar sere ra qijêri, xebetinê. Zafêrê xo xaliya virazenê. İqubal Mashî des sere bi, no xebatê koletine ra rema. Dayera dime bi azayê BLLFu seba hevalanê xo xebetiya. Armancê BLLF ê seba domanane qijke ka bi. Vatêne wa domanê qiji mexebetiyê. Wa mebê kolê, wa serbest bê. Domani wa mexebetiyê, wa xorê buwanê.

İqubal Mashî hero şodir şeş ra hetan şanê hawti ju fabrika xaliya de xebetiyêne. Zaf şenik ki perê dêneci. O teyna nêbi zaf hevalê de na qeyde xebetinê, hona ki ebi na qeyde zafê dina xebetinê. Ma qey domana mexebetnê? Piê domana feqiriya xora, domanê xo ze kola ruşnenê xebat. Maa u piê domana dênê xo nêdêne ayera domanê xo ze kole rotêne. Hona domani nêxebetiyê qewtê bine dêna.

İqubal Mashî waxto koletine ra remazaf amê nas kerdene. Televizyona de veciya. Par paizi amê İsveç. E dereqe hevalanê xo de qesê kerd. Waxto ki domani rind nê xebetinê zaf quawinê wenê. İqubal Mashî gore ki domen bi zaf jiyat bi. Koletine nêwaşte. Serê xo kerd berz karşiyê kolêdara de vînet. O seba hevalanê xo xebetiya. E nêwaştêne ke wa domani bixebetiyêne.

Rocê İqubal Mashî, dewa xode, tev çen derezanê xo waxto ke piskilete ramitêne ju mordemê ebe tîfang na İqubal Mashî ra u kişt. Gorê ke liderê BLLFvano mafiyayê xaliya layik da kiştene.

Seba çen qurîşi, domana xebetnenê, ê ke rind nêxebetinê quyayine wenê. E ke serê xo kenê berz, danê kiştene. Na senê dinya wa? Nê domanane qijkeka ra vanê çî? Mordemê xirabi seba pera herçi kenê.

Zalmê lacê zalîma şima se qemişê İqubal Mashî bi. O hona des u dî sere bi.

Heq dest u paê şima bişkino!

Şima ê ke İqubal mashî kişt u do kiştene, rocê ki hesap şima ra pers beno!

HESO, MAR U CEMO

KOYO BERZ

Cini u camêrdê, yanê Heso u Cemo ya benê. Heso merdîmê do bêveng, bêhes u mulayim beno. Cemo ji tersê ey lejker, har u hutik, dîrnayê, pirên ra vetê û zey cınawîrana bena. Heso nay destî elaman keno. Cı ver o nêwetano fekê xo akeru u qıseyê bikero. Wexto kî çiyê vano u fekê xo akeno, na hîma dana fek u sere ro û vana: - Hemver mı qısey mekî u fekê xo bigî. Heso caelamet hesê xo nêkeno u fekê xo gêno. Bî no hesab a na hesoy kena qabdê gozî u sero diktatorey kena. Rojê na u Heso'ya şînê erdandê xo miyan kî, xo rê zerzewat bikarê. Tabî na zey camêrdiya Heso'y verdî, Heso ji nay dîmî şîno. Fiqare se kero. finê kewto cı destan bîn u biyo koti. Finê yaxey cı kewto Cemo dest, rew rewî viradana.

A ray şiyayenî dî, gema Heso raştê qulê yeno. Çiwedê xo ya fekê qulî akeno, lînga xo kuweno pede u keno hera kî, çî bivîno. Winêno kî birê do vengo wîşko xori vijîya cı ver. No serey xo hetê bindê birîya çewt keno û winêno bindê cı ra kî, çî bivîno. Marê do koro zey Ejderhaya cı bîn dî roverdîkî biyo. No mat-mat, şaş-şaş, ecêb-ecêb winêno ê mari ra.

Cemo winêna kî Heso vînderdo u o yo winêno çiyê ra. Cemo çend finî veng kena a cı, veyndana u vana:

-Ti yê wîjadî a qulî sero se kenê? hadê rew bêrî mı resî ma şîrê kar u barê xo bikerê. Heso ne vengê xo vejeno u ne ji xo cadê xo ra lûneno u şîno. Tîm winêno bindê birî u mari ra. Cemo çend finî dîha xo dîrnena u veng kena a cı. Labîrê Heso xo nêluneno. Cemo dana pîrro yena Heso'y hetî u winêna bindê birî ra. Wexto kî na winêna bindê birî ra, Heso kutê dano nay u nay kutê miyandê birî keno. Tî nêvanê wexto kî Heso nê mari vîneno, o serî miyan dî hesabê cemo ra reyayenî keno.

Cemo kutê bindê birî kerdî tepey a, serê birî gêno u vano: - Nîka o Ejderhado ay buro u bî izîndê Homaya ez do ay

bireya u dano pîrro yeno keydê xo. A şewî heta şewra meraqan ver hewn cı çîman nêkewno u nêrakewno. Xo pîze dî fikirêno, meraq keno u vano: "Eceb mari seni kerdî u çî hesab a Cemo werdî"

Ê meştêrî şewra rew no dano pîrro yeno serê birî akeno kî, bewnîro hele seni biyo, seni nêbiyo. No seni serê birî akeno u winêno kî çî bewnîro. Mari tersandê Cemo ver xo koşeyêdê birî dî pîloznayo pêser u o yo tersandê Cemo ver tir-tir lerzeno. Cemo jî gîştî xo hetê cı ya derg kerda u a ya cı rê vana: - Hîş xo melunî, tî xo bîlunê ez to kîşena. Mar jî tersandê cı ver nêwetano xo bîluno. Wexto kî mar cardê birî dî qulî ser ra Heso'y vîneno, veng keno a cı u vano: - Qandê Homa u Pêxenberî mı nay destî bireynî, hetan kî nay mı dî nêdayo, ez nêkîştî u nêwerda. Heso hîma resenê verdano birî bîn, mar xo pêşeno pîrro, Heso ney anceno cor u birî miyan ra vejeno.

Vet tepey a mar heso'y rê vano: - Qandê ju finî tî mı ra çîçî wazenê bîwazî, ez do biyara ca u pê ra abîrênê u şînê. Heso fîna serê birî gêno u dano pîrro şîno keydê xo.

Mabên ra xeylê wext ravêreno, Heso winêno kî, biya haho hahoya mîletî u hergî jew o hetêna remeno. No dano pîrro şîno kî çî şîro. Winêno kî ê marê cı xo pîştî keynerda Wali ra, fek akerdo u o yo keno cı buro. No dano pîrro şîno mari hetî vîndeno u cı rê vano: - Maro, ka to mı rê soz dabî, qandê ju finî to do waştêna mı biyardê ca? Waştêna mı to ra naya, bê na keynekerî mewî, vîra dî. Mar waştêna Heso'y ano ca, keynekerî viradano u şîno.

Na mesela ser ra Heso beno merdîmê do dîname, merdîmê do meşhur u kewno piyase. Rojê fîna kêberê Heso'y cîneyêno. Heso seni kêberî akeno, niyakeno, çend eskerî kewnê qoldê ney, ney erd ra kaş kenê u gênê benê. Heso qîreno u vano: - Şîma yê mı benê koti? Eskerî vanê mari no fin keyna Wezîrî tepîştî u o yo keno buro. hadê cı bireynî. Heso vano: - Heyranê şîma bena, o qandê ju finî bî, şîma nêşenê ez do seni ay bireyna? Nê vanê: - Ma nay-may nêzanê, seni kenê wîni bîkî, tî do ay

bireynê.

Heso mecbur maneno, dano pırro u şino mari hetı. Mar seni ney vineno, cı rê vano: - Heso mı to rê nêvat bı, teniya qandê ju fım ez do waştına to biyara ca. Peydı ageyrı u şori, çare çınıyo, ez do nay bura.

Heso vano: - Ez qandê a keynekerı niyameya, ez ameya kı to peybihesna u xeberı bıda to. Tı zanê, mı di çıweyêno Cemo destı u a ya yena kı to bıkişo u buro. Mar seni namey Cemo aşnaweno, fek werdenda keynekerı ra viradano, biremi kı tı biremê, jewser remeno u şino. Tersandê Cemo ver, mar terkê ê welati keno u xo rê hetnaya, hetê welatnaya şino.

VEŞNA

Koyo Berz

Heylê dayê, napa warê bawkalan.
Vengkerd war u wargehê Zazayan.
Keko bira paykerdi tırbê şehidan.
Lo veşna, veşna warê Dimiliyan.

Haho, haho bırayêno kerd talan.
Fına Dersım kerd adır u duman.
Wardê cı ra ê kerdi teber u veti.
Keko heyran şarê ma Dimiliyan.

Herunda varani di, fina varenê,
Zey çilkandê varani, lo qerşuni.
Haho veng nêşinê gunenê gani.
Dersım di kışti şar u heme bıgani.

Haho haho nêzana koti ra amey,
Nê barbarê zalım, har u hutiki.
Çepelın, qetılın, gunın u qırêcını.
Haho haho ma rê biyê belay seri.

Hahooo, yamano, keko yamano.
Koyanê Dersımı giroto, dumano.
Warê ma yo veşeno, lo fermano.
Fermano, fermanê ma Dimiliyano.

Haho zeri yamana, lo Keko yamana.
Elişêr vano: bırayêno veyndê, veyndê.
Wa o şahê ma yê merdan ma rê biro.
Heyfê ma nêzalım u barbaranra bıgiro.

VÎRARDÎA EBUBEKÎR PAMUKÇU`RE

H.Cansa

Ça tu niya reu barkerd şıyo?
Tu alboji, doştı sinebnay niya.
Tayine neşkiyay tayine neresna.
Naye rınd bızaneke bewayir niya.
Tu kerdi hasar, amayra xu zazay
Dorme tu bi pır, kotra vejıyay ni qızay.
Albaze tu gurine tere arey.
Axa tu anme hurendi, nanme ro dugela
Zazay.
Tu zaf caanda zafiki guriya.
Ma raya pıderime pêro piya.
Ca neverdanme, na raya hirayiya.
Serbesten zaf rında zufiki wesa.
Tu genco rewul bıya felek amarebe tu.
Ez hewno xoride bıyu tu ez hasar kerdu.
Hasaren çıka bırayê mı hemiki haydaru.
Roştıya çıkale tora raye bonu.
Mı çimde ye tu merdene niya vınika.
Çıme mı rawudero vonu ha nıka yena.
Çand seri ravereki, mıqerem ma virddera.
Kunetu keş nedon, heqboke raştıya.
Bıraye mı zere xu wes bıje.
Ma na dugelude nevindenme yeme.
Cansa vano a reçu tu kenme raye.
Zere xu cıp bıje zalımu welatra vezenme.

1991.11.11

DÊRÊ VAJI

Koyo Berz

Vaji, lo enbaz ma rê dêrê vaji!
 Wa werzo kela zerida mayan.
 Peyni biro, biqediyoy ofi ya piyan.
 Bîbiriyo qêrin u bermiyê qeçkan.
 Axi u naliniya veyv u keynan.
 Hesretey u kese ra azadiwaştexan.
 Wa peyni biro koçê bêwaran.
 Vaji, lo enbaz ma rê dêrê vaji!

Vaji, bira ma rê dêrê vaji!
 Zani key ma biyo miyanê kafan.
 Verê qefdê mêşe, koy u keran.
 Vewrı xo dayo verdê kêberan.
 Bewni çorşmey ma ra girotê,
 Komê dişmenandê har u hutikan.
 Pirên ra vetey, dirneyın u dirmayan.
 Vaji, bira ma rê dêrê vaji!

Vaji, keko ma rê dêrê vaji!
 Dişmen teniya ne esparo.
 Zani, zey ey a hezaranayo.
 Sermaye, veyşaney u talan,
 Xirabekerdena war u wargehan,
 u vınikerdena poşanayışan,
 Lo heme ma rê biyê dişmen.

Vaji, vaji bira wa vengê to şıro,
 Koy u keran, deşt u bendan.
 Şabê teyr u tur heme heywani.
 Şabo zeriya Dımiliyandê xeribey.
 Wa vengê dêrda to ya weşı şıro.
 Dersım, Hênı, Bingol u Piran,
 Palo, Çermug, Sêwreg u Maden.
 u heme ca ra veng u canqi vejo.

Deza, bê bilerzani erd u azmini.
 Weş u honık bıki zeriya şardê Zazi.
 Hesretey antena cı ya war u welati,
 Cı pize u zeri ser o bê biheleyn.
 Rumat, serbestey u azadiwaştanı,
 Ma qe do paya inan ji nêkewo.
 Heqê inan ji çınıyo ê bibê miletı.
 Vaji, bira vaji, inan heq nêkerdo.

Vaji, keko bira dêrê vaji!
 Wa biheleyno kulê pizi u zeri.
 Ma viri kewo key camêrdan.
 Dewranê Şêx Seid'ê kaldê Piran.
 Demê Seyid Rıza'yê Dersımjan.
 Wa tum virdê şardê ma kewê.
 Ê şehidê welatê ma yê bini.
 Birayêno, şıma kerdê xo vira.

Vaji, lo bira wa vengê dêrda to,
 Lada Minzuri ra vera cêr xo virado.
 Deşta Laçi, cay şehidandê Dersımı.
 Xarput ra raykewo, verê xo bido,
 Wardê Piran u Diyarbekırdo xopan.
 Jan u jandareyda bındestey ver,
 Dardê zori bin dı, koç u sirguney ver,
 Vengê xo berz kî u ma rê dêrê vaji.

Vengê xo derg u berz kî, lo bira.
 Bêaman, bêçare veyşan u teyşan.
 Gulbe bî gulbe, qefle bî qefle, ref bî ref.
 Welat vırada, terk kerd u remay.
 Vera cadê nêsmasnaye u xeribey.
 Çend zor u zahmet o ca verdayena,
 Welat, War u wargehdê bawkalan.
 Cayê lejwan, keleş, camêrd u şêran.

Vaji, bira zerida xo miyan ra vaji!
 Qehr u qotikê xurbet u xeribey,
 Ca verdayena welat, way u birayan,
 Her gamı inan ra duri kewtem,
 u bêwelat mendem inan rê bî,
 Hesretey, kul u derdê zeri u pizi.
 Şıma zanê, çend bî rumet u weşa.
 Xoserbiyayem, serbestey u azadi.

Vaji, keko bira ma rê dêrê vaji!
 Wa o vengê to yo melul u zelal,
 Zey vengo bariyo lulida şıwanan.
 Bilorino, bilerzano u pêli bido.
 Dêrdê pize u zerida may u piyan,
 Daru kero, biheleyno u vıllakero.
 Tewrdê xuşî xuşda perdê daran,
 Vaydayena vadê xerb u kuri,
 u wendenda mırıçık, teyr u turana,
 Têmyan kewo u jew veng bo.
 Koter, zerec u bilbilan jew bî jew.
 Bido wendem u vengê cî tewrdê,
 Dêr, veng u awazandê to kero.

Almanya'dı ju dezgeyê çarnayışi (ûbersetzungswerkstatt) u seminerê da zıwani virazyê.

Lejwan Bûyûkkaya

Dezgeyê çarnayışi, 21-23 Nisan`i dı, ju qursbaxçeyê Hattingen'i dı virazyê. Pêserardox u maziwan, DGB- Sendikaya Malimanê Almanay bi. Insiyatıfıdar u rayberdoxê cı ji H.Çimen u U. Hogrebe ya bi.

Dezge hirê beşan ra ibaret bi:

* Gramatikê Zazakiya cori. Raştnuştış u elifbê. Roja sıfteyin beşdarkerdoxan nê babeti sero goştareya ju konferansê kerd tepiya tayê hewnayış u xususiyetê gramatiki sero mınaqaşa virazyê. Konferansdayox H. Dikme, Enstitütê zıwan u tehqıqatê sosyali ê Duisburgi ra ame bi.

*Analizê tekstan(nuştan) u çarnayış. Beşdarkerdoxan tayê noveli (hıkayekılme romani-kılme destani) hem bi zazaki u hem ji bı çarnayışê cı yê Almanki ya wendi kî inan ze him biyerê u mınaqaşa persa karê çarnayışi bikerê.

*Zazaki dı radyo. M. Ocak, ju programrayberdoxê radyoê Duisburgi, xebata programê Zazaki ê nê radyoy da silasnayış. Ey qalê çutır (seni) programê radyoy yeno meydan u vıraştında programê Zazaki dı hemeçira vêşêri çutır babet çetıneya terminoloji esta, qal kerd. Peyni dı, beşdarkerdoxan bıxwı ju programê des deqıqan imal kerd.

Şanê şemi dı, kêf, şahi u sohbet estbi u wini ji weş ravêrd. Beşdarkerdoxan temaşeyê ju tiyatro u kabareyênda Zazaki kerd. Ju banua Almanij, Heyder u İbrahim Ataç'ıya o şan ze sınatkari xeylê aktifi bi. Meyman u embazi xeylê daybi huwaten kî o meştêri ji hewna pırq pırq u "çiki çiki" ya inan bi.

25 merdumi ameybi nê dezgi u vêşiyê cı nuştıx, çarnayox, mualim u zewmbi kulturkari bi.

Seminerê zıwani, 28-30.4-95 Westhofen dı hetê pêserokê Ware ya amebi organizekerden. 30 merduman tede ca girot. Ninan ra panc şexsi redaksiyondê Warey ra bi. Ê bini ji vêşiyê cı zıwanzanay u kulturkari Almanya ra u Hollanda ra amey bi.

Seretema elifbê u gramatikê Zazaki bi.

Fonetikê Zazaki ya cori, cêri u werteyin deyê pêver kê nê himê ilmi sero beşdarkerdoxi bişê mınaqaşa persa elifbêyênda mûşterek sewetê nê hirê fekanê ciyay ê Zazaki bikerê. Zewmbi ji cayê zıwanê Zazaki miyandê zıwanandê İrani sero ame vınderden. Her wini ji çutır kulturê Zazaya şeno himaye bibo, ame mınaqaşa kerdin. Konferansdayox u tebliharê aktifi ê semineri nê bi: Zilfi Selcan, Michael u Marie Crandall, Gagan Çar u tayê temsilkarê Weqfê Dersimi.

Şanê şemi dı qandê beşdarkerdoxan u ronıştoxanê Zazay ê a mıntıqa şahiyênda muziki ki fantastik (hewnane) bi, amê bi organize kerdin.

ADIR

Farûk İremet

Şima,
Zerîya şima,
Winî tehm giroto,
Zillim û zordarey ra.

Kulan ra pırr bîyo.
Zerî û pîzey mi.
Bîyo zeydê şewda tarîya.
Ti vanê zîndano,
Çihar kêberino.

Û, şima xo
vinî nêkerdo,
Û mil nêronayo.
Heme zordarey ver,
Ê adirî mîyan dı,
Enbazê mi...

Mektubı Wendoxan:

PEYHESNAYENİŞ:

Zahf mektubi ma rê bı zondê Tirkira ameyi. Vani ombazi bızani ma bûltena Kormişkani dı bê Zazaki ca nêdani zon na. Vanê ombazi nuştey u mektubi xo ma rê zıwandı ma ya Zazaki binusni u bierşawi. Zahf wextê ma çiniyo ma mektuban açarni Zazaki. Qadroyi mazi zaf kemiya. Ay (Ê) ki esti zi zor kar u bardê Kormişkaniyê biniya mjul benê. Qandê coy (ay semedê ra) olvaz (ombaz) qisurdê ma nêewni.

Mektuvi kî ma rê ameyê u ma nêresnayê na amor rı amorda binıd ı ma do ca bîdê cı. Weşey dı bimanê wendewanê erciyayey u delali

PEYHESNAYENİŞ:

Zahf wendoxan rexne giroto u vato; nuşteyê rehmeti Necoy qandê çiçi şima namey ê çıyan heme Tırkki nênuşnayo. O nušta arşivdê rehmeti Necoy ra vijyayo. Ey seni nušto ma ji bi ê şekildê cı ya weşeynayo. Ma nêwaşt kî dest panê u çiyedê cı bıvrnê. Qandê kî ma o şekıla, bı nuştenda ey a o ma rê xatiratê do zahf girso. Vanê wendewanê ma pey bizonê semed noyo.

Enbazê mine rındi, bıraye mine delali!

Sıma xetake mire rusna mı 24 re asma vartivarede roza semiye gurete hunde vase hunde bine sa.

Manhayimde rafıştena kıtavode bıra Hesên ez silayiye kerdiv. Çı faydeke a roze ez zovena cadde silayede bine o seveta Manhayım namune.

Beme vatena sıma ser. Maloke bive be wayır sarre teveri dessta beno ağme. Dewleta Tırki muxlîte ma kerdo macur, rusnave peyniya welatu neseme mîlete ma çayide nino wendene. Poncas hazar esker unto Desımı serde. Dewwe ma

vesne mîleta ma dewuna kerdo tever. Her kosede takuna mîlet gureto çember. Hunde vase mîlet tedirgino ha nîka ma qırkene ha satena tipa otuz sekiz ardo werte. Daha se serro mîlette ma endi tene hesare ho bıyo. Cenci cencili(gençler, gençlik) endi hewno xorira heşîye pê, sevutene azadiya mîlete hora awaka deste bera cı ame coru hora tipa nedane .Yiyeke zere vesaye mîleta huve zone, ho sero gureyene. Mîlete ma asla yine ho vira nekeno. El-haqîqe (gerçekten) qeraro ke sıma gureto tam hurendiro. Lazımoke mave dergî eve qezetu gereke mîlette ho xewerdarkerime ez ve zrew7 basra qeretesıma ken lewe simaderune destege ho simara kem neken. Qese mı uwoke mîlette ma zuminde dilgiye bıkeroy, dismene ho rınd naskero. Qeleta sıma tuzebo wes u war bımani. Roze rındeki yiye simabe. 26. se asma vartivare 1995 dıseme

M.Areyız

Bıraenê, Waenê!

Xeta (Mektuva) sıma mı gurete. Çı esto ke, ez cıra baqıl nêbio. Sıma kamê? Ez wazeno ke, sıma nejdıra nasbıkerine.

Mana "Kormişkan" çıka? Fame mı nêrestı na qese.

Temsilciliğa sımaê Almanya kamiji mormedemü gureta ho serri? Namê dinu, adresunê dinu ki, wazeno ke, sıma mire bırusnê.

Sıma "Kormişkan - Bulten"i cond asım de rei wazenê ke vezê?

Sımarê beno zamet, mire na qesu(persu) zelalkerê.

Qeso ke sıma vanê, rašto. Make destdestunê ho çip nêbıjerimê, hale mîleta ma, tarêxê ma, zonê ma, kulterê ma, sunıka ma nêjdi bena vındi. Hale ma, hale Qızılderilî o ra jêde beno şa (siya), beno xırave,

Daera rınd beno, ke İsveç (Sıweyd) de bıgureê.

Ez cave sıma serro vındeno. Xatır ve sıma.

Wes u warı bımanê.

H. Çimen

KORMIŞKAN SERA

Celal Beyazgöl

Waxto ke ez pêhesiya, tenê embazi ita Stockholm de pêseroke zon u kulture ma vecenme zaf kefê mi amê, ez zaf biya şa. Mi ju embazi ra pers kerd u va: Namê pêseroke çiko? E ki mi ra va ke: "Namê pêseroke Kormişkan o" Ma zonê u kulturê ma ser xeylê qesê kerd. Embazi mi ra va na êne de pêseroke vecina. Neise bi êne ma şime çê ju embazi ju Kormişkan dê mi. Mi qaytê ci kerd. Ez vazen ke Kormişkan sera çen qesê vacine.

Ma xorê zon u kulturê ma ser mucul bime. Ambaz Koyo Berz va ke: "Mi tenê ambazê kurmanci di qesê kerd. İna mi ra va: Koyo Berz ti se kena?" Mi ki cira va ma xorê ajne musenime, ma xeqnime. Kesi ki destê ma nêceno. Ma gerege ajne bikeme. Ma ke ajne nezanim kes mare yardım nêkeno. "İta Koyo Berz armance pêseroke zaf rind vano. Qesê zedirê luzum çino.

Kultur u zonê ma, gereke ma wayir vecime. Make wayir mevecime kes wayir nêvecino. No armanci peseroka Kormişkan çika bêne raşt, çika nêbene raşt aê ki ma nika nêşikime çiyê vacime; aê ki zaman musneno ma. Na sifte kerdene rında. Umudê mi esto ke peniya xo ki rind bo.

Kormişkan namê de rindo. Nami rê vatêna mi çinê hama nivistena Kormişkan ebe fikrê mi hebê xeletiya esta. Zonê ma di "...an " çino. Zonê ma di namê ke benê xeylê " i " cêne. "...an " Zonê İnan de beno xeylê. Ancia pela serêne de "Ziwan u kulturê zazayan" nivisno. Ebe fikrê mi; Zon u kulture zaza, (Zon u kulturê dimili) daina rindo. Yaki zon u kulturê ma.

Pelê Kormişkan pero nivistena. Tenê resmi bibê, yaki nivistena ju form de mebo, daina beno rind. Nivistene zaf kewta tê qene u tê seri. Mesela pela jui-nede. Teyestei wertê ju peleda biyêne, nivistena ser redaktor pela didine de biyêne, dayina biyêne rind. Çe ez zana no sifto, hama ancia gereke isan fikrê xo vaco ke, pêseroke dayina rind bo.

Kormişkan mi va namê de rindo. Hama mi nêva qey rindo. Waxto ke ez domane biya; aşma usariya verêne de, ma

waşê danga dene arê u veşnenê. Dormê adir de ki ma kaykerdene. Mi ke qaytê name Kormişkan kerd. Dewa mi amê veri; domantina mi amê mi veri; hevalê domantina mi amê mi veri. Welat amê mi veri; xortina mi amê mi veri.

Ez wazen nivistena xo ebe watena ambaz İsmail Şahin bixelesni. Amorê juvinde ambaz İsmail Şahin zaf weş nivisna bi. Ez çen kelimanê de ancia ita zikir kena. Bra vano: "ma ne rae dê adir fişto ra ci, sewle do ra welatê ma, tari biyo roştî" Bira adir çiyê dê zaf rindo. Maa mi nêverdene ma awxe biştêne adir. Ae her waxt vatêne: "Na taniya ewliyana." Ez van bêrê ma na tani bikeme taniya ewliya. Ewliyai çiyê de rindê.

Bao şima ê ke seba isanetey xebetine, wa dest paê şima weş u war bê. Ez zan adirê kormişka roj be roj beno zêde. Nayera şufe mi çino

Bultenê şima Kormişkan xerli bo gelê biraa.

1 Ombaz (Olvaz) ita ma çewt fim kerd "mi texmin kerd" von. İnsonu ku kar u praktigra birem eşken zaf sebebo vîn: Ma wazen her insonu demokrat u welat hêskerdoğ di piya kar biki. Gerekeki ombaz cord von ma kabul neken u raşt zi niw. Meseley Miletay Zazay meseley şexso niya meseley miletika, meseley Zazaistaniya. Milet şexs, eşir u cemêtora yena meydo. Ena mesela miyodi piro eşken çay xo bigi. Zengin Zazayo pey perey xo eşken meselar vayer vecyey. Roşin fikir Zazayo eşken pey kelemey xo meselar vayer vecyey. Feqir Zazayo bi con u guney xora wayer meselay. Eger feqir, roşin fikir u zengin Zazayo gurey xo biyar ca se Zazaistan feletin. Yewna tewur nêben, ma mecbur şerton piya karkerdişiri vîraz.

Embazi Kormişkan!G.Çar

Khane(qandi) merdemone(i) ma re çî ne-we peyda kerdene(i) rindo. Teyna zune ma de nustene, aver şiyene zune, raşt nustene, vecyayişe zune gure roci niyo; o gereko ke, ma jumini (yemno) ra musen u musnene(i). Ma raye raşt ra zune bunce; ze zune na cihuni(çemçe) miyun kere. Şima zune bine zune ma areze biyo. O gereko zon nustene ra, nuseni ra zol,askera, areze bero, şiro. Zun nusene ra, nusneure ra aver şin(sono;şeno) Verva vini biyane, reynayişe zune xu şerimeke o xu ser nbero, gam gam (pa pa) aver şiro: Kes fek ey nmerzo, cer pa mekeri! Ma hurendiya zuni ma Zazaki çip kerime.

Ez ebe ney watena xu, paştey xo dono şima. Tene qesu ccer de onene zun, ita(tiy-

a) bene posanayişe (poştune) mı:
 -Fee, fekune zune sero gereko nusere (binusere/binuse),
 -Pelge romani, kılamu, zune ma re gereko zol bo,
 -Nustene zune ma gıramatiki, kılami suniki, merselei, lawiki(deyri) sero poşt (dest/havıl) don şıma,
 -Mı dest ra çi bini ke bero ma vacıme, ze debare u çi bi...
 -Çarnayışı zune ma ra zune bini, yaki zune binu ra zune ma
 -Abone na peseroke benu.
 Qese vatune mı nıka nia ni bene, eke perse şıma esto mı ra pers kere!
 Ez şıma re silum ken, avere berdene gurune şıma wazen. Ez poşene ke gure şıma re raşt, aver şero. Silome mine honiki şıma perunuri estseti
 Not: Berxudardu semed paşt dayış to ê Kormişkani. To muralikew pil da ma! Wendoxi ercayey!
 Kitabi kî heta inka Gagan Çar neşır kerdi listeyin ma cırdı nusneni:Wendoxi ma eşken Adres cırira İn kitabo temin biki:

SILAMI!

Sewregi ra.

Şarê qeçandê Dımılıyan!

Way u xortê erciyayey, birayê delali, ez şıma rê bı bara, bı cemana, bı virarana silamanê Zazayandê welati rişena.

Way u birayê şıma yê welati heme ganweşey, bextweşey, rojweşey, heyatweşey u kêfweşey a şıma wazenê. boka şıma tum verdi şirê u serkewê.

Şıma zanê, ma birayanê şıma yê welati zahf bêriya şıma kerda u tim ma şıma anê xo viri. Çend waştênê ma şıma ra estê. Ma do inan jew bı jew rêzkerê u rafinê şıma ver. Mı rêza waştênê ma şıma ra nêyê:

-Waştena ma ya ju, ma wazenê şıma bı zıwandê xo ya bıwanê, binuşnê, pa qısey bikerê u wendoxê (wendewanê) zıwandê xo yê keyi, ê mar u pêrdê xo bê. Zonê xo yê keyi xo vira nêkerê. Zey gandê xwı ey rê wihêr bivijiyê u ey tim himaye kerê.

-A didını, vanê şıma ma xo vira nêkerê, xo pêlek ra nêçekerê, ma biyarê xo viri u ma rê paşti bivijiyê.

-A hirını, ma wazenê kî ma heme piya war, welat u şardê xo rê wihêr bivijiyê, destan bîdê pê u paştiya pê tepêşê.

-A çihari, vanê ma heşiyandê xo rê, neçarandê xo rê, bêwihêrandê xo rê, sêkurandê xo rê wihêr bivijiyê, destê xo hetê inan a derg kerê u yarmetey a inan bikerê. Quwet u paşti bîdê inan u inan teniya zehmetey bin dı, adiri miyan dı nêverdê u nêdê piloznayeni, pelçiqnayeni.

-A panci, Ma wazenê kî ma heme piya herda xo rê, şardê xo rê, kûltr u edetandê xo rê, folklor u zondê xo rê wihêr bivijiyê u zey gandê xo inan himaye kerê. Welat u şarê xo xwı vira nêkerê, welatandê xeriban dı, kulturdê xeriban miyan dı vini nêbê u pede nêşirê.

-A şeşan, vanê ma raya xo, raya şardê xo, raya serkewtemı u raya verşiyayeni tepêşê u rayda şaşı nêkewê. Raya kî şıma şardê ma miyan, raya kî şarê ma do pa serkewo, vanê ma a ray ra şirê, a ray biramê.

-A hewtını, vanê ma rayandê xıraban u şaşan ra biremê u ê rayan nêkewê.

-A heştını, çiçi beno wa o bo, kamcin welat beno wa bıbo, vanê ma bıwanê, binuşnê u zana bê. Bı zanayena yarmetey a şardê xo bikerê u imkanê weşan ê heyati inan rê peyda kerê.

Birayê şıma yê delali wına ramenê u vanê: Imkanê ma welati miyan dı çiniyê, ma bı zondê xo ya, zondê xo yê keyiya bıwanê u binuşnê. Çimki wendexaney u kitabê ma yê wendemi çiniyê kî, ma pa bıwanê u binuşnê. Labirê Awrupa di ray u ê imkani estê. Vanê şıma ê imkan u firsendan nêremnê u weş kar biyarê. Şıma zanê firsend no firsendo. Vanê şıma weş bimisê, wexto kî welatê ma xoser bı, şıma birê u ma rê mahlimey bikerê.

Keyne u xortê ma yê şirin u delali! Vanê ma şewanê xo yê hingilman bı destandê xo ya virazê, zenetkaranê xo biyarê, muzigê xo bicinê, dêranê xo bikerê u govendanê xo bancê. Seni rumetey heqê şarandê binan o, vanê ê ma ji bıbo. Bêrê ma heme piya destan bîdê pê, pê rê paşti bivijiyê, piya bigirweyê u barê xo yê girani piya hewadê.

Way u birayê ma yê erciyayey, bêrê ma nê qısan goşare kerê u xo goşa kerê kî, ma xo vira nêkerê.

Dı weşey dı bimanê. Rumet, sereberzey u serkewtemı qandê ma hemını!..

Ma mektubi olvaz Xal Çelker gırewt. Ma pa zaf kef weşbımı Xal Çelker mektub xodi

behsi piya gırwayeni keno ma ji fikrê eydri. Labirê no çi bîwaştênî u hewdayanê beno. Ma bînamey Xal Çelkeri vendeni şarde xo u şarê xo dawetê jewbîyayenê u piya gırwênayeni kenê. Heme ray waştênî, hewldayeni, fedakarey u xebetiyayenra raverenê.

Mektubi Ombaz Gagan Şar kewt madest Gagan ombaz vetena kormişkani bîmbarek keno. Kandê zon u kûltûrde ma gameyda ravey vineno. Vano Kormişkando raya şarde ma akero, qandê coy çiçi mı destra biro ez hedreya bikera. Bina waştenda xoya paştidano bûltenda Kormişkani. Maji nê vate-nandê ombaz Gagan nira zaf kef weş bimê. Biher hawaya paştdayena heme wendoxu nuştux u ê şardê xo pawenımı.

USKAN

Olvazi erciyayey vetanda şîma ya Pêserokiya ez zaf kefwêş biya. Hele-hela temameci bî zazaki vijyayena cî bî diha zî ez kefwêş biya. Vanê ma bî zondê xo ya biwanî u binuşnî. Vanê no wazîfe mayo en girdo(gîrs) bo. Ma lazîmukî na pêserokî zon, tarîx u kûltûre ê ma sero kendenî virazo u inan biyaro zon. Waştênî ma a ya kî waştênînanê şardê ma biyaro zon u raya nuştanda edebiyatîma akero.....

ÊZİZ PAK

Ez be xu zerida xuya "Kormişkani" êmbarek kena. Ma dimliyarê xeyru nafilêbo.

Senik "AYRE", "PÛYA", RAŞTÛYE", "WARE", zîwan u kûltûrde marê rîndbî u rafey bera, zwanê ma Kormişkani'î ma bêrz kemê wa hûrg ambaz Dinayîşî xo vajo u bêruşno . Weş beno.

VILLIKA WESARI ABIYÊ

Sîrgun

Pêserokê do newe, bî Kormişkaniya villika wesardê ma, veyveka wesari erdî bin ra serey xo vet, zil da u abiyê. A villikî do kok u riçanê xo verdo erdî bin, boya weşî villakero u çorşmey xo boyda

mîsk u enberî bin dî verdo.

Wezîfey ma yo en gîrd, vanê ma awî u gan bîdê a villikda xo. Ma nêverdê a bê awî bîmano u wişk bo. A villikda wesari do boy birjîno erd u welatê ma ser u bî a boyda xo ya weşa ma îhya kero.

Wendewanê erciyayey, bêrê ma çorşmey a villikda xo bîkenê, bencerey çorşmî pak kerê, awî u zîbil kok u riçandê cî kerê u ay wari kerê. Wa a villikda ma nêçilmîsiyo, per u villikanê xo nêrijîno, bêgan u bêrîh nêmano û wişk nêbo. Vanê awdayenî u cî ra wînyayenî kar u wezîfey her zazay bo. Kes wexto kî bewnîro cî ra, a do gur u şên bo. Eger kes cî rê wîhêr nêvijîyo u nêwînyo cî ra, a do mabêndê dîkeslegan dî, dîstîyan dî, erdê xamî ser o bê awî u bêhawa bîmano, bîhenicîqîyo, bîpîloziyo pêser, bîfetîsiyo u do cî ra gan do bîvijîyo.

Senî ma rê nan u awî, wêrdenî u şîmitenî, gan u gonî lazîm a, ay rê jî wînî ê çi lazîm ê. Wexto kî ma awî nêşîmê, nan nêwerê, gan u gonî nêgîrê, ma do zaîf bîmanê u taqet ra bîkewê. Villikda ma jî ey-nî zey ma ya. Vanê ma zey gandê xo bew-nîrê ay ra, ay wari kerê u bêgan nêfînê, nêverdê.

Qeçekê bîfîkîriyê. May ê qeçekî ey new mengî xo pîze dî heweynena, wegêna u wari kena. Bahdo kî ame dînya, wînêna ey ra u ey gîrd kena. O qeçek beno xort, beno gîrd u merdum. A villikda ma ya wesari jî zey ê qeçekîya. Wexto kî kes bewnîro cî ra a do gur u şên bo, villikî akero u boya weşî birjîno.

Wendewanê erciyayey, villikda xo ya wesari, veyveka Kormişkani rê wîhêr bîvijîyê, paştî u gonî bîdê cî u meverdê, meverdê wa bêtaqet, bêgan u bêgonî bîmano.

Kormişkani villikda şîma ya wesariya. Bêrê ma heme piya ay awdê u bewnîrê cî ra.

BI QISANA NÊBENO

Kormişkaniî

Kar u xebîtiyayenî bî qîsana niya u nêbena. Kar u xebîtiyayenî, kar u xebeta kî keno, ê kar u xebetî miyan dî, bî piraktîkdê ê kariya, meydanê lejdê ê kari dî, şardê xo u ê xerîban miyan dî, xo tes-pîtkerdenî u îspatkerdena rafîneyêno çîman ver u belî beno. Jewbî heme qîsey u vir eştenî vengiyê. Merdum şeno bî qîsan u vîreştênana rojê miyan dî dewletê virazo u

bixılno. Bı qêse do bol ra eştena, şeno dinyay pêserno u dindo. Bı eştena şeno şiro qatê azminiyê hewtan u peydi biro war. Bı çalimana, bı qıse u eştenana kes çiçi vajê ey şeno vajo u bikero. Labirê wexto kî roj yeno u (qewimêno) çatmiş beno, yan ji wexto teng dî, wextê kar u bari dî meydandê leji ra ri dano u remeno. Kerey u bêvengey nano xo ya. Mî rê çî lazımey xo rê keno meslek u koşeyê dî roşeno. Çiçi beno wa bibo xemê cî niyo. İşte na ya, na raşteya ma ya, raşteya kar u bardê ma ya, raşteya qarekterdê ma ya.

Ya, ya! Şıma zanê işte ma nê yê. Wexto kî çî biqewimiyo, mesela biro cıdiyeti ser, ma meydan ra remenê. Qandê nê hesabî ji ma tım şari ra peyra manenê u destan bın dî nalenê. Mirê ma finê wına alawiyayo. Ma do tım bewnirê destandê şari ra u bıpawê, hele şar ma rê se keno. Ma do vajê e la no çiçiyoy, Kormişkano. Ma mî rê çiçi. Ne Kormişkani wanena, ne danawendenî, ne herinena, ne roşena, ne tey nuşnena û ne ji çend hebi gêna u dostandê xo rê, bırayandê xo rê rişena welatê xo. Ma ez o vejena yarmetey a cı bikera, yan ji ê kî vejenê ê lajê pêrdê min ê, ez paşti bıda cı. Nêkena, yarmetey a cı nêkena. Dimili (Zazay) kamiyê? Wa ya Tırkan yan ji Kurdan ser o birê hesabnayenî, mesela qedêna şına. Çî rê wêrê kamey (Kimlik), wêrê namedê xo bê. Vanê ê tım kêberê (Qapıyê) şari bıcınê ufu şari dimî şirê. Nê, nê, paşti nêdana, se beno wa bibo, ma mî rê çiçi. Ez do xo şarna ser o bihesibna, mesela hal bena şına. Nê, nê. Vanê ez cayê xo nêşahtına u bewnira kêfdê xo ra. Qe beno xo roşena, ma şıma rê çiçi? Xo şarnay sero hesabnena, nıqara u zırna şarnay cınena, şıma rê çiçi? E, e. Ê bini biyê şar se biyo, ez ma cir u destnayan bındî bımana do se bo? "Ma keyna qereçî xatunî bena. Bibo ji xuyê xo terk kena" ..

-KORMIŞKAN-

Héta ewro ma zaf ray pawit, qe kesî rocan ra rocik nê qaley ma Zazayan kerdî, ew nêzî semed ma serey xo decna, xo êcızna çiyê va.

Ma xapınayiyişeya héta ewro ameymî u ina zi ma xo dıma çarnay xorê zeydê xo kerd, ma zi rojê qe xo nêhêsiyay.

Roc bı, roc ew sıhat bı, sıhat iyê kî, ma nêwazenê u maya dışmenin kenê, iyê hezar babeta dolabi zuwan, kultur ew edeb u êdetê ma Zazayan sero tadanê.

Ew mayê zî, bêveng u bêhês ew bê qaxu zeydê dest u fek grêdeyayi zeydê çımpışti ray pawem.

Ekî kes qandê milleta xo çiyen nêkero se, xora jewnaki nêwazeno kî no çiyendo ewna bivejiyo wertê. Çımkî ters esto, nahf est.

Ma merdımı kî u milleta kî dost zana xo çiya grêda u cıra çiyê pawit ew inan ra gazıncıyaya mı, ina zi ma tıp u teyna verday ma paşti ser daymım êro, u xo peydi ancıyay ew dıma kî zi ageyray a ma ser, geyray qulp u geyray qe mahney çini kî, qal u qeybetê mayın bıkerê, xorê xo pa bıhêwnê.

Ekî ma a xo nimım u xorê wayer nêvijiyim se, xora şaro şerib marê wayer nêvejiyêno.

Mengda(aşmey) Awdar dî şênayiya roja roşandê Zazayan dest pê keno. A roj pêro piya vijiyenê gem, pêro piya babet babet şami virazenê, qj u pil şênayiyey miyandı govendi ancenê.

Ameyayışê rojda Kormişkan'î mijdiyana wusariyo. Na rojdi êkî piya vengê xo nêkerdê omış biyê, qandê coy na roj roja dostey, embazey ew roja bırarına.

Ma Zazayanrê coka roşani Kormişkan'î zaf mihimo ew qedr u qimetino.

Qandê rojda Kormişkan'î zaf çiy amewo vaten u sero sero zaf çiy vajiyeno. Mengda Awdar dî tayn vaş beno: Tuno ew tamê cı zaf weşo nameyê nê vaşi zi KORMIÇ' o .

Wa roja Kormişkan'î reyayenda (Ra xelasiyayey) lejdê qewmdê Zazayanre roşnayı bo.

MA NE TIRK U NE Zİ KIRDASİMİM.

MA ZAZAYE U ZUWANİ MA ZAZAKİ YO.

WA WEŞBO BIRARİNA PERO MİLLETA.

WA WEŞBO WAR U WETTENİMA.

WA BİMRO KED WERDOXİ, FAŞİSTİ EW EŞL VİNKERDOXİ.

RAYA ZAZAİSTAN.

VİNAYENI, WAŞTENA KEYNEKI, VEYVI Û VEYVE

Koyo Berz

Urf, Edet û Kulturê ma Dımılıyan (Zazayan) zahf dewlemendo. Tay çî urf, edet û kulturê ma miyan dı estê kî, tı inan bê şardê ma Dımılıyan şarna miyan dı nêvinênê.

Nê urf, edet û kulturandê ma ra jew ji vinayena ketnekî, waştena cı, nişan pa-kerdenî û veyveyo.

Ê kî qeçê (Domanê) cı resayê û ameyê wextê jewjinayenî, vanê inan bijewjinê (zewac). En bolki wêrê lacekan (yanê may û piyê cı) qaxûy nê çî gênê. Ê meraqdê qeçandê xo yê jewjinayışi dı manenê. May û pi keynekan ji qayilê qederê keynerda cı abıyo û ay ser bikerê. Labirê ê inan inan destî niyo. Qederê cı abıyo jewdo biro kêberê cı bicino, qismet bo do bîdê, qismet nêbo do vîndanê. May û piyê keynekan, zey may û pidê lacekan şîrê keynerda xo rê waşte bivînê û ay beser kerê. Nêşenê şîrê jewi rê vajê keyna ma esta bêrê xo rê bîwazê. Nêşenê cayê dı qalê keynerda xo bikerê (rînd ya xîrab). Ancax dost û sînasnayey pê rê vajê, keyna filan kesi esta û resaya.

Ê kî lacê cı estê, resayê û ameyê wextê jewjinayenî, heme cadî qal kenê û vanê ma yê cı rê geyrenê waştî. Veri çorşmandê xo ra, merdîmandê xo ra, sînasnayandê xo ra, dost û enbazandê xo ra dest pey kenê, wînenê û pers kenê. Eger keyney merdîmandê (berda, eşîrda) cı çînêbê, no fin wînenê çorşmey dostandê xo, sînasnayandê xo. enbaz û enbîryanandê xo. Eger wîjanan dı ji nêvinê, yan ji peyda nêkerê, no fin merdîm, sînasnaye, dost û enbazanê xo tembe kenê qandê vinayenda keynekî.

Jû-jû fînî beno bê may û pi lacek xo rê vineno, pa qayil beno û şîno may û pêrdê xo rê mesela vano. Ê ji sîfte çorşman ra pers kenê. Kok û asnasê cı sînasnenê, hele kamiyê kami niyê, ey a tepey a danê pîro û şînê wazenê. Pêya bikerê, Ûmişê pê bê, pê dı razibê û wîrna beri pê dı qayil bê, gîrwey cı beno û danê cı. Eger nêbo xo rê geyrenê

qapına (kêberna). Jû-jû fînî lacek vineno, labirê nêbeno û ser nêkewnê. Tay cay, may û piyê laceki pa qayil nêbeno, tay cay ninê hesabdê cı kî, şîrê û bîwazê, ê tay cayan merdîmê keynekî (Deza yan ji xalzay) cı vero benê, qandê çoy nêdanê. Tay cay may û piyê keynekî laceki yan ji bera cı qayil nêbenê û keynera xo nêdanê. Welhasil meseley, zor û zahmetey boliyê. Zahf çî vijêno ninan vernî û cı vero beno bend. Karandê zahmetan û mesûletan ra jewji ser-ber kerdena qeçana.

Heqê hergî may û pi esto kî, lacdê xo rê cayêdo belî ra, cayêdo sînasnaye ra keynekî bîwazo û bîyaro. Heqê hergî may û piyo zi kî, keynera xo bîdo cado belî, sînasnaye, namdar û camêrdî. Wîrna hetî ji geyrenê wêrê eşîrî û çayo sînasnaye.

Şarê ma verê xasekeyda keynekî wînenê keydê cı ra, ber û eşîrda cı ra, huner û pa-keyda keynekî ra, karkerey û jihatheyda cı ra, bêvengey û terbiyêdê cı ra. Vanê keyna keyeyêdê belî, namdar û sînasnayî bo. Kîştâ namûsî ra terbiye û bîahlaqî bo. Cı dest ra heme karê keyî biro. Bîşo meyman bîheweyno û hewado. Keyna yan ji waya camêrdan bo. Key cı bîşo dest berê xo û kesi rê mil nêrono. Bîzano werzo, roşo û qîsanê xo bîkero. Vêşî cîlqî, vîtvîtokî, fêsatî û gerekêdoxî nêbo. Bîşo sır bînimno. Yanê bî herhawaya vanê mukemeli bo û biro cemeat. Vanê gandê xo ra rehati, kor, seqet û nêweşî nêbo. Karkerdenî rê û dest xo berdenî rê zahf metîni bo. Wexto kî merdê cı , camêrdê keydê cı çînê bo, bîşo keydê xo rê wêrey û camêrdey bîkero. En bahdo wînenê xasekey, bejn û baldê cı. Nê heme wasîfî vanê keynekî dı bîbê kî, qederê cı rew abıyo û şar cı bîwazo. Wîni nêbo keye dı manena û kes cı nêwazeno.

Wext esto bî sayedê enbazandê xo ya kes xo rê waştî vineno. Qal qalî akeno, qalkerdenî dı jew vano, keyna filan kesi esta û resaya. Jew vano keyna enbîryanandê ma wîna wînay. Jew vano keyna kerwadê ma zahf xasek û bîterbîyeya û herwîna.

Laceki en bol kî keynan roşanan dı, veyvan dı, cadê mesîran dı, iniyan sero, rayda

erdan ra, rayda kar û bari ra, cadê kari di, wendexanan di û herwina cayan di xo rê keyneki vinenê û yenê may û pêrdê xo rê vanê. Ê ji razi bê, ray bîdê danê piro û şinê wazenê. Bi bi, nêbi nêbi. Gozê dara bo herkes do siya xo çekero ci, kê kî şa xo rê bîfino. En bolki ji way bîrayandê xo rê keyneki (waşti) vinenê. Qandê kî keyneki diha zahf şinê pê hetî, pê vinenê û sinasnenê. Veyvan di, şewandê şahiyana di, heneyê veyvan di, cadê leyli û roşanan di, bir û iniyana sero, ezayandê (şinandê) cîniyan di û herwina keynekan xasekan û resayan vinenê û yenê bîrayandê xo rê vanê. Ê ji rayê ci rê vinenê û şinê inan vinenê. Pa qayil bê, pilandê xo rê vanê şirê mî rê bîwazê.

Tabi bol rayê vinayenda keynekan, yan ji peyhesyayena ci esta, ka keyna kê esta û keyna kê resaya û ameya çaxê jewjîniyan.

Lacê xo rê keyneki di tepey a vanê şirê ay wêrandê ay ra bîwazê. May û pi yan ji pilê keye û berda laceki may û pêrdê keyneki rê, yan ji pilandê ci rê xebirî rîşenê û vanê: "Fîlan roji, fîlan seati qandê girweyêdê xeyri ma do birê serewê şîma ro dê û çayêda şîma bîşimê. Qelw da pê tepey a, wêrê laceki şinê topê qumaş, qutiye şirane û herwina çiyê gênê û şinê key keynekerî. (Tabi pilê keydê laceki, yan ji pilê ber ya eşirda ci). Pili şinê kî, siya kî ê ronê fîna nêwerzo. Pilê ma Dimîliyan xerantiyê heme çidê ma yê. Qisey pilandê ma qiseyo. Siya kî ê ronê, bê inan kes nêşeno a si herûmî ra bîlûno. Îtubarê pilandê ma zahf ma hetî esto. Rew rewî ma nêşenê hemver pilandê xo bîvîjîyê û qisanê inan nêtepsê.

Key keyneki di çayê yan ji qahweyê şîmî tepey a, yenê mesela ser, mesela akenê û vanê: "Ma wazenê pêdî dostey û merdîmey bîkerê, ma wazenê merdîmê pê yê rojdê teng û heray bê. Qandê nê semedî ma ameyê bî emirdê Homaya (Ellaya), bî qewldê Pêxenberiya keyna şîma lajdê xo rê bîwazê, şîma se vanê?". Inan ji rîzayey mîsnê û qebûl kerd tepey a, vanê: "Ma ji bî emirdê Homaya, bî qewldê Pêxenberiya keyna xo dê lajdê şîma. Sozê keynerî da tepey a mesela yena şert û şûrtan ser, bîrayenda qalîni û herînayenda cidê keyî û pakerdana altûn û çidê winasîni. Nê şert û şûrtan, bîrayenda qelîni û

çiyandê binan sero piya kerd tepey a, wêzenê şinê keyandê xo.

Bahdê heftena yan ji çendna rojan tepey a, keyneki rê çiyê do bîqîmet herînenê, gîştananê ci yê nişani virazenê, dost û merdîmanê xo arêkenê pêser û danê piro yenê key keyneki. Tabi pêranê keyneki ji bî o hesab a dost û merdîmanê xo arêkenê pêser û raya amyayenda key laceki pawenê. Nê yenê şiraneya (şerbetê) xo şimenê, nişanê veyvîda xo kenê pa û qewlê xo yê rojda berdenî ronane. (Tabi wexto kî şerbet şimenê û nişan kenê pa, lacek û keyneka anê pê hetî. Kes şeno wajo fîna sîfeyemî bena lacek û keyneka pê nezdi ra vinenê). Wexto kî ninan nişan kenê, pêranê laceki altûn yan ji çiyê do zahf bîqîmet kenê veyvîda xo ya. Nişan rona tepey a, a diha veyva inan a. Çiçi ci rê bîherîne û çiçi pa kerê heme ê veyvo. Tay wextê nişankerdenî veyvîda xo rê topê qumaşî, çîniyo herîrin a bîqîmet, qondîrey, qorê hebandê altûnan, çîyo sêmin, altûn û herwina anê veyvîda xo rê. (Tabi ê kî hal û wextê ci zahf weşo nê çiyana kenê. Ê bîni gorey quwetê xo ci rê çiyê şenik herînenê). Taydê ci ji bahdê nişankerdenî, tay bî tay çiyê veyvîni, çiyê keydê veyvî, altûn û herwina herînenê û heme çî veyvî û ê veyvî kenê tamam.

Qewlê berdeno kî dabî heta a roji vanê heme şertê ci birê ca, çiyê veyvî û ê veyvî tamam bo kî bîşê veyva xo berê. Qewlî seni ronayîyo, vanê wîni ji biro ca. Verê berdenî û veyvî heme hadreyeya xo vinenê û roja berdenda veyvî û veyvekerdenî pawenê.

Ê kî neçariyê ê xo miyan di, bêteqî-reqî şahiyê virazenê û bêveng destê veyvîda xo tepşenê û gênê benê key xo. Ê kî hal û wextê ci weşo û şenê veyve bîkerê û şami bîdê, ê hadreyeya xo ya hîngîlîmî, veyvî, nîqara û zîrna kenê. Herkeye gorey quwet û qudretê xo, xo rê veyve kenê. Kes lînga xo werxandê xo ra dergî nêkeno û lînga xo teber a nêverdano û nêqefîlîno.

Gorey quwetê xo tay helê, tay rojê, tay dirê roji, tay hefteyê û tay jî Beg û Axlerî estê heta diheftan jî nîqara û zîrna cînenê, dewar û çarwey cîkenê, şamiyê weşî virazenê û meymanandê xo rê danê werdenî. (Tabi o mabên di qeçê neçaran, sêkur û bêwîheran, ê qereçî û aşîqan jî yenê û mirdîya xo nanê xo wenê. Sîrfey keydê veyvî tum û tum feqîran rê akerdeyo).

Key lacek û keyneki hefteyê verê coy hadreyeya xo ya veyvî vinenê. Key laceki dost

û sinasnayandê xo rê, enbaz û nezdiyandê xo rê topê qumaşi rişenê û inan dewetê veyvi kenê. Ê kî dawetê veyvi biyê û yenê veyve, ê ji gorey quwet, qudret û tûnikda xo, xo dî çiyê anê key veyvi rê. Tay çıwalê rız yan ji çıwalê şeker û çend paketi çay, tay Mi yan ji bizê, tay viştira û herwina, taydê cî ji yarıdımeya peran kenê. Tabi tay wêrê eşiri yan ji zengini, qandê kî namey cî bivajıyo, qandê paykerdenı, qandê şan û şerefdê xo çıyo zahf vay û bıqımet anê key veyvi. Kes nêwazeno kes kesi ser kewo yan ji o kesi ra ca bımano.

Roja kî veyve do dest peykero, a roji heme dawetdari (dawetkerdoxi) key veyvi dî hazır benê. Taydê cî rayda dûri ra yenê. Ê kî rayda dûri ra yenê, ê rojê diroji verê destpeykerdenda veyvi yenê. Ê kî rayda dûri ra yenê, ê key sinasnayandê xo dî, key wêrandê veyvi û merdımandê inan dî, key enbıryanandê wêrdê veyvi dî, key dost û enbazandê xo dî ca benê û şewı wıjanan dı rakewnê. (Veyvan dı heme dost, sinasnayey, merdım û enbazi qandê yarmetey û dest tepıştıni seferber benê. Herkes xo kıştı ra wêrandê keydê veyvi rê yardım keno. Kes barê veyvi erdo nêverdano. Ma miyan dı qıseyê esta, vanê: "O kî lajê xo jewjıneno, o kî ban vırazeno Homa ey rê yardım keno" O ji yeno nê mani, qandê kî şarê ma destê pê tepşeno û pê rê paştı vijêno. Wardê mali û ekonomı dı).

Roja destpeykerdenı şewra rewê veng kewno a nıqara û zırna. Şar ji vengdê nıqara û zırnaya xo girêdano û yeno. Ê kî cı rê topê qumaşi şiyê û dawetê veyvi biyê, mazeretê nêbo, çiyê nıro cı û merdımandê cı sere dı û nêweş nêbê, ref bı ref (gurub bı gurub) tewrdê merdımandê xo ya yenê veyve.

Ê kî yenê en gırdê inan, nezdi keydê veyvi dest erzeno dabançerda xo, verê keno vera cor û cercûri veng keno. Ey dımı merdıme cı yê bini jew bı jew (Ê kî dabançey cı estê) dabançera xo anceno û carcûrê keno veng.

Ê kî yenê veyve seni veng fêne dabança, nêfêne (Teqnenê, nêteqnenê), wêrê veyvi tewrdê aşiqana, nıqara û zırna cınayena yenê vera ninan. Wexto kî aşiqi yenê resenê ninan ver, nıqara xo xo seri sero berz kenê û çend cı dı esto danê pıro û cınenê. Nıqarevan lıngê

ser, nıqara hewara ninan vero kaykeno, çerx beno, şıno û yeno. Seni resena ê kî yenê veyve inan ver, gırdê inan dest erzeno xo tûnikı û bı demetana perey werdi yan ji gırdı vejeno û erzeno nıqara ser. Wexto kî perey zahf erzênê nıqara ser, aşiqi kenê xo bûrê, çend cı dı esto veng fêne nıqara ser û koçeki kaykenê. Bı nıqara û zırnaya meymani yenê key veyvi, yan ji cayo kî şar kombıyo û veyveyo tey beno ê cay. yenê resenê cadê veyvi nêresenê, kewnê govendı. Fına en gırdê inan serê govendı anceno. Bı merdımandê xo ya çend dafı day xo tepey a serê govendı vıradano û yeno cayo kî cı rê abırıyayo û kıšta wêrandê veyvi ra mısneyêno cı o ca dı roşeno. Tay estê dabançandê cı rê vınderdış çınêbeno, ha babam ha teqnenê. Merdıme cı hetan edızênê, betılênê û hêlera benê govenda xo ramenê. Demê kaykerdenı dı jû-jû fıni yenê galyan, dabançanê xo xo vera ancenê teqnenê, gumını, toz û dûman fêne dınyay ser.

Şıma zanê, qandê eşırtey, qandê paykerdenı û forsdayeni veyvan dı xeylê mesref beno. Kes nêwazeno kesi ra peyra bımano. O vano ez ez a, o bin vano ez ez a û pêdı qerez kenê. Nê meselan û qerezkerdenı dı ê kî karlı vijênê aşiqiyê. Bı qerezkerdena pereyo kî erzêno nıqara ser, şıno destandê aşıqan.

Vanê ma na jûwerı ji bıyarê şıma viri. Veyvandê ma Dımılıyan dı, bolki dımıqarey û dızırney cıneyênê. Jû nıqara û zırnaya qandê cını û keynenê, jû ji qandê camêrd û xortan. Ma Dımılıyan miyan dı, ma hetı cını û camêrdı nêkewnê pê dest û piya kay kaynêkenê. Cınıyê kî jû jû fıni yenê kewnê govenda camêrdan, ê ji en nezdiyê laceko kî jewjıyêno yan ji key wêrandê veyviyê. Mesela pırıkê laceki, maya cı, waya cı ya gırda jewjınayê, em û xalê cı, niyaz û xalcınıyê cı û herwina yenê kewnê govenda camêrdan miyan û solixê bı inan a kay kaykenê.

Şamıyê zahf weş, terwendey û bı tamını veyvandê ma Dımılıyan dı vırazênê û yenê werdenı. Şamıyandê ma yê millıyandê veyvi ra jû zi keşkeka. Veyveyo kî tey keşkeki nêviraziyo, o veyve çiyê rê nêbeno. Heme veyvandê ma dı keşkeki yena vıraştıni û werdenı. Xeylê dewar û çarwey veyvandê ma dı yenê serebırnayeni (cıkerdenı) û cı ra şamıyê babet-babeti, weş û terwendey vırazênê û yenê werdenı.

Veyvandê ma Dımılıyan dı xeylê silah ye-

no eşteni û bı erdosana perey yenê rijnayeni.

Eger veyvı cayê do dûri ra biyarê, vanê bı Estor, Bergir û Qatırana şirê biyarê. Eger miyandê Dewda xo ra, yan ji Sûkda xo ra biyarê bı lingana şinê anê. Eger sûkê ra biyarê sûkna, veri a veyva xo bı qamyon, texsi yan ji bı oboza anê a sûkda xo di key sinasnayandê ey dı, yan ji key merdimandê xo bica kenê û bahdo bı şêlga (Şêlgdê veyviya) şinê çiyê cı yê veyvi danê pıra sûrika cı ancenê cı ser, cı rê veyve kenê û anê.

Nika ez do bira vetvedê miyandê sûki. Jû sûki miyan dı keyeyê ra berdena jewna keyi. (Yanê key pêrandê veyvi ra berdena key pêrandê laceki).

Roja kî do şirê veyva xo biyarê, o şewra heme xort û keyney çınayê xo yê namnetewi (Milli), çınayê xo yê pak û newi, heririn û xaşêlmi, yan ji qatlıxê xo yê şahî û roşanan danê xo ra û xo zey villikda wesariya xemilnenê. Camêrd û çiniyê kî şinê veyve, ê ji bı o hesaba çınayê xo yê weş û newi danê xo ra û xo kenê hadre.

Heme hadreyeya xo di tepey a, bı nıqara û zirnaya û bı estorêda vengawewnê ray û şinê key veyvi. Tabi a şiyayeni dı ca bı ca, meydan bı meydan kuçe û qolanandê sûki dı vinderênê, nıqara xo sûr kenê û govendanê xo ancenê. Kayvan û koçekvani kenê xo bûrê, cı rê vinderdiş çinêbeno, kay kenê û çalimê xo roşenê şardê çorşmi. Key laceki ra heta key keyeki xort û kayvanan rê vinderdiş çinêbeno. Dısmali cı desti nıqara vera şinê û yenê.

Bı o hesab a, bı govendi antena û kaykerdena, hêdi-hêdi raya xo gênê û şinê resenê key veyvi. Eger estibo û herabo hewşdê key veyvi dı, eger çinêbo kuçe yan ji meydanêde a mahla dı vinderênê, komê pêser benê. Nıqara û zırna çineyêna û kay benê. Key veyvi dı diha vêşi gumini kewna nıqara ser û aşiqi kenê nıqara biteqne. Qeçê eş û Ewêşan, lacê may û piyan, xortandê zey Şêr û Keleşan rê vinderdiş çinêbeno. Xortê wirna mahlan (taxan, qolan) pê rê çalim kenê û çalim roşenê pê. Ê mahlada keyeki wazenê xo nişan bidê, ê en rind û camêrdiyê, ê mahlada laceki wazenê ê xo nişan bidê. Bı no hesab a qilçixi danê pê û pê dı qerez kenê. Xort û camêrdana teber dı kermanê xo

rijnenê. Keyne û çiniyê kî ameyê veyve, ê ji şinê key veyvi. Çınayê veyvê veyvini danê pıra, sûrika cı ya veyvini ancenê cı sere. Dest û linganê cı hene kenê, bı çit û xezana pêşenê û qandê berdenı ay kenê hadire. (Eger cado dûri ra yan ji rayda bol dûri ra birê, key keyekeri inan rê şami kenê hadre). Verê veteni û berdenda veyvi, vanê xelatê kî edetê ê birê dayeni. Mesela xelata xali. (Tabi eger xalê cı estı bo).

Veyvi kerdê hadre tepey a veydanê wêrandê lacek û şoşmanandê cı. Çiniya şoşmami û eger estibê wayê laceki kewnê zeredê wededê veyvi. Şoşmamê cı yo jewjınayeji tebera kêberi vero hadire paweno. Estora pa veyvi berdenı ji hadire kêberi vero vinderdê bena. Nıqara û zirnaya ji yenê kêberi vero çineyênê û sûr benê. Vengê nıqara û zirnaya reseno qatê azminiyê hewtan, hendıki pêta danê pıro. Bı tililiyana veyvi zere ra wededê cı ra vejenê û anê kêberdê teberi ver. Kêberdê teberi vero may yan ji wayê keyeki verê kêberi gênê, ray birnenê û nêverdanê veyvi vejê teber. Qandê kî xelata xo ya serdê kêberi wazenê. Heta xelata serdê kêberi niro dayeni, teber vetenê veyvi çiniyo. Xelatı dayê tepey a fina bı tililiyana, bı xingilmeyê do gırda, bı bûri bûra veyvi êşığı ra vejenê teber. Vetı teber tepey a gênê anê estori ver. Kursiyê yan ji sandıqê anê estori ver, veyvi vijêna inan ser, linganê xo zengûdê estori ra war kena û nişena estori. (Xeylê veyvi nêwazenê kes destê cı pero, yanji inan hewado û estori serno. Wazenê kî mezbûteya xo, camêrdey û jihatêya xo nişanê şari bikerê. Bı xo linganê xo zengûra war kenê û xo erzenê estori ser). Wexto kî nanê estori ser û benê, kışta laceki çepiki çinenê, tilili ancenê û estori vero kay kenê. Şêlgê keydê veyvi seranê xo çinenê xo ver, bermenê û şiyayenda cı rê hersê çımanê bermi rijnenê.

Veyvi nê estori ser û cayê cı kerd rıhat tepey a, şoşmamê cı yo jewjınaye wesarê estori kenê xo dest, bı tililiyana, bı govendı bûrbûrana nê kewnê ray.

Çend çiyê veyvê keyi esto (o kî pêranê keyeki û pêranê laceki qandê keydê inan, qandê veyvi cı rê vıraştı yan ji herinaya) hemalê a sûki barkenê a xo û qefledê veyvi dımı yenê. Mesela wertiyê cı yê heririni, lihê cı, qomidînê cı, sandıq û dolabanê cı û herwına, yanê çı çiyê cı yê ceyzi esto hemını hemali vegênê û anê. Key laceki ra jewji bı ê hemalana yeno kî, çiyê cı vini

nêbo, yan ji hemali, ya kesê bini nêtirê û nêberê. Jû jû fînî qeçekê mahlan pey-ra, hemalan sera perenê çiyê û remenê şinê.

Tabi berdena çiyani, hemalana bî maneya. Şenê qamyonê tepêşê û çiyê cî barkerê û pa berê. (Tabi bolê cî wîni nêkenê. Mesela ê kî wêrê eşirê, ê kî xo ra şermayênê, ê kî çormey xo zanê, ê kî îtibarê cî şari miyan dî esto, ê çiyê xo bêveng barkenê qamyonê û benê keydê xo dî ronanê. Ê kî xo nêzanê, ê kî wazenê fors bîdê xo, ê kî dînya nêdiyo û ê kî kes qîmet nêdano cî, bol kî ê wîni kenê. Bar kenê hemalan û benê). Çi akerde-akerde benê kî hemekes bivîno kî, hendayê çî veyvî rê kerdo û pa çalîm bikerê. Qandê coy bar kenê hemalan û benê.

Bî nîqara û zîrnaya, bî tîlîlî û govendî antena qefley veyvî kewno ray û hetê keydê veyvîya şîno. Tabi a şiyayenî û berdena veyvî dî ca bî ca kîştî qeçkan û xortan ra raya cî yena birnayenî û heqê erd paykerdenî yeno waştênî. (Nê rayan ji xort û qeçî ya destanê xo danê pê birnenê, ya sî, dar û ber anê ray sero ronanê yan ji nakîştî ray ra resên ancenê a kîştî ray û wirna seranê resenî tepşenê û nêverdanê veyvî ravêrnê. Bî no hesaba heqê erd paykerdenî wazenê. Her ray birnayenî dî, vanê şoşmam yan ji wêrê veyvî çiyê heqê erd paykerdenî bîdê ê qeçkan. Jewbî nêverdanê şîrê û sero benê perey werdî. (No çî bî zora niyo, edeto vanê çiyê bîdo. Ê kî zor nişan bîdê û bîwazê bê nêdanayenî ravêrê şar huweno cî. Qandê coy gorey tûnikîda xo çiyê danê).

Bî hingilmeya, bî tîlîlîyan û govendî antena veyva xo anê resnenê key veyvî. Tabi a şiyayenî û amyayenî dî bena gumî-guma dabançan û silehan. Xortan rê vînderdîş çînêbeno, silehî teqnenê û çalîm roşenê dormî.

Veyvî ardî resnê key veyvî tepey a, hewşdî estorî sero danê vîndanayenî. Hewna kî veyvî niyarda û nêresnaya key veyvî, cinêkê sênîyê pîrê eskîj, dendîkê vaman, dendîkê miyandê gozan, fistixî, nîhay pîraynayey, encîlê wîşki, şekero qulîn, şekerê bîni, tay perey werdî û herwîna vîjêna banî ser, yan ji ortmî ser û pawena. Seni veyvî anê resnenê hewş, na cinêkî cora lep bî lep ê çî sênî sera gêna û erzena veyvî ser. Qeçekê mahla

û ê enbîryanîyan ji zey vergana ê çî sero kom benê û çî erd ra arêdanê. Tabi a arêkerdenî dî pê kut kenê, kewnê estorî bîn û bî çîlo-wîloya, bî qîrî-qîra çî pê destan ra remnenê. Sênî sero çî nêmend tepey a, cinê kî yena war. Qeçkan çiyê xo erd ra arêkerd tepey a veyvî ra kewnê dîrî.

A sênîya kî çî sera kerdbî veng, jew do sînasnaye a sênî gêno, hewş dî estorda veyvî kîştî vîndeno, qîjêno û vano: "Newe qîrîqîm do dest pey kero". Bî no hesab a qîrîqîm dest pey kenê. Eger estîbo sîfte maya lacekî yena çiyê yan ji altûnê kena veyvîda xo ya, yan ji perey erzena a sênî ser. Çîçî yan ji çend perey çekero ser, o kî a sênî tepîştî a vengê do berza veyndano û vano: "Kîştî marda lacekî ra no çî yan ji hendayê perey". Ay dîmî pî lacekî, estîbê way û bîray cî, inan dîmî sînasnayey lacekîyê en nezîdî, inan dîmî dost û enbazî û herwîna jew bî jew qîrîqîmê xo erzeno a sênî ser. (Tabi kes mecbûr niyo, yan ji kesî mecbûr nêtepşenê kes qîrîqîm bîdo. Û herkes ji qîrîqîm nêvirazeno. Ê kî neçarîyê, destê cî tengo, dost û enbazî nê qîrîqîmî qandê inan organize kenê kî, cî rê hebê pere kom bo kî, bîşê pa derdêdê xo derman kerê. No ji babatêdê yarmetey û dest tepîştêno. Zahf wêrê veyvan razî nêbenê, qîrîqîm vîraziyo. O pere û çiyê kî qîrîqîm dî kom beno, veyvî û zamay rê yo. Qandê rojandê vernî, qandê rojandê teng û xîraban).

Eger estîbo maya lacekî yan ji waya cî ya gîrdî, eger çînêbo merdîmandê cî ra cinêkêda pîla bî emîrî tay çî ana dana veyvî dest kî, ê çiyani erdro do yan ji dêsro do û bîşîkno. Mesela henar anê danê dest, a ji ê henarî dana dês yan ji erd ro. Şîknena û hergî hebê cî kîştêna villa beno. Qandê danê cî dest, a ji poça kondêzî ji tepşena kondêzî kefdê cî ser dana dêsro û kefdê cî şîknena. Şûşa yan ji çiyê zey şûşayo camên yan ji qafê awê sereşîtenî (qafê kuwan) danê cî dest, a ji dana erd ro û şîknena. Herwîna zahf edet û çî estê kî kewtê kulturdê ma miyan û tey ca biyê. Şîktena henarî, qandê kî zey dendîkandê ê henarîya cî rê qeçî bîbê. Şîktena qaf yan ji kondêzî, qandê kî wexto kî ay û mêrdedê xo ya danê pê ro, merdey cî qaf yan ji kondêzî ay sere ro nêdo û nêşîkno. Herwîna zahf mahney cî estê.

Nê çî bî tamam tepey a zama yeno ay estorî sera ronano (nano) war, destê cî tepşeno û gêno beno zere wededê xo. Wex-

to kî êşigandê kêberi ra ravêrneno miletî bismila vana, tedbir û selawati ancena. Berdî zeredê wedi tepey a lacek peyser ageyreno û yeno teber. Kerdî zere tepey a deqeyê lacek nêşeno cî hetî vîndero. Lacek wede ra vijêno teber nêvijêno, zerey wedi cîni û keynekan ra beno pîrr. Ca çîmêbeno veyvî nefes bigîro. Lacek amê teber tepey a hadreyeya taşitenî dest pey kena. Eger pencera wededê veyvî winêna hewş se, lacekî hemver a pencera danê ronîştênî. Qandê kî veyvî pencera ra ey bivîno. Qandê taşitenî lacekî hewşdî iskeme yan jî kursiyê sero danê ronîştênî. Ey kîştî jî wirna şoşmananê cî danê ronîştênî. Şoşmamê cî yo jewjinaye kîştî raştî dî, o ezeb kîştî çepî dî roşeno. Vanê ma nay jî zelalî kerê. Şîma zanê ma hetî ekseriyetê cî dî şoşmamî benê. Nê şoşmanan ra jew jewjinaye û jew jî ezeb beno. Nê şoşmamî ze bekçiyê (pawitoxê) zamayê. Ey heme çî ra, heme tehlikan ver pawênê û muqayetê cî benê. Tay estê qandê xelatî girotenî çiyê zamay tîrenê. Wexto kî çiyêdê cî bitîrê, qandê peydî girotenî vanê ê şoşmamê cî cerime bîdê. Wirna şoşmamî zamay kîştî day ronîştênî tepey a, dest bî taşitenî kenê. Wexto kî taşenê ya saz cineyêno, yan jew zîrna ver dêrî keno yan jî nîqara û zîrnaya cineyênê. Tabî en bol kî nîqara û zîrnaya cineyênê. Demê taşitenî dî aşiqan rê vînderdîş çîmêbeno. Çîmkî pereyo en gurd taşitenî dî arêbêno. Wexto kî zamay taşenê zey perandê darana perey varenê zama û nîqara ser. Gumîni û teqîni kewna dabança û silehandê binan ser. No pereyo kî taşitenî dî arêbeno, beno dibêşî. Beşo jew aşiqan rê o bin jî taşitoxî (Berberî) rê yo. Tay tay wêrê veyvî aşîq û berberan dî bazarê xo kenê û peran kenê hirê beşî. Beşê wêrdê keyî rê, beşê taşitoxî rê û beşê jî aşiqan rê. Tabî ê kî nê bazari kenê, zah dost, enbaz û dormeyêdê cî yo hera û villa beno. Zahf yenê sinasnayenî û heskerdenî. Qandê coy zanê zahf weş pere do taşitenî dî kom bo. Co ra kenê hirê beşî kî mesrefê xo yê veyvî cî ra vejê.

Taşitenî dî perey varenê zamay ser, e-sans, lewanta, qolonya û boyê weşiyê zey misk û enberiya rijneyênê zama û şoşmanan ser. Taşitena zamay qediyê tepey a, ê şoşmamê jewjinayî û ey

dîma jî ê ezêbi dest pey kena. Jewjew veyvandî hirê hemîni finê ra, jû derbî dî taşenê. Tabî teniya, teniya taşitenî dî dîha vêşî perey arêbenê. Çîmkî hergî jew taşitenî dî ca bî ca, dîfin-hirêfin perey erzeno cî ser. Jûfinî dî bo hemedo jû finî berzê cî ser.

Taşitenî qediyê tepey a, eger estîbê birayê zamayê werdiyê sinet nêbîyayey, qeçê merdîmandê cî, ê sinasnayan û enbiryanan sinet benê. (Tabî her veyve dî sinetkerdenî çîniya, nêbena). Labîrê zahf veyvan dî sinetkerdenî esta. Tay wêrê veyvanê kî hal û wextê cî weşo, qandê xeyr û xeyratî qeçanê neçaran, ê sêkur û bêkesan anê veyvedê xo dî sinet kenê. Veyve û tey sinet kerdenî qandê keydê veyvî bol rînda. Çîmkî dî girweyan, dî wezîfan, dî baran finê ra xo sera hewadanê.

Eger sinet bîbo bahdê sinetî, eger çîmêbo bahdê taşitenî Memlîti yeno wendênî û şerbetê Memlîti yeno şîmitenî. Bahdê wendênda Memlîti, werdena şamî dest peykena. Verî camêrd û xortî şamiya xo wenê. Bahdê inan qeç û qûl û en bahdo jî cîni û keyney ca bî ca şamiya xo wenê. Şamiya kî wendênî ra vêşî manena, a şamî jî neçar û enbiryanan ra kenê villa. Şamiya xo werdî tepey a meymani benê villa û şînê keyandê xo. Şewa sîfteyênî, şewa zîfafi, şewa gerdegkewtenî şoşmamê lacekî, merdîm û enbazê cî a şewî nêrakewnê. Bano kî ê teyê çorşmeyê bîni gînê kontroldê xo bin û nobetî tepşenê. Nobetî tepşenê kî a şewî, eger estê dîşmenê cî yan jî ê kî cî ra hesnêkenê (Hesnêkerdoxê cî) nîrê veyvî û waştî hewnî dî cay miyan dî xafilde nêkîşê. Çîmkî ê kî newe jewjênê a şewda sîfteyênî dî kewnê alem û xeyalna. Qandê coy çiyê cî virî nîno û aqîl nêkewno. Merdîmo kî zekî newe yeno dînya, a şewî wîni bêxeber benê. Ey ra tedbirê xo gînê kî, çiyê do xîrab nîro cî sere dî. Zahf dîşmenê pê a şewî pawênê kî çiyê bîyarê pê sere dî û ê kêfê inan, ê hewesê inan, ê neşeyê inan inan pîze dî verdê. Welatê ma dî ê kî wêrê dîşmeniyê, dîşmenê cî estê a rojî û a şewî pawênê, qandê heyf û herfatî. Yanê kîlmê cî vanê hay merdîmandê cî a şewî ra bîbo û tedbirê xo bigîrê.

Şewa zîfafi şoşmamê lacekî sênîyê pîrr çî werdî, çerez veyvî û waştî rê keno hadre û benê wededê cî dî ronânê kî, xo rê çerez kerê kî a şewî nêrakewê. Çî çiyê terwende esto peyda kenê û benê sênî sero ronânê.

Bahdê jewjinayîşî heftiyê miyan dî kîştî

key keynekeri, keyna xo û zamay xo dawetê keydê xo kenê. A dawetkerdeni di xelati danê zama û keynerda xo. Bahdê dawetkerdenda key pêran, no fin key xalandê keynekî êgana xo û waştay ci dawetê keydê xo kenê. Ê ji di a dawetkerdeni di xelati danê ninan.

(Verê veyvkerdenda veyvi key laceki vanê xelata xalandê keynekî bîdê. No ji edetêdê kulturê ma yo û vanê biro ca). Tay wêrê veyviyê dewlemendi, çend xalê veyvda ci estê hemîni rê ca bi ca xelati danê. Ê ji a xelata inan xo sero nêverdanê. Gorey quwet û qudretê xo, hemver a xelati xelatê danê ci. Ê kî halê ciyê ekonomî zahf neweşo, ê teniya xaldê keynekê girdi rê xelati danê. Kes heta xelata serdê kêberî, xelata xalan nêdo rew rewî kes nêşeno keyne kî veyvi kero û bero.

Bahdê dawetkerdenda key pêran û xalari, no fin merdîmê laceki, xal û apanê ci, em û xalê ci ninan dawetê keydê xo kenê û ê ji gorey xo xelati danê ci. Çend mengê nê jewjinayan bi dawetan û xelati girotena ravêrena.

Not: Di nê nûştêdê xo di kilm mî bahsê tay çiyandê veyvi û veyvi kerd. Ravey di ma do dîr û derg ca bi ca sûkandê Dîmilîyan sero vînderê û jew bi jew ê edetanê inan şîma ya bîdê sînasnayenî. Nê kî mî no nûştêdê xo di nûşnayê teniya ê mîntiqada Sêwregî, Çermûgî û ê Gergerîyo. Ê Sûkandê ma yê binan di diha zahf edetê cûre bi cûreyê weş û heray estê. Nê ji nişanê zeygîneyda kultur, edet û toreyandê ma yê. Ma dost û enbazan ra gazi kenê, ê kî nê urf, edet, tore, folklor û derheqdê kulturêdê ma di çiyê zanê vanê ma rê binûşnê kî ma in-an Kormîşkan di bîweşeynê.

Heta amorda bîni weşey di bîmanê!...

EBUBEKÎR PAMUKÇI RI MEKTUB!

Sewra

Eyr en mektub xo to ri, ombazo erciyaye ez kî nuseno miyon xo di bi qurr ra mî dec his ke. Zer çend waştînkî tî zi miyon ma di bîbîni, u mîl bîmîl pêro piya ma na xebatey xo rayera bîberdîni, çend weşbîni. To bi hîrî serîku bîfizîk xo

bînatey ma ra koç ke, lakim cay to vatey to, nuştay to fikir to sîrf ma miyon di mend.

To ma pey hesna kamey mîletey ma ra, verney ma to ake tî bi roşnayey çîmon ma vînayîş peyney tuneli to nawît bî, ma tora piya wayer dehwey xo vecyay. Reyna to en rayer di bînd yew fikrîkew xîrab emel nêke, ked dayîşî, geyret nawîtîşî, lazîmey fedakarey kerdîşî, to kesîr mîl nêrona perey zehmetey rî to sîney xo da ver u ma musna.

To semed ma Zazayo, semed warîştîş şari Zazayo, semed ku Zazayî dewrimci dehwey xo rî wayer bîvecyey, ver tehlikîyew pil ê asimlasyonîdî vîndert. Zon ê kalîkon ma ê nenon ma u ê piyon u mayon ma zon ma, kûltûrî ma tarîxî mîletey ma newe ra tî kutîbxonî ra kutîbxone, semînerî ra semîner, matbaara matbaa vazdayîrî semed roşnayey ma peserok sera peserok, u kitab sera kitabî to vetî semedî ma.

Tay merdîmî semed menfehêd xo aleqey xoyo tari ê kîştay quweto, vîzîr semed qahrînayîş to, bîsebeb nîweşeya bêaçarnayîş reyna u heta u heta eşkay to bîerşaw mezeli zî lê ê fikir to ê eseron to ay çî toyo kî rayer şari Zazay akerdu nêşkan bîkî tari. Adîr serbestey kî to miyon xorton Zazayo di, tafîna çîray kes meşkeno hewna bîko. Bîeksi yî, reyna vatewku to vatîbî: "ayî kî aya roc dehwey marî wayer vecyayîbî çend tenîbî, eyr bî henzarî inson estî" in henzarî nîzdirakî bîbî mîlyonî. U mîletey Zazay bîneyna nîzdira wayer dehwey xo zî vecyew.

Ez îta, bî in çend xeton xo ra bî in çend ombazon to ya piya, mucadelewuk to bî serrey xo da, insaneteya to, raştaya to, îhtîra mî to yo îlîmî ser, heta ay wext cay dehwa Kurdeya kî tî ameybî, qaryerî xo fedakarey ra çîray to ca nîda. U to emeleya xo bî heqîqetî dehwey Zazayan ard u bî cesaret u zeri ra xo nawît. Ez şexsîyetî to yo berzî rînd nêşkena bîyara zonî.

Ez zona ne cumley qîmê zonayey u us-tayey to nîken. Ombazo erciyaye tîrbey xo di rehet raku, miyon gulu u nurîdîbî.

Sebebuk tî sembol serbestey u serbîxoyey dehwey Zazaistânî.

Xo vîra mekî kî ay oxur di to qe faydeyîk nêard xo çîmo ver. Heta kî to mara xatîrî waşt. Adîrok to xo zerîdî tafînabî, lejo kî to kerd mîheqaq kî rocîk koyan di welatî madî veyşo u xelay serbestey bo u tîm bî zerey madî bîveyşo.

Açarnayîşî: Tîrkî ra Mîhê Elîşan

FIRANSA, ATOM BONBASİ U POLENEZYA

Ar. Şewra

Na amora Kormışkani'di ez wazena jew meseleyêda mûhimî sero vîndera. Na mesela, ma hemîni elaqe kena, grêdana. Xezetan çend roji na mesela ser o nuşna. Na mesela ceribnayişê Atom bombasida Fransa bi.

Fransa, koloniyê xu yê Polenezya dî dest bî tecrube kerdenda bomba ya atomîya sera 1966 an kerd. O dem, demê Charles de Gaulles'i yo. Tecrûbeyê sîfteyênê serda 1966 dî qandê kî, vay kışta çewtî ra dabî pîro, radyoaktivitî xetî virnê bi. Xetî virnê tepeya çîhar (4) rojan miyan dî amêbi resê bi atoldê (aday verdi) Tahiti kî, wuca zi nezdi cadê ceribnayemî bi u çendî tesirê teqyayen u radyoaktive dî mendo kes nêzano. Qandê ki Polenezya yê Fransa dî aletê radyoaktive 'geiger' kışta Fransa'ya amebi yasax kerdiş.

Dî serda 1962'an Fransa bî dewlet biyayenda Cezayir koloniyê xo yê Sahara yê Afrika zi vini kerd. Bî nê sedem ra destê Fransa dî qandê tecrûbe kerdenî teniya cayê mend bî kî, o zi cayêdo, çîman ra durî cennetê Dînyay, koloniyê cî yê Polenezya bi.

Fransa, destbî cerabnayişê xo yê atomî atmosferidî serda 1966 kerdbî u 1974'dî windarna bî. Çî heyfo ki peynî ra cerabnayişê xu yê bêni erdî kerdi. Dî mabenê serandê 1966 û 1974'dî Fransa Moruroa dî 41 fina(reyna) cerabnayişê atomî atmosferî kerdi bî. Ewro denemeyê bindê erdî zi birê hesibnayemî, 1994 i ra veşî cerabnayî.

Atolê(aday verdi) Moruroa zi zey atolê bini ê Polonezi hetê jeolojik ra bîmercanan ra amêyo meydan.Co ra zi verrê tehlikeyê teberirê bol hassasê. Zedê yê nê atola her ser şînê binê dengîzî. Moruroa zi bahdo her cerebnayîşî 2 cm şîno war.

O ki riyê Dînyay dî zey cennetî yeno zanayîş, qandê ki hetê coğrafî ra zahf durê ma kewno ma zek jewna Dînya hetî vînenê,Polenezya, Malenezya, Micronezya bî aslê xu dî kıştê dengîzanê

xu bi dari palmiye ra ameyê girotey, koriyê cî kîho(zergun), kore şîn(kîho) bî şekle cî yo mîrcana zey dê cennetê dest nêdiyeyo ki bî atolan ra ameyo meydan.

Dikkatê Dînya nê cerebnayişê bombayê atom ser no atolan dî sera 1974'dî Marie-Therese û Bengt Danielsson bî kitabê xu yê 'Moruroa Mon Amour' anto ciddiyetê no cerebnayemî. Sera 1974'dî Fransa 41. cerebnayişê atom dîm ra, Fransa rê heme cayê Dînya ra protesto ameyê. Mahallî idareyê Tahiti bî şiddeta protestoyê xu nişan dayo û Fransa ra ser kewtenê xu waştö. Be ina, welatê binara zey; Avustralya, Zelanda Newe, Japonya qande ki va, na duşe radyoaktive ardo inan ser, inan zi protesto kerdê.

Sera 1972'dî, sendîqa yê Avustralya, Zelanda yê newê û atolê Fiji ver malê, rayê dengîzî û havayê Fransa ra kampanya akerdîbî.

No demî dî zi hêşê naturî miyani insanan dî veşî bibî û naturhez (çevre) daha bi şewka dert bî karê kerdi û ê atolê ki nukleer amebi ceribnayemî wûcanarê 'Green Peace' (pê ameya kihoy) gemî rîştî bi. Tabî nê gemiyan bî zeri ra waştênê xu nişan day karê xu domnay. Fransa zi bî gemiyê lejî ê no tesirê ina şîkna. No mesele heme Dînyadî Fransa rê imajê no xîrab da Fransa o wexta dî ver no ceribnayemî xu rêva 'bê zeraro', Partiyê ne werdi bi name yê 'La Mana' Fransa rê bî pankartanê xu ya no cewabî dabî 'Eger ceribnayemî atomî bê zeraro se, qandê çiçi şîma êy Fransa dî nêvirazenê?' . Pankartê binan zi no vatê 'Ceribnayemî atomî, iremê (baxçe) Elysee dî virazê!'

Idiyê Fransa ser ceribnayemî atomî ki cerebnayemî bêzeraro eksê cî bî rapor u tahlilê teşkilatê weşey(sağlık kurumları) Polenezayâ Fransa bî rapor û tahlilanê xezetayan dî neşîranê raporînan yasax kerd bî no şekla hemê çî eşkere bi.

29 ser verê ney heta 1992 Moruroa dî ceribnayişê atomî hetê serê(başkan) sosyalist François Mitterand ame bi vînderdiş heta ki seçimê 1995'dî bi sere newey Jac-

ques Chirac niyamebî ceribnayeni.

Çı heyf ki, muhafazakar sermiyanê newe yê Fransa, Mitterand dima, senin amê niyame ser, zeki wazeno waxtê newe bido nişan dayeni programê ceribnayenê atomi newê ra kerd aktüel. No programê ceribnayeni qandê 8 hebiyê u wextêno kilm dı zê 2 mengi miyan dı biro viraştış.

Prorestoyê Polenezya, Japonya, Komê Awrupa, Avustralya u Zelandayê Newe, heta protestoyê vezirê debari(maliye), vezirê kulturê Swêd zi neşa bido vinderdışi ceribnayeni Fransa. Roja 5 payizê verêni 1995 bahdo serena ceribnayişê sifteyenê atomi newe ra viraşt.

No fim hacmê ceribniyayişê atomi tesirê cı zeydê ê kî Hiroşima dı amebi teqnayış. Serê 1945 dı JDA(USA) qandê kî hayfê filoyanê xu yê halicê Pearl Harbor'ı bigiro, Hiroşimay rê bı 20 kilo toni bombayê atomi eştbi. No bomba hema hema xelqê sukê Hiroşima imha kerdbi u no suk zi bı ard ra duz kerdbi.

No fim zi dima ceribnayeni ame bı ca hemê welatê Dinyay Fransa rê protestoyê xu rıştı. Zê tarix bı nevey ra tekrar kerdê, Avustralya, Japonya, Zelandayê Newê, Norweç, Swed no çı bı şekleno tuj redkerdi. Sersuka TahitiPapeete dı idare yê mahalli serkewteni bı newe ra ard zıwan û Tahiti bı newey ra bı caye leji. Marie- Therese Danielsson:

- Nê ceribnayenê kî benê, şarê Polenezya rê heqaretê bol girdol va.6 iloni dı sendiqa yê Tahiti karveradeyeni (grev) temami ilan kerd. Green Peace, natırhêzê bini u partiyê sosyalistê bı heme kar u protestoya nêşay ceribnayeni atomi bidê vinderdış. Qandê coy zi ina va ze kî ina leji vini kerdê.

Fransa zi teqnayena sifteyin dima, destpêkerd hadrê kerdena bombaya didini. Gorey medyayê Dinyay: Fransa jew yan zi didi yê nê ceribnayişê robotanê binê awı biceribno kî kontrolê tesirê teqaneya cı bızano. CE didi (2) zi noyo kî bızanê çekê(silahlar) kî depoyan dı mendo kar yeno yan zi nino. Eger no cerebnayen biser kewo se Fransa heme serey atomi depoyanê xu dı depo kerro. Depoyanê winasin zi wazenê bındestê ina dı bo u çı wext ihtiyaç bı birahatey biyarê kar. Fimna addiyê medya no yo kî: Jacques Chirac bı no ceribnayena

wazeno mûsabaqayê çekanê atomi dı bireso JDA u Britaniya u wazeno bimisno kî ina tepya dı nêmendo.

Merdım nêy fikireno; Dinya dı wini çekê atomi este kî nê şenê Dinya u insani fin ser fin wertey ra werzanê. O wext qande çıci merdım do newe ra ê çiyê kî insani şenê werte ra werzanê virazenê. Sanki Dinya dı çiyê zey; harbi, harbê sivil (iç savaş) felaketê tabiati, qezey trafiki ê dengizi u ê teyyarey bes niyê. İnsan bı xu zi qandê kî kokê insani wertwra werzano çekê newey virazeno.

Tırki ra açarnayışi: Mazêr

DI ZONI; DI KULTURI

Sewra

Pilanê ma vato; Jew zon jew merdım, dı zoni dı merdimiyê. Qeçê (Domanê» ma yê kî teberdê welatê xo dı grd benê u wıjanan dı heyat ramenê, dı zon biyayena inan hum zonê marda xo rınd nêzanayeni ra u hum zi welato kî tey heyat ramenê, zonê ê welati rınd nêzanayeni ra ravêreno. Dı zon biyayeni teniya domanê ma yê kî teberdê welatê xo dı jiyenê inan dı nê, ê kî welati miyan dı jiyenê inan dı zi esta u xo mısna. Tabi, domanê ma yê kî teberdê welatê xo dı heyat ramenê, dı zon biyayena inan kıştay qûwet u serdestan ra zaif vistenı u vinayenda kûltür u zondê cı, sınıfda didini dı vinayena gore zi, bı ûrf u edetandê xo ya, bı zondê xo ya têmiyan dı jiyankerdena cı diha vêşiya.

Domanê ma yê kî teberdê welatê xo dı rê; Qandê kî cemeatê xo ra, kombiyayenandê xo ra, zon u kûltürdê xo ra durı heyat kenê, ramenê, zey ma fikirbiyayena inan, girêdayena inan a bı qûwetı u nêbiyayena hatiratandê inan, xo resnayena cı ya dı zonan xeylê zor u zahmeta. Kıştay bini ra teberdê welati dı, zehmeteyê taypêardeni, egitimê (misnayena) zondê xo rê, bı zondê xo ya kitab, malzeme u metarial vinayeni, wexto kî kes bıwazo u zeri bıkeru bêters, rehatey u serbesteya qısekerdeni esta. (Kes ray kesi ver nêgêno u zor nêdano kesi)

Tabi dı zoney bı rehatey a resnayenêda destkewteni niya. Qandê destvistenda cı zahf xebıtyayeni, girweynayeni u qandê coy wext abırnayena may u pi u gırdandê cı, xeyret u cefa xerckerdenda cı ya ancax ravêro heyat. (Kes loqme hazır nêkeno u

niyano, nêkeno kesi fek)

Peki; Na dı zoneya kî bî waştana ma sero vîndenê çiçiya? Zanaye u Uzmanê kî, dı no medxele dı kar u bar kerdo, dı sinasnayeni u tanimê dı zoney seni kerdo u sero çiçi vato? Sinasnayeni u tanimê dı zoney ser, zane u uzmanê kî kar kerdo zahfiyê. Ninan ra o kî en sifte nê meseli sero kendeni kerda u gurweyayo inan ra gorey Leonard Bloomfields'i (1933), dı zoney "Native-like control of two or more languages" Yanê, jew insan didi yan zi bol zonan, zekî şarê wiyayo, şarê ê welatiyo wini qisekerdena ci ya. Na sinasnayeni u no tanim eyni wexti multi; Yanê zahf zonan gêno xo miyan. Diha bahdo nê zon kendoxan ra Maximilian Brauns zi "Active, completely equalmastery of two or more languages" Yanê dı zoney yan zi diha vêşi temamê ê zonan zey pê u bi ustalixey a karardena, vano.

Gorey Oestreichers'i; Zemandê nê dı lingvistikan dı, hakim biyayena dı zonan mesela interferensi nêbo zi beno, vano. Nê tanim u sinasnayanê girdan kes virado kıştê u bewni ro sinasnayandê tay çi waştanan se. Dı zoney u qisekerdena dı zoney dı, dı zonanê binan dı ristey resnayenda cı ra kes şeno vajo destpey kenê.

Fina o kî na mesela sero kendenêda zahf hera viraştana u gurweyayo, inan ra gorey Finlandij Lı Tove Skutnab Kangas'i; Bı rehatay a her merdım zey şardê ê welati, bı dı zonana qisekerdeni dı wirna Kùltûran dı hember waştana Sosyo-Kùltûr'i dayeni, zekî ezayê ê wirna şaran bo, gerek bı fikirdê xo ya, gerek a resnayenda wirna zonana xo temsilkerdeni, ca ame cı bişo bı şeklê do pozitif a ê wiran kùltûran miyan dı xo bivino u bihesibno. No zi dı zon biyayena insani, ê wirna cemeat u şaran miyan dı zey dı insanandê bı cay biyayi kewno işlev u qerekerê fonsiyondê insandê dı zoni degêno u kenê pîrr.

Gorey zane u uzmanandê zon zanan, dı zoney dı çihar (4) şeklan dı vijêna meydan u insanan ver.

1- Tabi dı zoney (bı xo bı vijyayeni): Dormeyo (çorşmeyo) kî insani tey ca biyê u ronıştê, na dı zoney dı ê dorman dı bı dı zonana qisekerdena, bı rojane biyayena diha vêşi serandê werdêkey dı, qeşkim dı dest pey kena. Wendexanan

dı qet mısnaayeni u eğitim nêvinê zi, bı şeklê do tabiya dı zoney yena mısnaayeni u xo nişan dana. Minak: Zazaistan dı zey zondê Zazaki, zondê Tırkki.

2- Bı mısnaayeni u eğitim a destvîstena dı zoney: Na zi wendexanan dı bı rayda mısnaayeni u eğitimiya, bı eğitim vinayenda ferdan (şexsan) a yena meydan. Labirê diha vêşi nina karardeni. Teniya cadê kar u bari dı, yan zi teberdê welati dı bı karardeni dı biyayena jew zoniya.

Do bıramo.

Tırkki ra tadayox: Koyo Berz.

ÇEND PEYVETEY (MERTALİ)

- 1-Kemer ra perena nêmrena,
dı nenguyan miyan dı mrena.
(Kekı, yan zi espızı)
- 2-Kemer ra pereno çiyê nêbeno,
Kewno awı miyan, cêser kewno u dirêno.
(Qaxit)
- 3-Duri ra asena ju si,
kes şino cı hetı, jewsere dilingi.
(Kesa, kusi)
- 4-Çiyêdê mı esto, şino, nêşino,
Ne verni u ne zi peyni aseno.
(Ro, Fırat)
- 5-Çeqçeq kenê, ardi varnenê. (Ayre)
- 6-Qıra bari, werd wena zey soxiri. (Ayre)
- 7-Çiyêdê mı esto, roj rakewno u geyreno.
Şewı zi keyi paweno. (Kûtık)
- 8- Heywanêdê mı esto, zey ey sadıq çiniyo.
(Kûtık)
- 9-Kılawa hutıkı, pîrê nutıkı. (ıncılı, encılı)
- 10-Rêz-rêz benê, heta Heleb şınê (Molciley)
- 11-Rêz-rêz bena, ta heta Heleb şına.
(Raya Molcılan)

Hadrekerdax: Koyo Berz

KOM ÇINA RA HESKEN U KOM KÎYED ROŞEN?

M.Elişan

ita ponc kiyey est. Her yew kiye reng yi tewır kew. In ponc kiyo di her yew kî di yew lac roşen. Şar in kiyo her yew merak yi çik ser est. Kiyey di tewır tewır heywonon kiyey weyeken u serbestey ra hesken.

- 1-Sefkan bonu sur di ruşen.
- 2-Ardwan pilon posta areken.
- 3-Lecek kî bonu zergun di ruşen Matamatik ra hesken.
- 4-Bonu zergun het mara qorey kiyon het verira kışta raştı di kon.
- 5-Uno merak yi ser sipor dew.
- 6-Lacek kî yew pisingey yi esta, raray gındey lay di kaykena.
- 7-Kiyew zerd di teyrey papagoya esta.
- 8-Lacek kî kiyew benatin di ruşen merak yi ser fizikdew.
- 9-Astare het mara qorey kiyon/bonon het verira kışta raştı di ruşen.
- 10-Lacek kî kelawa sipey don xo ser ciron yi fotbolciw.
- 11-Lacek kî teyrey papagoya yi esta ha kıştey lacek santraç kaykerdax di ruşen.
- 12-Wayer kutig biyoloji ra zaf hesken.
- 13-Memed yew arweş yi est.
- 14-Ciron Memed Astare bonu zergun di monen.
- 15-Binaya sipey het kıştey çep bonu zergun di kona.
- 16-Memed ciron Sefkan yew.

Persy:

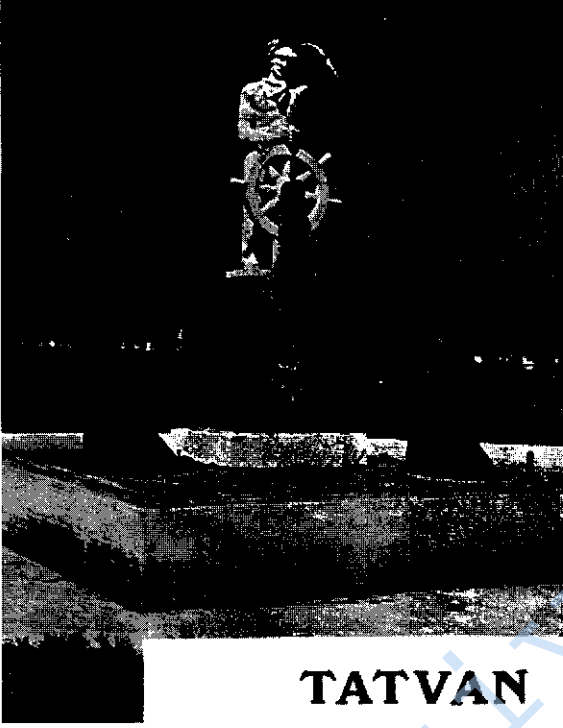
Kom, kom kiyey di ruşen?

Kom merakiy çınay ser est?

Merak:Matamatik;fizik; biyoloji:spor; santraç; pilon posta;

Namey: Sefkan; Memed ;Astare;Uno;Ardwan; la; gında;kutig ; papagoya ;pising;teyr; kiyey;ciron;kaykerdax;kışt;çep;qor: Çivit(Renk):Zergu(yeşil); sur(kırmızı); sipe(beyaz);zerd ;kay;

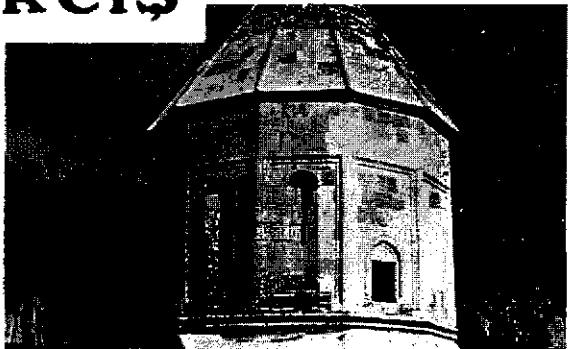
Cevab:

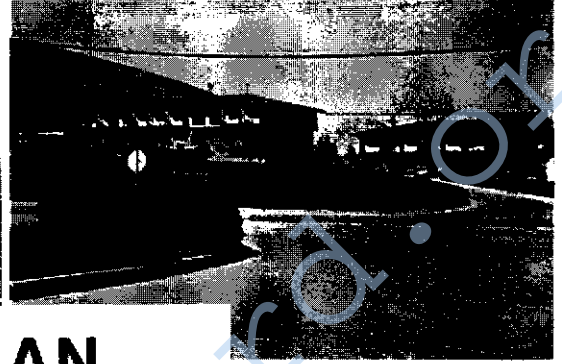

TATVAN

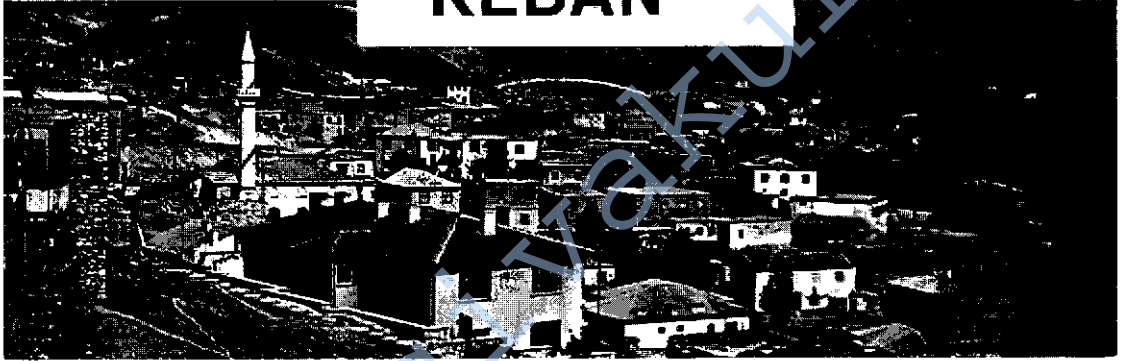

ERCİŞ

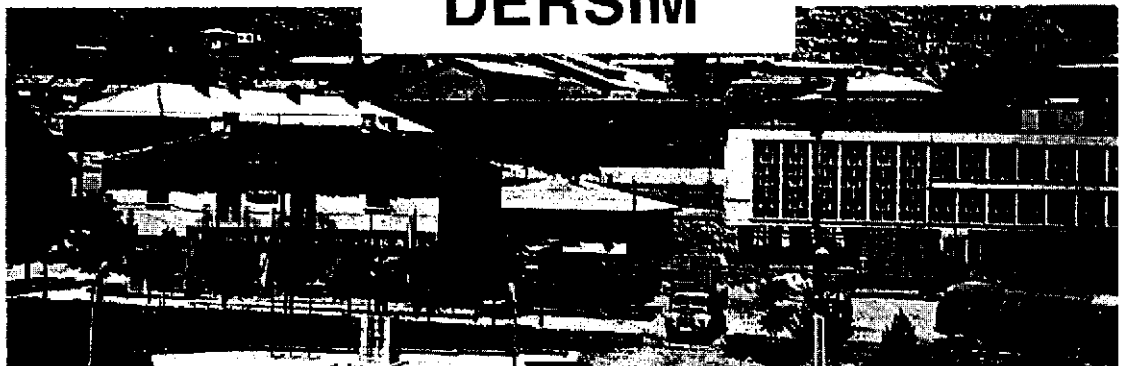

KEBAN

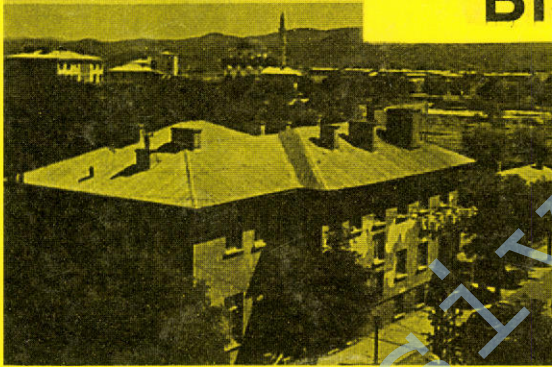

DERSIM

BÎNGOL

XARPÛT

